

ПОЛИТИКИН

Немачка 3.00 DEM, SAD 1.25 USD, Швајцарска 2.50 CHF,
Шведска 16.00 SEK, Аустрија 20.00 ATS, Грчка 600 GRD,
Енглеска 1.00 GBP, Словенија 150 SLT, Македонија 70
ДЕН. Р.С.А. 9 Р.

ЗАБАВАНИК

22. XII 1995 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LVII •
• ЦЕНА 5 ДИНАРА • БРОЈ 2289

*Мек
& Киз*

БЕВОЛОВ
ТЕСНАЦ

За сбе og 7 go 107

PAIA
CLOS.

ВЕРОВАТИ

ВЕРОВАТИ ИЛИ НЕ!

ВЕЛИКИ ИНДИЈСКИ МОГУЛ АKBAP

(1542 - 1605)

ЗАХТЕВАО ЈЕ ДА СВИ КАНДИДАТИ ЗА ВИСОКА ЗВАЊА У ЗЕМЉИ ОДИГРАЈУ С њИМ НОГНУ ПАРТИЈУ ПОЛА И ТО СА ЗАПАЉЕНИМ ЛОПТИКАМА.

РЕЧ „ДОБРО“

У КИНЕСКОМ ЈЕЗИКУ ПИШЕ СЕ ИДЕОГРАМОМ КОЈИ ПРИКАЗУЈЕ СУСРЕТ ДЕВОЈКЕ И МЛАДИЋА.

Војвода Шарл од Лорена
(1643-1690)
ПРОСЛАВЉЕНИ АУСТРИЈСКИ ВОЈВОДА, УБИЈЕН ЈЕ ОТРОВАНОМ ПЕРИКОМ КОЈУ МУ ЈЕ ПОДМЕТНУО ПОТКУПЉЕНИ СЛУГА.

НАЈВЕЋИ ВИЛИНСКИ КОЊИЦ ЈЕ TETRACANT-HAGUNE FLAGIATA

СА БОРНЕА ПОСТОЈИ САМО ЈЕДАН ПРИМЕРАК КОЈИ СЕ ЧУВА У БРИТАНСКОМ ПРИРОДНАЧКОМ МУЗЕЈУ. РАСПОН ЊЕГОВИХ КРИЛА ЈЕ 124MM, А ДУГАЧАК ЈЕ 108MM.

КИСЕЛИ КУПУС ПРОТИВ СКОРБУТА

КАДА ЈЕ 1776. СА ДВА БРОДА КРЕНУО НА ПУТ ОКО СВЕТА, КАПЕТАН КУК (1728 - 1779) ЈЕ ПРЕДВИДЕО ДА ЋЕ ОКО 60% ЊЕГОВЕ ПОСАДЕ ПОМРЕТИ ОД СКОРБУТА.

АЛИ ЗА 3 ГОДИНЕ НИЈЕ ИЗГУБИО НИ ЈЕДНОГ ЧОВЕКА ЗАХВАЉУЈУЋИ КУВАРУ КОЈИ ЈЕ ЧЕСТО ПРИПРЕМАО КИСЕЛИ КУПУС. ГЛАВУ ЈЕ ИЗГУБИО САМО КАПЕТАН КУК КОГА СУ НА ХАВАЈИМА УБИЛИ ДОМОРОЦИ.

ФЕРНАНД РЕЈМОНД

ЧУВЕНИ АУСТРИЈСКИ ГЛУМАЦ, ТОЛИКО СЕ ПРЕПАО КАД ГА ЈЕ НЕКО КУМЕНКЕ УЗЕЛО ЗА ПРСТ ДА ЈЕ ИЗВРШИО САМОУБИСТВО.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● прву механичку зубну бушилицу (1864) покретала је сатна опруга која се морала навијати.

●●● половина становника Данске има само четрнаест презимена. Најчешће су Хансен и Јенсен.

●●● стрес удвостручава могућност добијања назеба.

●●● Крајова у Пољској најмање је загађен град на свету судећи по забележеним количинама сумпордиоксида у ваздуху.

●●● највлажније место на свету је Мосинрам у Индији где киша пада десет пута чешће него у Њујорку а двадесет пута чешће него у Лондону.

●●● Чарли Чаплин је једном заузео високо треће место на конкурс за Чаплиновог двојника.

●●● становници савезне америчке државе Кентаки по закону морају да се купају бар једном годишње.

●●● јастог садржи 31 одсто више беланчевина него кременадла.

●●● ураган сваког минута ослобађа енергију равну снази четири стотина хидрогенских бомби од по двадесет мегатона.

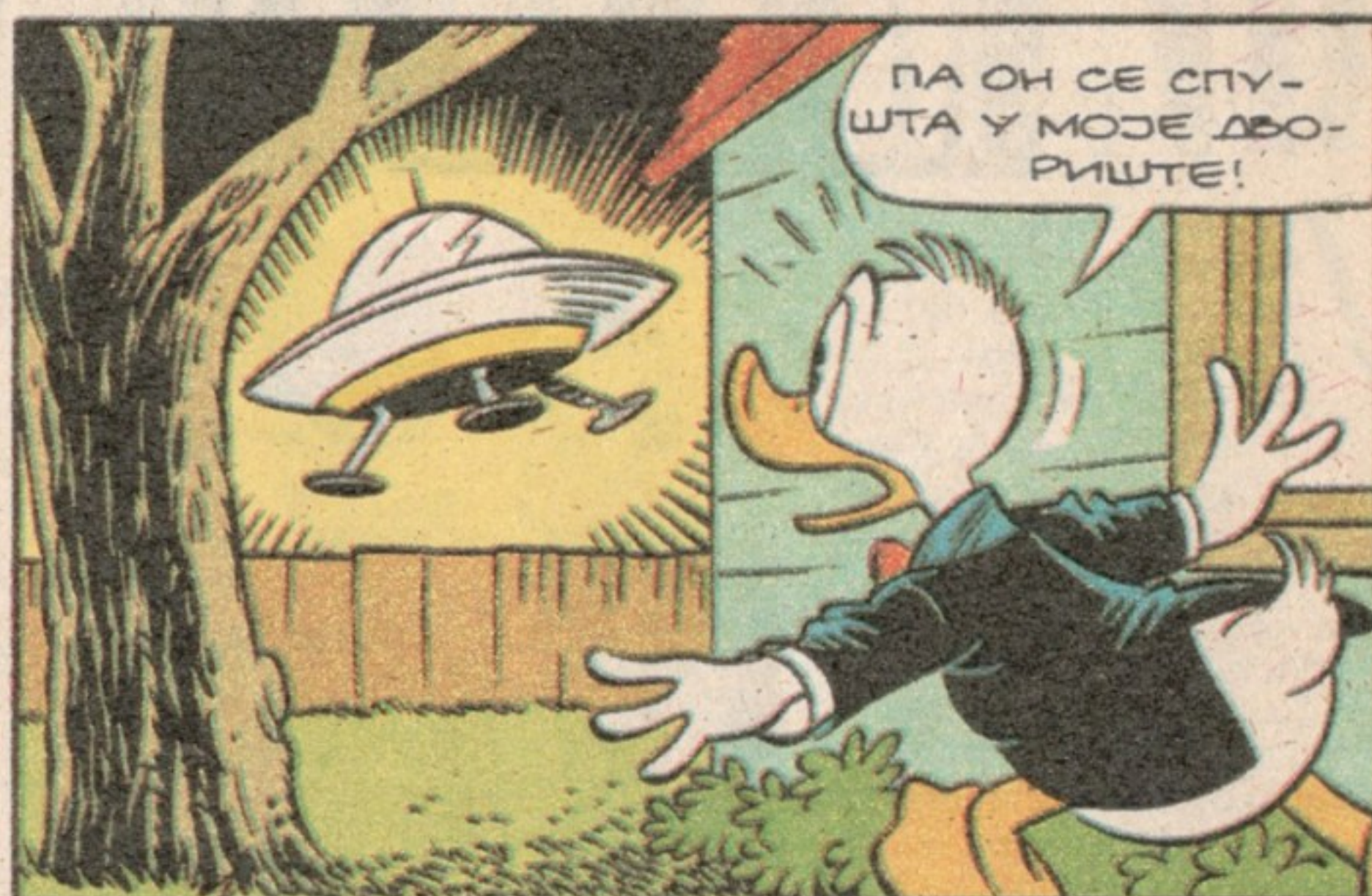
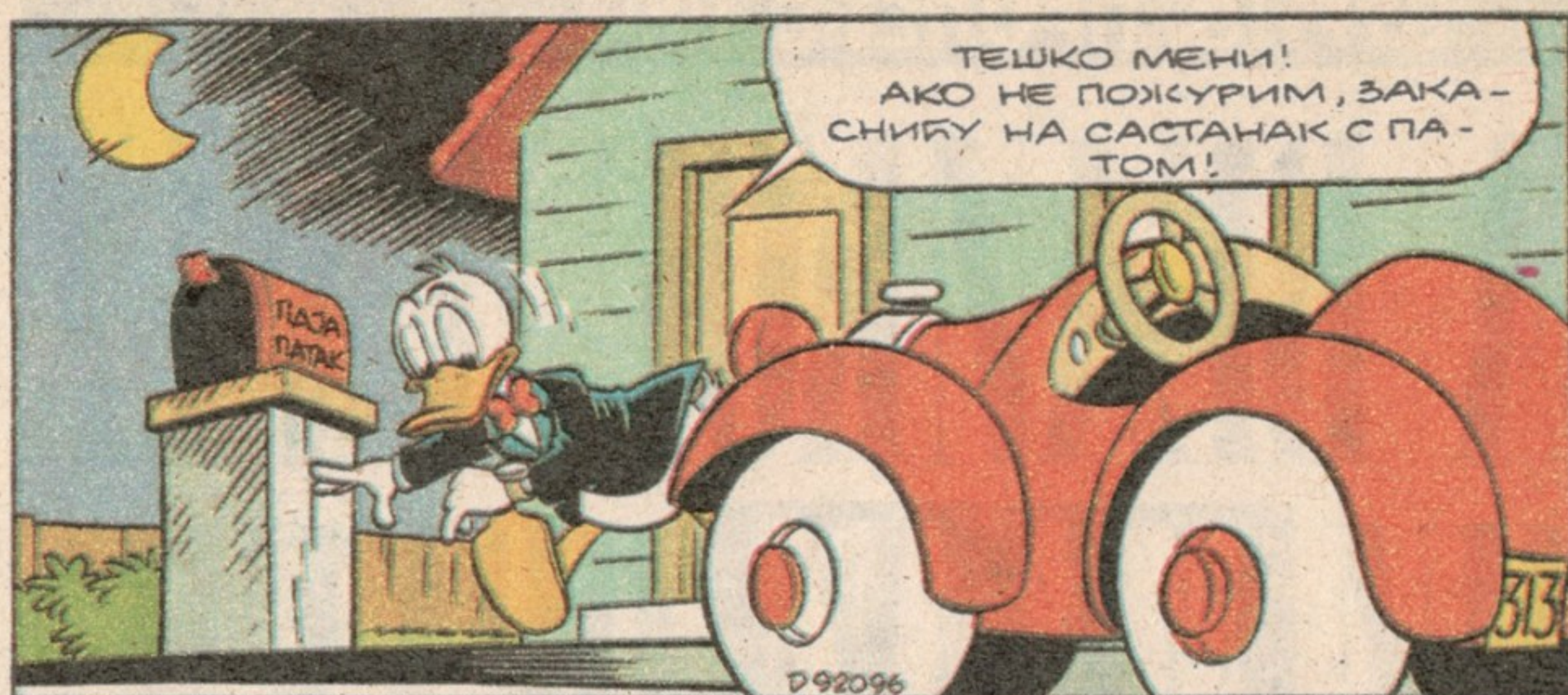
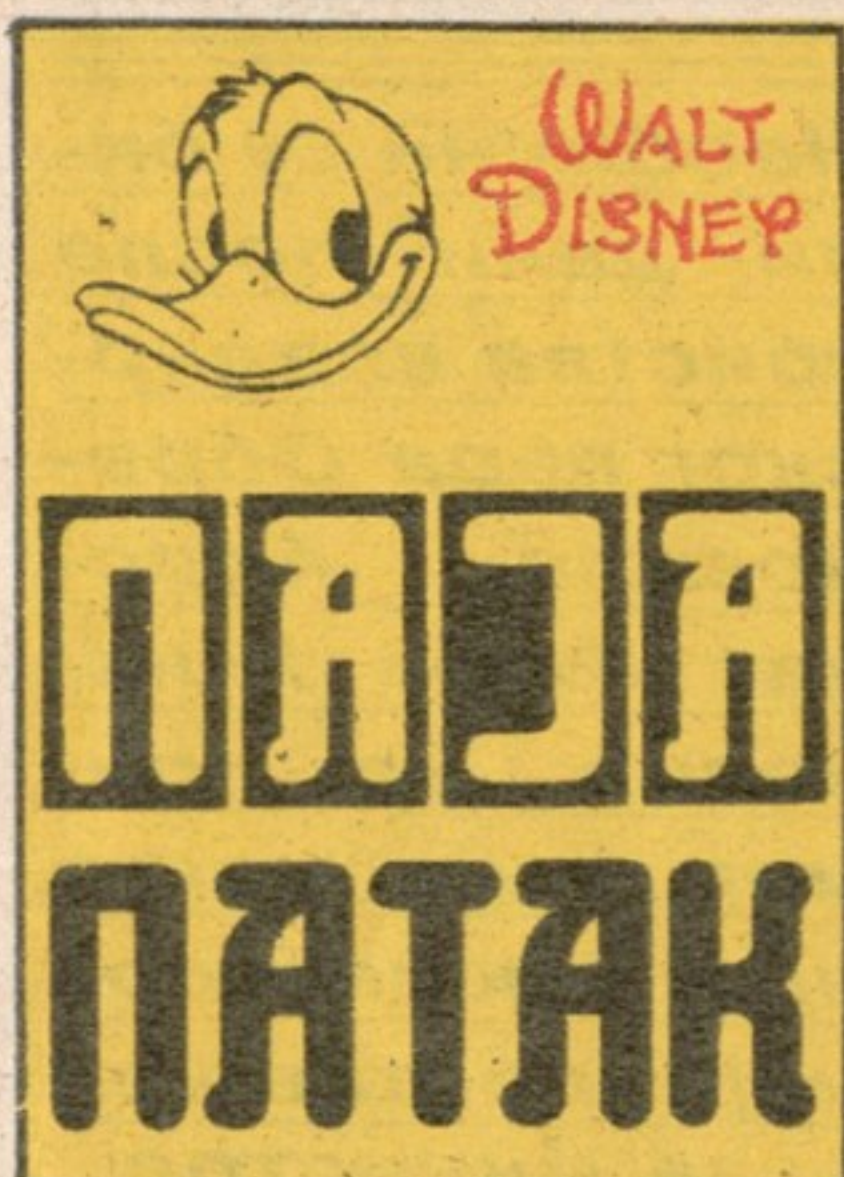

●●● године 1981. два човека из савезне америчке државе Канзас патентирала су надгробни споменик који говори на соларни погон: у њему је касетофон са снимљеном поруком покојника.

Илустровао: Зоран Петковић-Петко

ПОЛИТИКНИ

ЗАБАВНИК

БУРНО ПРОЛЕЋЕ 1903.

ЗА ВЕЛИКОГ ДАЧУ НИ МАЛИ ОРДЕН

Необични су били дани после убиства владарског пара Обреновића. Адвокат Љуба Живковић, на пример, није могао ни у клозет док није постављен за министра правде

Убиство краља Александра Обреновића и краљице Драге био је изузетан догађај. Драма која се одиграла 29. маја 1903. донела је Београду и Србији, а и људима који су, на овај или онај начин, били повезани са завером, шаролике дане.

О убиству се навелико писало. А после?

Тог дана град је врвео од људи који су се питали шта се дешава у згради Двора и министарству унутрашњих послова. Остало је забележено да је познатог радикала и опозиционара адвоката Љубу Живковића пробудио један поручник и наредио му да одмах пође са њим. Адвокат се скаменио. Надао се најгорем. Чим су га увели у Министарство, замолио је да најпре оде до тоалета.

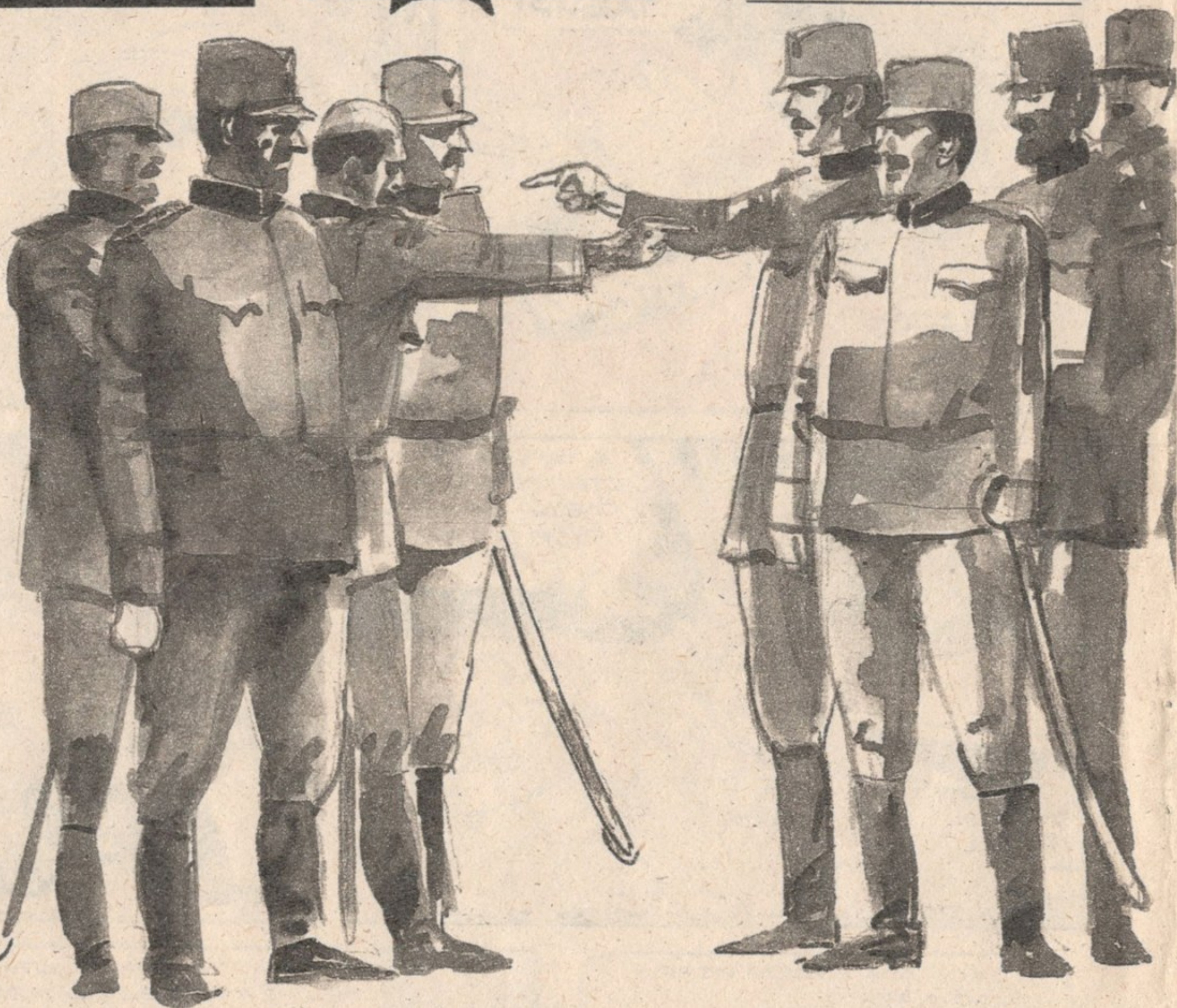
— Ма, какав клозет! — бречнуо се поручник. — Улазите у салу, ви сте постављени за министра правде!

Е, неће моћи!

Влада је образована на брзину. Састављена је од напредњака, либерала, радикала и једног официра завереника. За председника је одређен Јован Авакумовић.

Листови који су подржавали покојног краља одмах су престали да излазе, а нашироко се расписали они који су, колико до јуче, били цензурирани или забрањени. Главна тема је Петар Карађорђевић као будући српски краљ. Објављене су његове слике, али у зимском капуту иако је почињало лето! Једва су и те нађене.

После два дана, тачније 2. јуна, у Двору су се окупили Сенат и Скупштина да изаберу новог краља. По азбучном реду први се изјаснио народни посланик са Космаја Алекса Жујовић.

— Петар Карађорђевић! — узвикнуо је.

И остали су понављали исто.

После гласања неко је изашао на балкон и довикнуо маси која је нестрпљиво чекала испред Двора:

— За краља Србије изабран је Петар Карађорђевић!

Окупљени су саопштење дочекали са одушевљењем. Глас је прострујао Београдом.

Истог дана делегација, у којој је био и познати политичар Стојан Рибарац, кренула је у Цирих да доведе новог

краља. Захваливши швајцарским властима на гостопримству, краљ је одмах кренуо возом у Београд. У купеу је обукао генералску униформу.

Воз је тандркао пут Београда, а нови краљ се сетио једног од вођа завереника Дамњана Поповића кога су назвали „Велики Дача“. На парчету папира написао је да се пуковник Дача одмах, ту у возу, унапреди у чин генерала!

— Е, неће моћи, Ваше величанство! — узвратио му је уљудно Рибарац. — Од сада

код нас генерале поставља Народна скупштина!

Краљ се није наљутио. Поцепао је цедуљу.

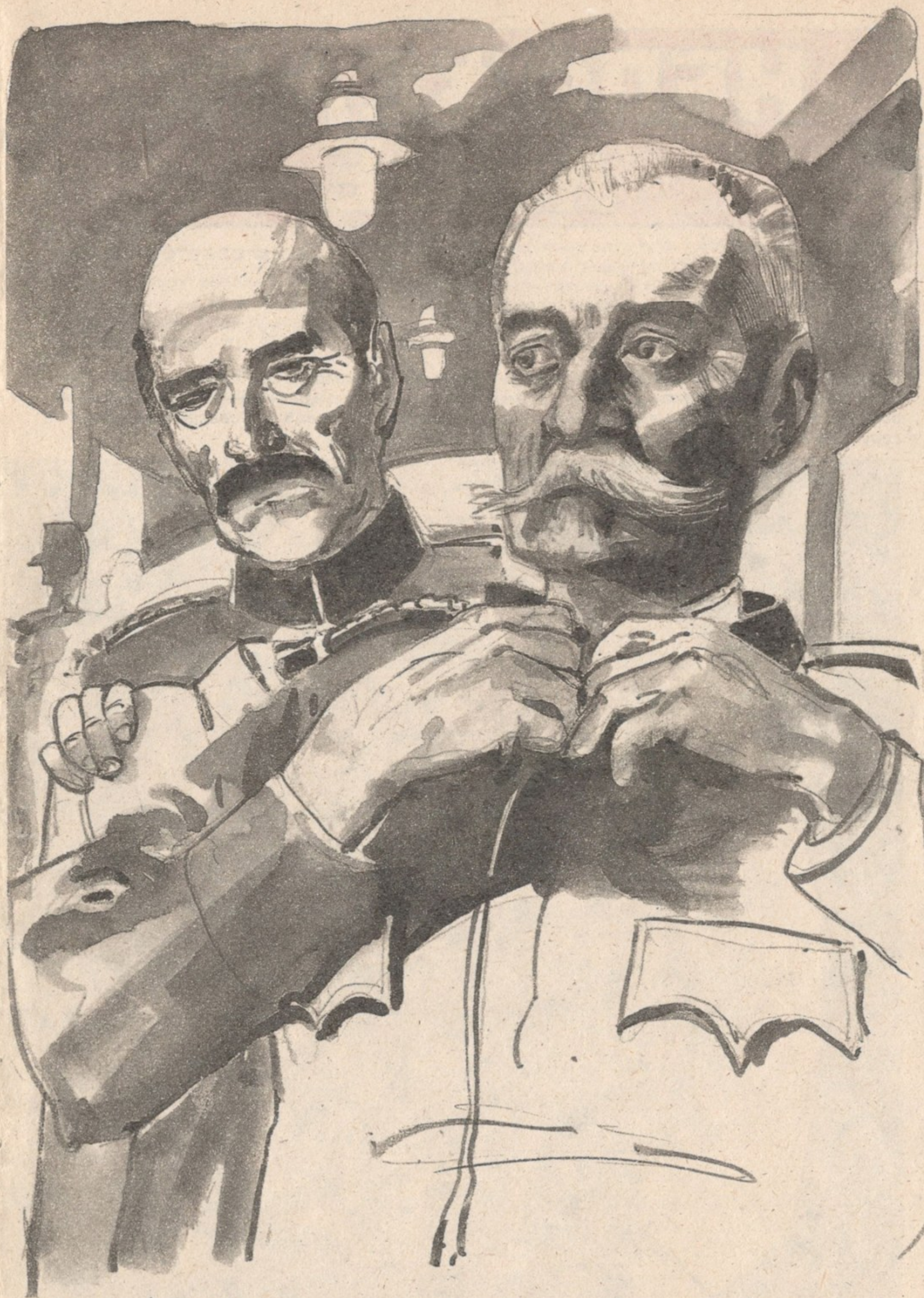
Србија Слободија

Петар Карађорђевић је свечано дочекан. Церемонијал, барјаци, певање уз пуцање, бакљада. Дужност краља преузео је 4. јуна 1903.

Пречани, становници с оне стране Дунава згледали су се.

— Е, опет параде код Србијанаца!

И следеће године се у Ср-

Контраћи против завереника

А завереници против краља Александра Обреновића и краљице Драге?

Е, њихова је судба углавном била худа. Претежно официри, њих стотинак, од чега је само педесетак непосредно учествовало у убиству, није могла да избегне заједнички назив – краљубице! Срби, воћка чудновата, колико им је одговарало што су се ратосиљали тиранина, толико нису могли да се ослободе помисли да су сви официри заклетни краљу и држави и да је гажење заклетве равно издаји. Гледали су на заверенике с подозрењем.

И сами завереници навукли су гнев на себе, нарочито млађи официри. Верујући да су учинили пресудну ствар за историју Србије постали су бахати, тражили повластице где год се појаве и стално истицали своје заслуге. Изазивали су свађе и туче и у кафани и на улици и почели да се размимоилазе са радикалском владом.

Јавили су се и такозвани „контраћи“, официри који су сматрали да су завереници погазили официрску част. Неки су изражавали незадовољство у ужем кругу, али је било и оних који су хтели да заверенике ухвате и једноставно побију. Међу овим другима истицао се генералштабни капетан Милан Новаковић из угледне породице из Смедеревске Паланке. Нарочито му је запао за око Драгутин Димитријевић – Апис који је, повезан са четничком организацијом „Српска браћа“, правio највећи лом.

Виши официри, противници завереника, поступили су мудрије: напустили су војску и обукли цивилно одело. Нису хтели сукоб са Николом Пашићем јер су и Новаковић и његове присталице извукле дебљи крај. Напросто, по Пашићевом наређењу „контраћи“ су похватани. Неко је осуђен, неко најурен из војске.

Један од „контраћа“ који је сам и на време напустио војску, иако је као генералштабни официр предавао тактику на Војној академији, био је Живојин Мишић. Са двојицом другара, пуковницима Исаковићем и Радојчићем, отворио је штампарију под називом „Србија“. Зарађивало се скромно, тек да се преживи. Током 1912. када је избио Балкански рат, Мишић је преведен у резерву а затим активан. То је човек који је у Првом светском рату постао чувени – војвода Мишић!

Миленко Тодоровић

бији светковало: прослављена је стогодишњица Карађорђевог устанка. Пригодно је изливена петодинарка у сребру! Вредела је колико и амерички долар!

А онда је дошло крунисање краља Петра у Саборној цркви које је снимљено на филм. Цела Србија била је на ногама. Али, и коштало је: кажу да је државни буџет био осакаћен!

Вредело, не вредело, у Европи се тада говорило да су Србија и Београд понос парламентаризма, краће – Срби-

ја! Слободија! Устав је био крајње слободуман, штампа потпуно независна, избори за народне посланике слободни, судови одрешених руку, имовина неприкосновена. Влада је била радикалска а председник Никола Пашић.

Београђани се нису узбудили, што је енглески посланик љутито напустио Србију због убиства краљевског пара.

После две године Енглези су поново отворили посланство у Београду. И Аустрија се рогушила због пада Обреновића, па је прихватила но-

вог српског краља. Русија је тактизирала, али је после других разговора ипак дошло до званичне посете краља Петра Карађорђевића тој великој земљи. Французи су били одушевљени његовим избором за српског владара јер је био њихов бивши официр и учесник у француско-немачком рату. Од милоште су га звали – Принц Кара! Штавише, прва страна делегација коју је краљ Петар примио била је група француских генерала, његових некадашњих школских и ратних другова!

ЛИЧНА КАРТА

ПОДСТАНАРКЕ БУВЕ

Име и презиме: Све зависи да ли се ради о инсекту-вампиру због кога се чеше човек или његов четвороножац. Нама, додуше све ређе, сиса крв *Pulex irritans*, а псе, било да су расни или авлијанери, напада *Stenoccephalus canis*. Ни мачке нису поштеђене. У њиховој длаци обитава *Stenoccephalus felis*. А кад *Xenopsylla cheopis* са пацова пренесе болест на човека, од бубонске куге умиру милиони (у 14. веку у Европи забележено 25 милиона мртвих). И многе друге топлокрвне животиње имају своје личне буве, али пошто ових напасника има више од 2000 врста, набрајање свих (латинских) имена и презимена претворило би се у мањи телефонски именик.

Година рођења: Кад би се неко потрудио да изради породично стабло једне буве, она би с поносом могла да изјави да су се њени преци појавили на планети Земљи знатно пре нас. Ходали су, боље рећи бесплатно се возили у крзну и перју, још пре 100 милиона година.

Лични опис: Можда спадате у оне (не)срећнике који буву никада у животу нису видели? Зато смо, само за вас, урадили њен увећан портрет. Није црна, као што и сами видите, већ топле боје филибара. Са три пара (балетских) ногу и апаратом за сисање који подсећа на огромне бркове неког мудраца бува делује као створењ(ц)е са друге планете.

Завршена школа: Вампирска

Стручно образовање: Висококвалификовани сисач крви

Ужа специјалност: Потпуна прилагођеност особинама и навикама становника на коме, и од кога, живи. Тешко ће било која врста буве, рецимо *Stenoccephalus canis*, скочити са пса на господара мислимо, наравно псећег. Бува је невероватно вешта да, а то јој је (њена) евоулиција дала, готово свако топлокрвно створење претвори у свој лични хамбургер. Ипак, са човеком није имала

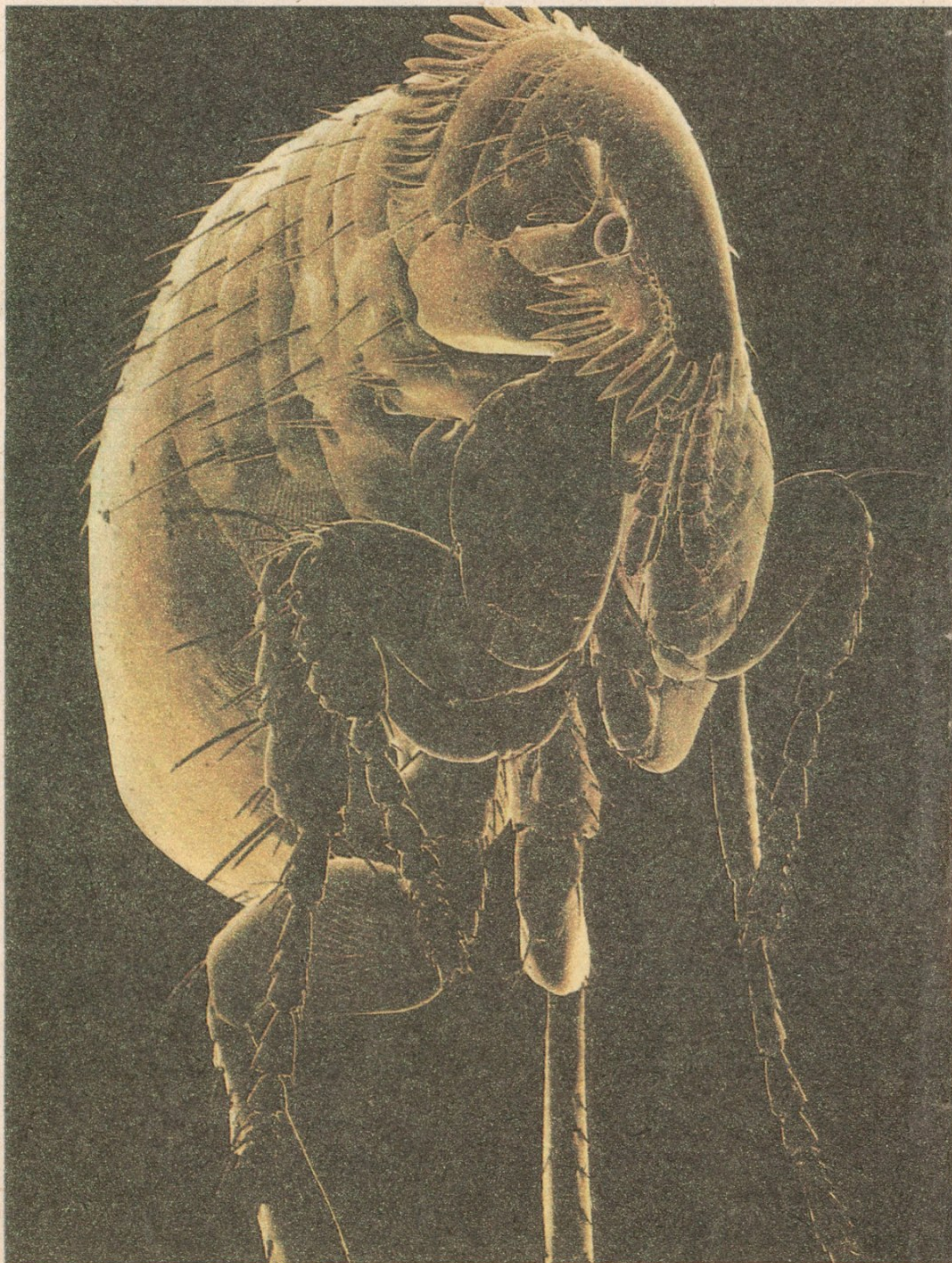
НЕПОЖЕЉНО ЛИЦЕ

среће. Ми смо постали чистији, станова и куће у којима живимо такође су чистије. Све то није погодноло буви која је и нас до тада просто обожавала. Међутим, тај ма-

ли вампир није могао без нашег присуства. Пошто смо је ми тако грубо одбацили, живеће у нашој близини по сваку цену, у крзну неког Џекија, Фиџија или бркате Мице.

Којим спортом се бави: Скакање увис, и то из места. Да би, на пример, доспела до крзна неког мачора, бува је спремна да скочи и

Само за вас – бува увећана 200 пута, а и сами знате да није већа од ове тачке на крају реченице. Тешко је поверовати да ово створење може да пркоси најобученијим пилотима који возе суперсоничне ратне авионе. Док пилоти осећају слабост већ при савлађивању 6 пута силу гравитације, кад бува скочи она пркоси тој сили 140 пута

више од 20 центиметара (то је исто-као када би човек, онако из шале, прескочио Храм светог Саве у Београду). Уколико отпрве не погоди циљ, покушаће још безброј пута, све док се не угнезди на правом месту. Бува скочи и, у року од 1,2 милисекунде, врати се на почетно место. Тако може да скаче стотинама, понекад и хиљадама пута у року од само једног сата, ако је потребно и по три дана без престанка. И зашто се онда не каже упоран ко бува, а не мазга?

Лични рекорд: Светски рекорд, за сада, износи 25 центиметара, а, не заборавите, бува је велика отприлике као зрнце песка! Остале врлине: На првом месту — верност. Ако о бувама говоримо статистички, 74 одсто ових бескрилних инсеката — паразита своју љубав поклања глодарима, док је само 6 одсто склоно освајању висина на крилима појединих птица. Кад се неко ослади буви, укус његове крви она ретко мења за нечију другу. Тако ће антарктичку птицу познату као бурница мала упорно чекати у гнезду и по 9 месеци, по снегу, леду и највећој хладноћи. Чим се бурница врати из топлијих крајева, ту је њена верна бува да јој мало пусти крв. Зато су многе птичје буве, углавном везане за гнездо, временом изгубиле способност скакања.

Бува у песмама: Навешћемо само два, од многих, песника који су славили овог вампирчића. Енглески песник Џон Дон (1573–1631) памти тренутак кад је бува најпре ујела њега, потом и њу. У тој слаткој буви помешаће се њихова крв, заувек. Донове стихови настали су у време кад смо се још и те како чешали због тих сићушних напасника, али и данас, у песми Кола Портера, бува живи макар кроз музику. Стихови (препевани) кажу да то раде птице, пчеле, чак и образоване буве, па што онда не бисмо и ми, зашто се не заљубимо?

Бува у анегдотама: Наводно, још је грчки комедиограф Аристофан (446–389. пре н.е.) исмевао свог славног суграђанина филозофа Сократа (469–399. пре н.е.) као неизлечивог сањара који траћи време мерећи скокове бува.

Заједништво човека и буве: Homo sapiens и Pulex irritans вековима су живели — сад се већ говори у прошлом времену — у сталној љубави и мржњи. Некада се тако рећи подразумевало да човек има подстанаре од ко-

Способност буве да у минути скочи безброј пута користили су дресери у циркусима. Прикаче је за кочију, баш као што је случај са овим инсектом на слици. Само, овде је приказана бува у сасвим необичним околностима. Приликом конвенције демократске партије 1964. године у Атлантик Ситију, бува вози ова древна борбена кола у славу председничког кандидата Линдона Џонсона

јих се никада није раздвајао. То се види и по обавезним деловима женске гардеробе. Клопке за буве представнице лепшег пола носиле су као део доњег веша (комад крзна који виси на леђима и не види се) или као привесак, на ланчићу. Златни цилиндар имао је мамац који је, углавном узалуд, требало да привуче буве.

Да ли буве сишу и плаву крв: За буву је свака крв укусна, макар била и плава. Зна се да је шведска краљица Кристина такође имала главобоље око тога како да се реши тих несносних инсеката. Пошто је за краљицу све требало да буде царски, израђен је мајушни топ (од злата и драгог камења) који је требало да убија буве. Топ није преживео. Буве, нажалост, јесу.

Љубавник без премца — истина или претеривање: Бува(н) је велики љубавник, то је чињеница. Он и она сатима могу да воде љубав. Њему је природа подарила невероватно сложен сексуални апарат који треба да се усклади са женкиним. Да би сперму положио на право место, органом који је некад дугачак као трећина његовог тела, мужјак мора да савлада

метно. Кад дама не може да се уздржи, зашто и мушкарац не би показао да има буве? Тако, у ритму, обоје почињу да се чешкају, онда он њој понуди да је почешка по леђима, тамо где она не може да спусти руку, и... „Аутобиографија буве“, дело штампано у 19. веку, разлаже теорију о утицају буве на човеков љубавни и сексуални живот. Шта да се ради данас кад нема бува

Само им је лисица

доскочила: То је само анегдота. Наводно, лисица је смислила начин да се отараси напасника. У воду улази полако, држећи у зубима комад земље с маховином. Како гази све дубље, буве беже према њеној глави. У тренутку кад лисица коначно зарони, буве су побегле на маховину. Она излази из воде, уз олакшавајуће „Ах!“ Исто то „Ах!“ нешто касније изговара нова гомила бува која лукаву (али не довољно) лисицу спремно чека на обали.

Једна животиња, колико бува: Из једне једине мачке једном приликом извађено је 440 бува, јеж је имао 932, а нека грешна овца чак 7000.

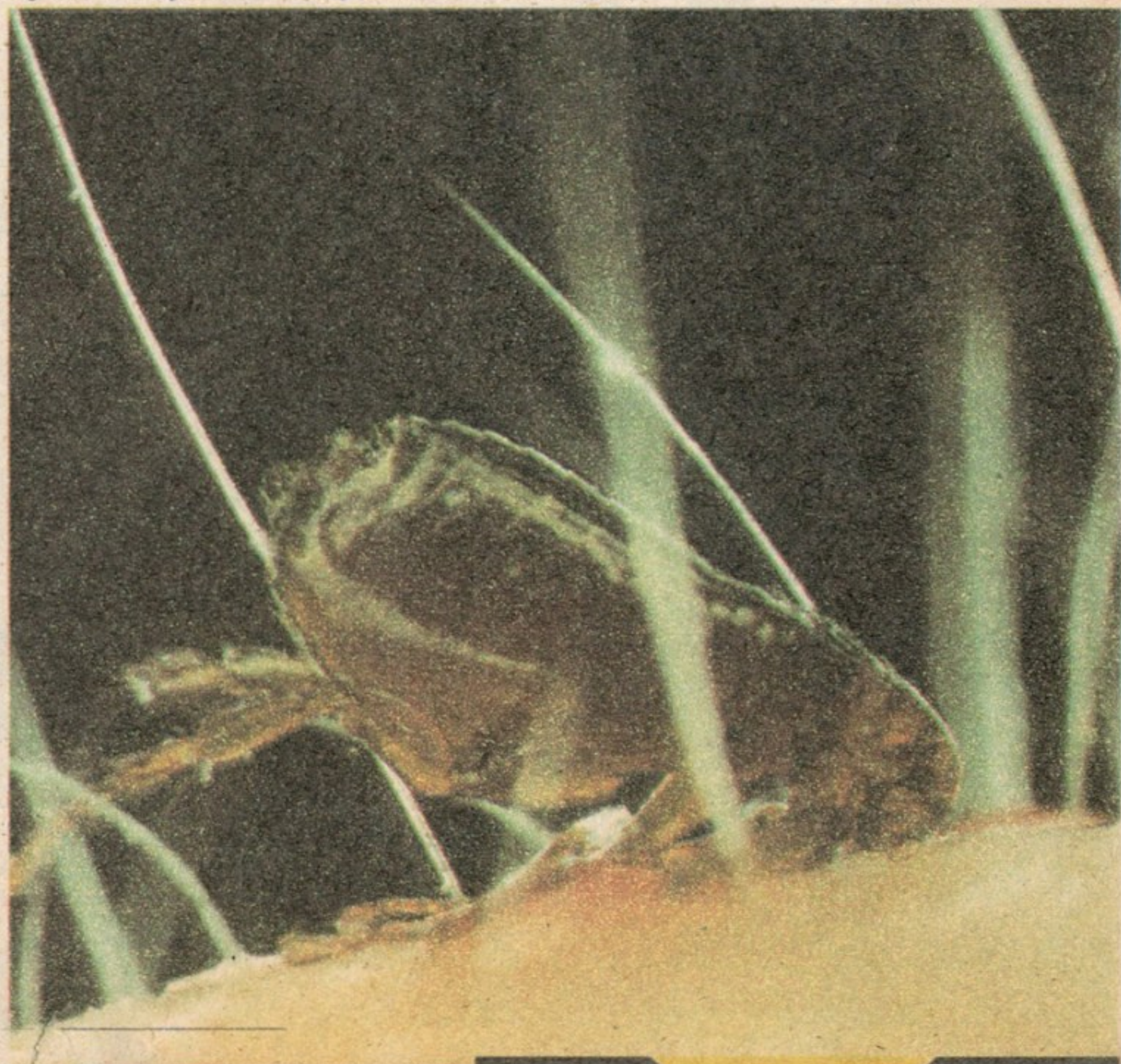
Напомена: Тако мала, а непоткупљива. У борби против ње годишње се само у САД потроши на милијарде долара. Очигледно, без правог успеха.

Припремила: **Весна Софреновић**

врло изувјан пут. Тражење и чин трају од три до девет сати.

Утицај буве на човечју љубав: Најпре она почне да се чешка, онако непри-

Иако се не види добро, бува ужива на уху свог домаћина — зеца. Толико се навикла да живи у складу с навикама свог домаћина да се и пари у тренутку кад је зечица већ трудна. Бува потом полаже јаја, око педесетак, у зечје легло. Будући бубчићи (најпре у стадијуму ларве) имају ту довољно хране, а кад зечићи порасту и крену у самосталан живот, буве су се већ угнездиле у њиховом крзну

НАЈНОВИЈИ „ГИНИС“: све оно што није стало у рекорде

СТАКЛЕНИ КРАЉ

Пре неколико месеци у лондонским књижарама појавило се још једно „Гинисово“ издање, само што овог пута нису у питању рекорди. Наравно, не ради се ни о неким „обичним стварима“ јер у том случају „Гинис“ не би био то што јесте. О чему је реч, јасно говори већ сам наслов „Гинисова књига необичности“, подељена на више тематских поглавља. Једно је посвећено крунисаним главама које, као што се зна, нису никад оскудевале у необичностима, напротив. Као пример може да послужи француски краљ Шарл VI који чврсто уверен да није биће од крви и меса већ ни за живу главу није пристајао да се вози кочијама због ужасног страха да ће се разбити!

У ексцентрике би пре могао да се сврста етиопски краљ Менелик II који је био толико одушевљен изумом електричне столице да је купио чак три. Невоља је настала приликом њихове примене: нису имали у шта да се укључе будући да у то време у Етиопији још није било електричне струје. Краља је очајање због тога брзо прошло јер се досетио да би једна од њих могла да му послужи као престо.

Ако је веровати староегипатским спи-

сима, и фараон Пепи II био је поприличан особењак. До те мере је мрзео муве да је у близини увек имао неколико робова намазаног медом. На кога су насртали ови досадни инсекти не треба објашња-

вати — јасно је да им Пепи није био баш нарочито занимљив.

Своје место у „Гинисовој књизи необичности“ нашао је и енглески краљ Џорџ III чији живот само уз много добре воље

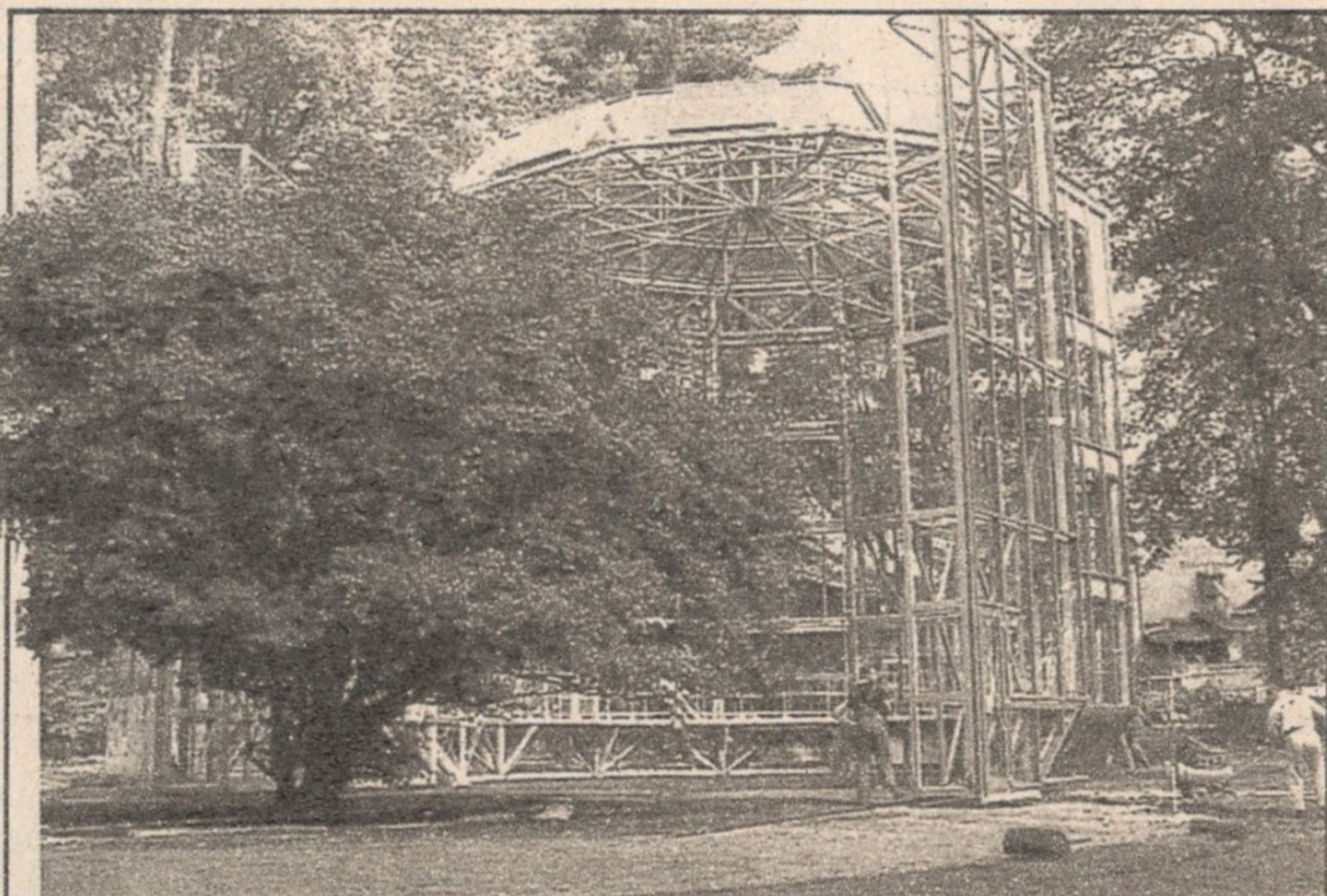
КАМЕЛИЈА ПОД СТАКЛЕНИМ ЗВОНОМ

Камелија у цвету није никаква реткост у Јапану, али видети такву биљку усред Дрездена, високу 9,5 метара, са десет до петнаест хиљада пламеноцрвених цветова у крошњи широкој 8 метара, заиста је необично. То је једини примерак јапанско-саксонске камелије који живи на тлу Европе. Успела је да се одржи захваљујући науци.

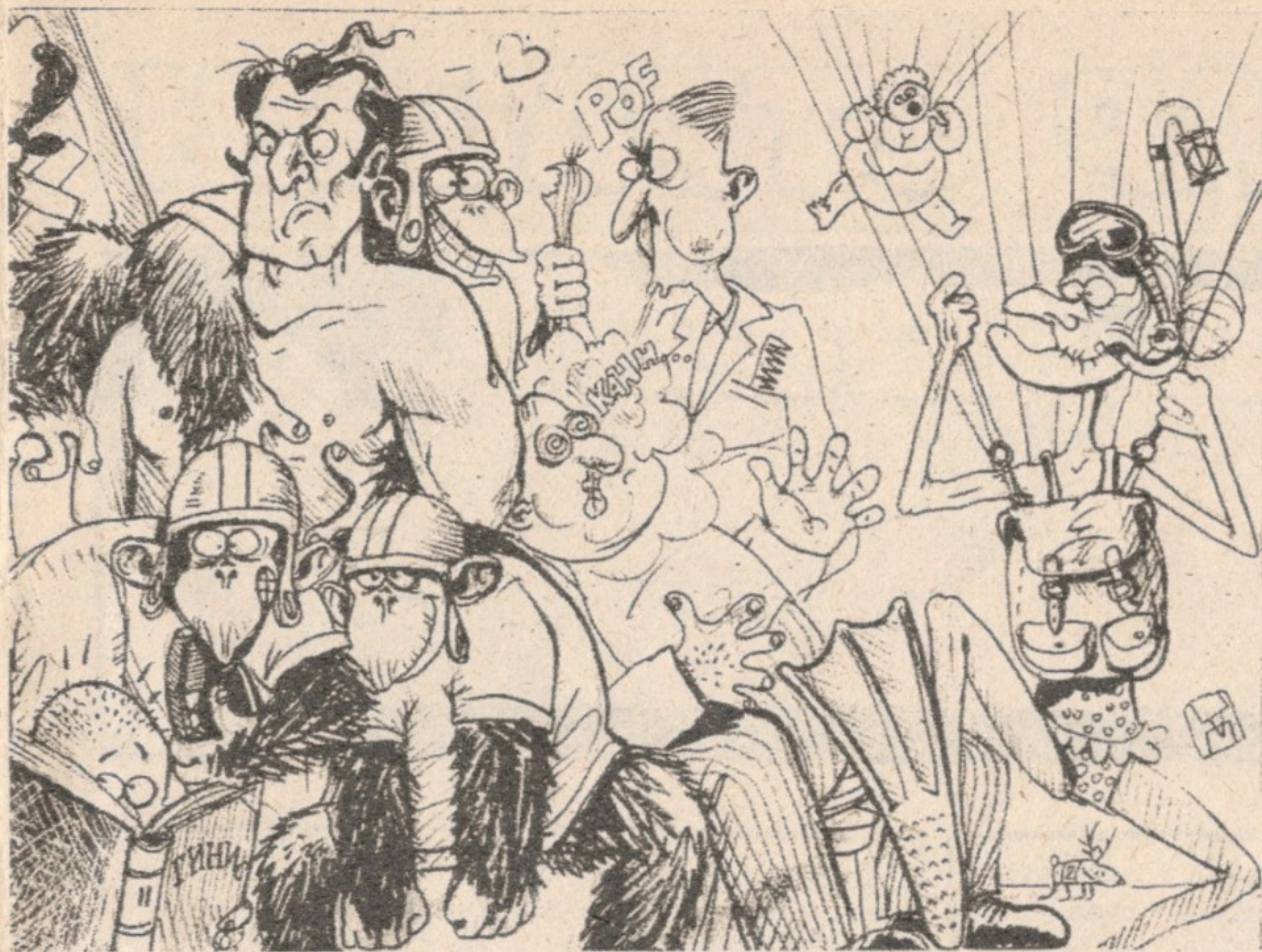
Борба за њен олстанак у измењеним климатским условима трајала је пуних 220 година. Најзад је нађено решење. Да би биљка могла да живи у природним условима, засађена је у дрезденској ботаничкој башти, а изнад ње је постављена дванаестострука покретна стаклена купола висока 18 метара и тешка 55 тона која биљку штити од хладноће. Температура у куполи компјутерски се проверава и никада се не спушта испод 5°C. Како би посе-

тиоци могли да уживају у лепоти расцветале камелије, унутар куполе су, на висини од 13 метара урађене галерије. Крајем маја, када прођу мразеви, стаклена купола се склапа и биљка се излаже сунчевим зрацима. У октобру се враћа у окриље куполе.

Конструктори кажу да ће ово зимско станиште најстаријој европској камелији бити довољно пространо бар још наредних десетак година.

Стаклена купола у октобру се диже изнад камелије и штити је од зимских мразева

По занимљивости не заостаје ни поглавље посвећено Холивуду јер је свет филма одувек био непресушни извор необичности и разноразних лудости. Под прво би могао да се сврста податак да је глумац Мел Бланк, који је годинама позајмљивао глас Душку Дугоушку, био алергичан на шаргарепу. Аутори књиге ископали су и податак да су у првом филму о Тарзану мајмуне глумили чланови рагби клуба из Њу Орлеанса.

Пажњу читалаца сасвим сигурно ће привући и поглавље посвећено необичним законским прописима из кога ће моћи да сазнају да је на Аљасци најстроже забрањено посматрати лососа из авиона, да је у Милвокију дозвољено да се слонове воде у шетњу, али искључиво на узици, и да у Ватерлоу, у савезној држави Небраска, мушки фризер не смеју да једу бели лук. Зашто то не важи и за женске, књига, наравно, не разматра, али зато заинтересованима скреће пажњу да ће у Лексингтону, у држави Кентаки, морати да плате казну уколико у џепу носе сладолед у корнету, и да је у Крикленду, у Илиноису, и даље на снази пропис којим се пчелама најодлучније забрањује да лете по граду!

Да би до краја оправдала свој наслов, књига се позабавила и необичним такмичењима и фестивалима у које је увршћен и онај „посвећен“ измету ирваса, па трка љускара и надметање норвешких бака у рођењу, јахању и падобранству. Необично и помало шашаво, али – то је „Гинис“.

Илустровао: Душан Павлић

може да се назове необичним. Реч је, заправо, о лудилу које се једном приликом испољило тако што је затражио да се кочија у којој се вози заустави крај неког дрвета у шуми како би се слатко испри-

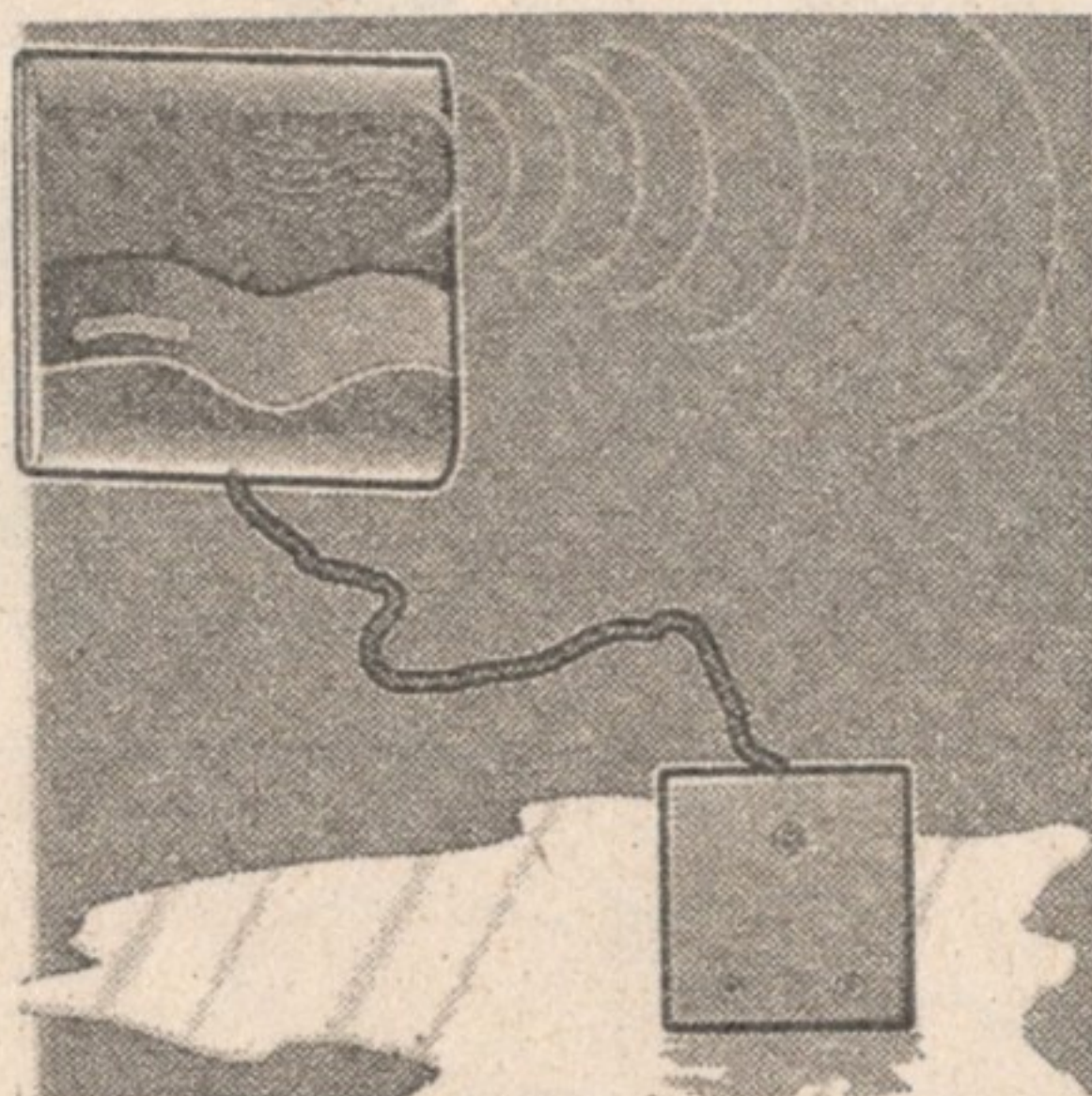
чао с њим све у уверењу да ћаска са пруским сувереном. У књизи се наводи и „случај“ баварске принцезе Александре која је била убеђена да је у детињству прогутала клавир.

Па, па ЗЛОЧЕСТИ!

Из Америке је стигла вест која ће обрадовати децу и одрасле широм света и у црно завити зубаре. Зашто? Пронађен је начин за спречавање појаве каријеса. Наиме, двојица истраживача, Хилману и Данкану, пошло је за руком да обуздају бактерију *Streptococcus mutans*, обавезну становницу усне шупљине, која у присуству шећера лучи млечну киселину, „разбијача“ зубне глеђи. Двојица истраживача утврдила су да ова бактерија напада зубе помоћу ензима лактатодехидрогеназе који лучи један ген: све што је требало да ураде било је да га изолују и да неваљали *Streptococcus mutans* претворе у добри. Другим речима, да га „преправе“ у потпуно безопасан за организам. Међутим, то

није све: Хилман и Данкан су у „преправљену“ бактерију убацили гене који одређују производњу антибиотских супстанци па је она постала прогонитељ својих неваљалих рођака. У двобоју доброг и лошег *Streptococcus mutans*, победа је на страни доброг. То практично значи да ћемо, у врло скорој будућности, куповати пасте у којима ће се налазити и „добре“ бактерије и тако се заувек ослободити каријеса.

АЛАРМ против ПОПЛАВЕ

Овај практични аларм може да се постави у стану на свим местима где постоји опасност од поплаве. Ако се негде из-

лије вода, сензор који се налази у њему одмах се укључи – чује се звучно упозорење јачине 85 децибела које може да траје и до три дана. Аларм ради на обичне батерије и лако се уграђује. У америчким продавницама кошта само 20 долара.

ЛУТКА – чувар

Велика лутка која има изглед одраслог човека тешка је само пет килограма и одличан је чувар кућа. Многи Американци, кад треба да изађу, поставе је крај прозора тако да пролазници или лопови имају утисак да се у кући неко налази. Згодна је и за ноћне вожње и дуга путовања – ставите је на седиште поред себе и нисте сами. Лутак-чувар може да се купи у САД и кошта 104 долара.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

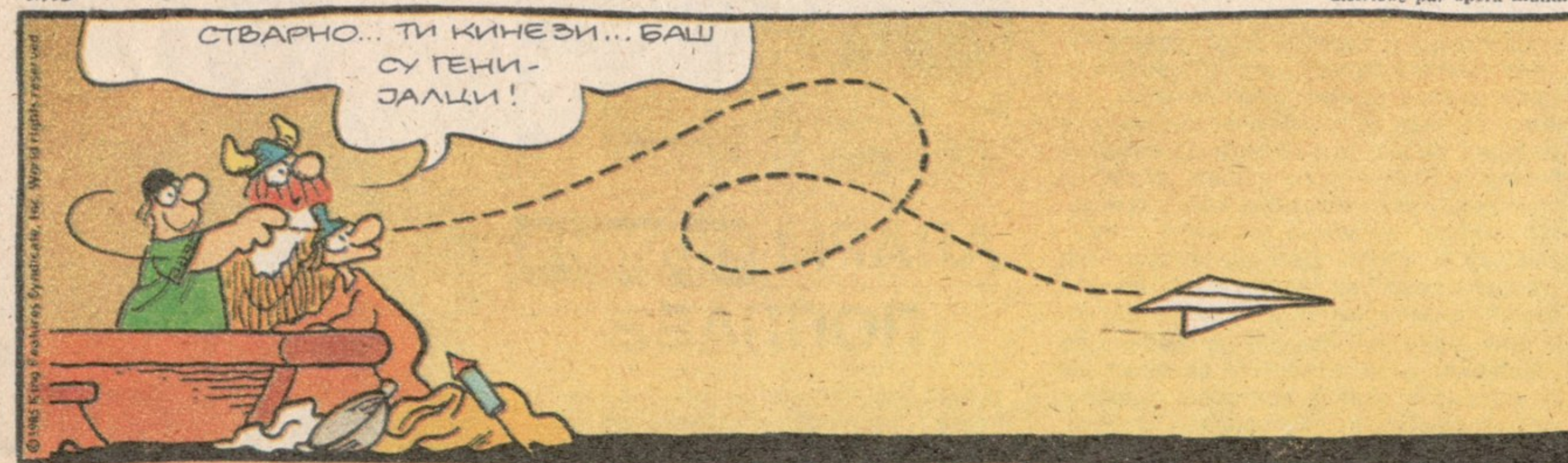

KES HTA SP. 22. 9. 1985

1453

distribué par opera mundi

ПОЛИТИКИН

10

ЗАБАВНИК

МА ШТА КАЖЕШ

НЕДОВОЉНА УТЕХА

Преко 50 крокодила побегло је са фарми за узгој ових животиња у Тајланду када су велике поплаве захватиле ову област. То је, разуме се, изазвало невиђену панику међу становништвом које је спаса-

вајући голи живот морало да мисли да ли се у води налазе и крокодили. Тврдње локалних власти да гмизавци нису много одмакли од фарми – будући да они који се гаје у заробљеништву нису баш неки пливачи – никога нису утешили. Лоши или добри, тек – не зна се где су. ■

УВРЕЂЕНИ ВАНЗЕМАЉЦИ

Средином септембра око три хиљаде људи слегло се у бугарски град Русе не би ли лично поздравили долазак осам летећих тањира како су то најавили најпознатији пророци. На место где је до блиског сусрета са ванземаљцима требало да дође неки су стигли још у зору. Осам сати, време за најављено слетање, дошло је и прошло, а од делегације са планете Крис ни трага ни гласа. Шта се догодило са ванземаљцима, објаснила је, око подне, Радка Трифонова: посета која је имала циљ да спречи апокалипсу предвиђену за 7. август 1996. отказана је у последњем тренутку, односно оног часа када су делегације републике Сиза и Вестумиса већ поменутог Криса утврдиле да их међу окупљеном масом у Русама не чека и председник Жељо Желев. Зар да потегну на толики пут а да не буду дочекани како треба? Не долази у обзир, јавили су на још неутврђени начин Трифоновој и вратили се на своју планету. ■

ОПАСНЕ ПОТПЕТИЦЕ

Енглескиња Патриша Гровер просто није могла да верује својим ушима кад је чула да добија отказ због високих потпетица! Ствар је текла овако: пре неколико недеља шеф је позвао у канцеларију и упитао колико је висока. Мада зачуђена, Патриша је одговорила и сазнала да ће убудуће имати осам центиметара мање. Схватила је и зашто тек када јој је показао рупе у тепиху које су оставиле њене танке потпетице. Пошто није имала намеру да се одрекне омиљених ципела које су, по њеном мишљењу „врло елегантне и практичне“, села је и написала тужбу суду оптужујући бившег шефа за мушки шовинизам. На њено велико изненађење, судија се није сложио с њом: није реч ни о каквом шовинизму јер је њен некадашњи шеф и службеницима мушког рода забранио да носе високе и танке потпетице. ■

ДА НЕ БУДЕМО СИТНИЧАРИ

Чак и најзначајнији књижевници света имали су понекад своје „лоше дане“ када су им се дешавале омашке. Ево неколико незаборавних омашки у ремек-делима француске литературе.

Алфонс Доде у „Тартарену на Алпима“: „Ћутећи, руку прекрштених на грудима, Тартарен је посматрао гађање и критиковао га делећи при томе савете“.

Александар Дима у „Краљичиној огрлици“: „Ах! – рече дон Мануел на португалском“.

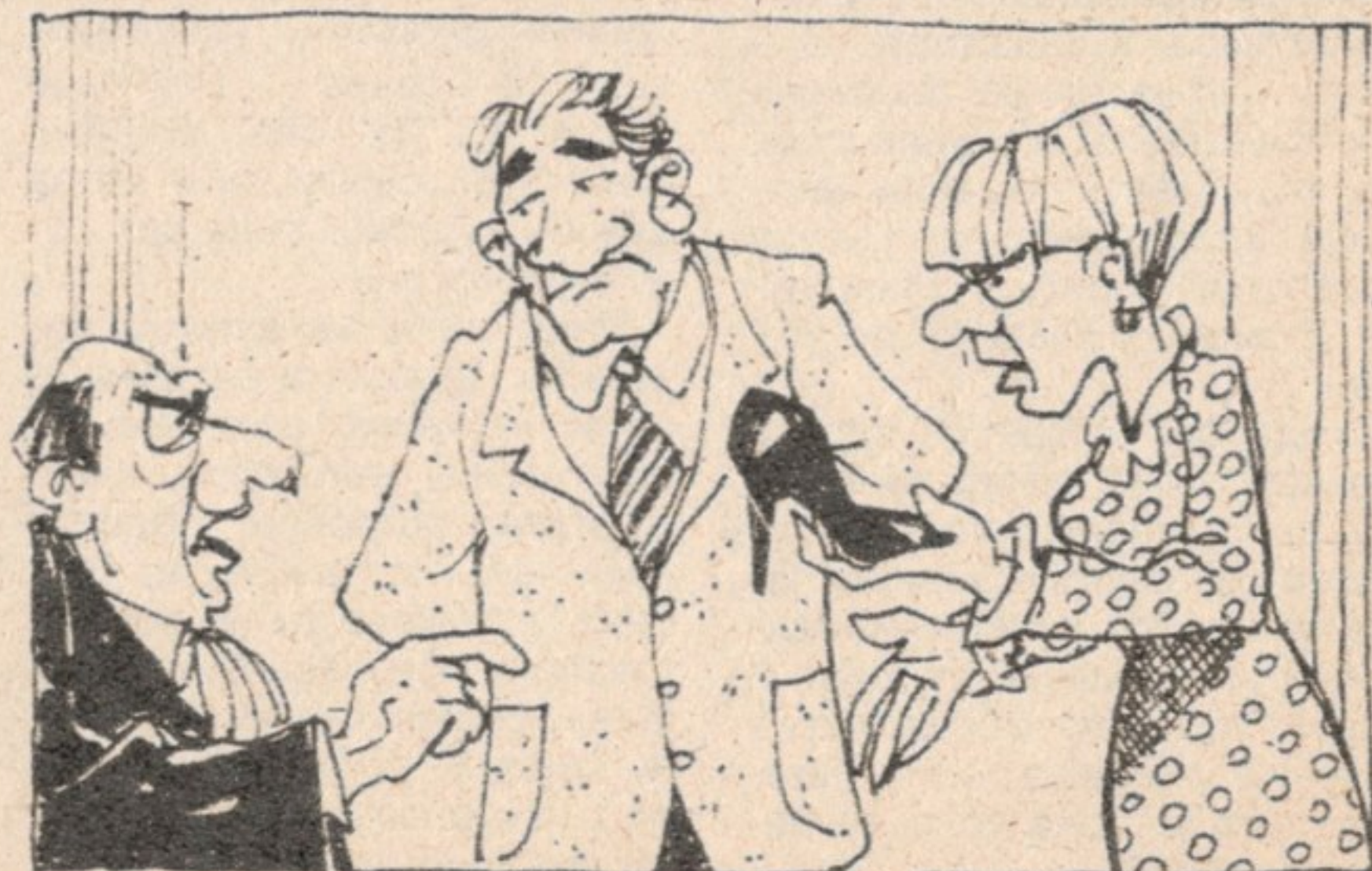
Ги де Мопасан у „Дунди“: Путници су се возили једанаест часова, с четири и по часа утрошених за храњење и одмор коња, укупно четрнаест“.

Емил Зола у делу „Грех опата Муреа“: „Десире, која је такође појела своју супу не отварајући уста, устала је од стола“.

ПИТОН У БЕКСТВУ

Почетком октобра у Бриселу је дошло до панике када су новине и телевизија објавиле вест да је из тераријума студента Криса Каплера побегао тиграсти питон. Када ни десетодневна потрага за Крисовим љубимцима није дала никакве резултате, полиција је решила да о томе обавести становништво. Тако је вест и доспела у новине и на локалне радио и телевизијске станице: у упозорењу које се понавља сваког сата каже се да је питон дугачак само метар и по и да је опасан само када процени да је угрожен. Иначе је невероватно доброћудан. ■

Илустровао: Зоран Петковић-Петко

КАКО
ДОЖИВЕТИ
СТОТУ?

ТАЈНА ГЕНЕТСКОГ КИШОБРАНА

Научници тврде
да људско тело,
по правилу, не
може да траје
дуже од
120 година

Ко још није чуо за „Гинисову књигу најнеобичнијих светских рекорда“? Најбржи аутомобил, најдужи пољубац, највиша жирафа само су неки од рекорда који су детаљно проверени да би нашли место у овом светском бестселеру. Ипак, у „Гинисовој књизи“ нашао се и један непроверени „рекорд“: вест о човеку који је, наводно, живео 256 година.

Састављачи књиге „Гинисових рекорда“ признају овај пропуст. И не само то, тврде да највише покушаја лажи и превара имају на тему човекове дуговечности.

Превара са Кавказа

Позната је прича о дуговечним људима са Кавказа који живе дуже од сто година захваљујући одличном ваздуху и чудесном напитку – кефиру. Ову већ готово легендарну причу оспорили су руски научници а појавило се и једноставно објашњење за појаву великог броја стогодишњака. У време Првог светског рата царска војска је мобилисала мушкарце између 18 и 45 година старости што су многи покушавали да избегну фалсификујући датум рођења. Људи на Кавказу користили су за ову превару датуме рођења својих очева.

Читаоцима „Забавника“ познат је још један случај оваквог претеривања. У селу Вилакабамба, у Еквадору, појавило се неколико десетина стогодишњака, али када су се на лицу места појавили научници испоставило се да су „стогодишњаци“ неколико пута годишње славили рођендан.

Када се оставе по страни овакве приче, остаје чињеница да су тајне дуговечности једна од најпривлачнијих тема разговора, новинских текстова и стручних студија. У овим причама о старинама увек се понавља једно питање: шта је тајна толиких ваших година?

Одговори су различити. За некога је тајна дуговечности и чашица ракије или чаша вина, вегетаријанска исхрана, избегавање цигарета, уздржавање од секса... Научници тврде да су ови разлози, ипак, другоразредни и да на дужину људског века одлучујуће утичу гени.

Утицај гена на дужину живота још је велика непознаница за научнике, али нека истраживања већ сада наговештавају огромни простор који чека истраживаче. Већ сада је сигурно да не постоји старосни ген, односно само један ген који одређује дужину живота. Процењује се да од око сто хиљада гена, колико има у човековом организ-

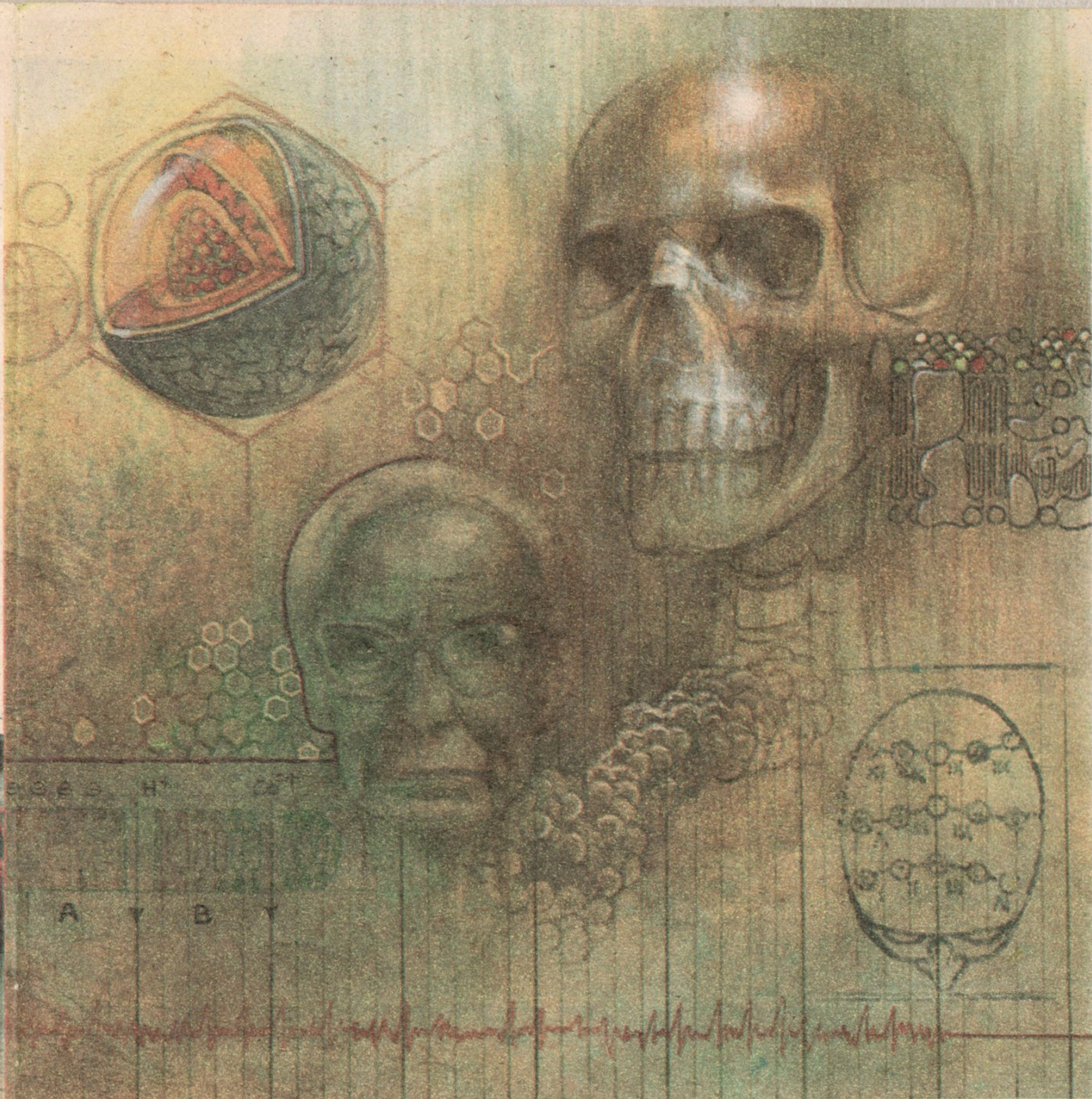
му, око седам хиљада утиче на године старости!

У проучавању тајне дуговечности често се може чути тврдња да човек данас, у просеку, живи дуже него пре сто година. Научници мисле да је ово статистичка забуна. Човек не живи дуже, већ данас више људи дочека дубљу старост. Боља хигијена, знатно нижа стопа смртности деце и бољи начин живота знатно су проширили круг људи који дуже живе.

Биолошки гледано, доња граница трајања људског организма је између 115 и 120 година. Изузетно су ретки случајеви да неко пређе границу од 120 година.

Као што још нема одговора

на питање шта одређује дужину живота, тако је за научнике доста тајновито питање зашто човек заправо стари. Само један од разлога су гени који одређују колико често ће се делити и обнављати нека телесна ћелија тако да човек, физиолошки гледано, није ништа друго него збир милиона ћелија. Свака ћелија има ограничену могућност дељења. Зна се, на пример, да једна ћелија у плућима може да се дели (размножава) у педесетак наврата, први пут већ после рођења, а затим све ређе и ређе. Границу од педесетак обнављања ћелија одређују гени и када је та граница достигнута, ћелија мора да умре. На истом принципу

Илустровао: Бобан Савић

дешава се и крај целог организма.

Живот је, ипак, нешто другачији од онога што се дешава у лабораторији. Ниједан човек не умре зато што су његове ћелије достигле своју горњу границу размножавања и обнављања, већ смрт наступа нешто раније због тога што ћелије нису у могућности да нормално и правилно живе. Сваке секунде нашег живота ћелије оштећује животна околина и нека унутрашња збивања у организму. Најбољи пример су такозвани „слободни радикали“, молекули који настају као споредни производ у размени материја и који, сами по себи, нису штетни. Ове групе атома

имају, међутим, обичај да се вежу за ћелију у организму и тако се ствара неприродна симбиоза која, на крају, доводи до смрти ћелије.

Жеђ – болест старости

Ове „слободне радикале“ срећемо и у ваздуху који удишемо па се може рећи да је и он велика опасност за дуговечни живот. Ево и примера: животиње које, према својој тежини, морају да користе чешће и више ваздуха – живе краће. То, наравно, не значи да одмах треба да зауставите дах како бисте дуже живели. У човековом организму постоје ензими који успешно уништавају „слободне ради-

кале“, али невоља је у томе што у старијем добу ови ензими раде све лошије.

У старости слабије се одвија и подешавање количине течности у организму. Старији људи пију недовољно течности јер њихов организам једноставно није у стању да дојави потребу за пићем. Старији организам показује слабости и у другим околностима, посебно у претерано топлим или хладним условима. Научници претпостављају да међу генима који утичу на дуговечност постоје и одређене групе које одређују рад одбрамбеног система и обнове ћелија. Оне су добиле заједнички назив „генетски кишобран“ и директно утичу на дужину

људског века до биолошке границе од 120 година.

Једна од вечних жеља човека је да буде откривена нека чаробна пилула која би обезбедила дуговечност. Наука, нажалост, није ни близу остварења ове жеље. Нешто је, ипак, сасвим сигурно. У природи постоји један једини облик живота који не признаје смрт – то је рак. Незаустављиве ћелије рака имају могућност неограниченог размножавања, не познају старење. Има примера да су у телу човека који је умро од рака нађене живе ћелије овог опасног тумора и четрдесет година после његове смрти.

Ж. Р.

С
оне
странице
вероватног

БЕЗГЛАВИ КАЛУЂЕР ИЗ ВАЈТЕНБУРГА

**Девојка на
рецепцији пожелела
ми је лаку ноћ и
миран сан. Можда
ми се само учинило
да је ту своју жељу
пропратила
обешењачким
погледом**

Имате собу број 24 – ка-
зала је девојка на ре-
цепцији замка – хотела
Вајтенбург пружајући
ми кључ. – На другом
је спрату. Могу ли још нешто
да учиним за вас?

– Само чашу вина, молим
вас, ако може да се добије у
ово доба.

Возио сам више од четири
сата и сада, у један после по-
ноћи, мислио сам да би ми
једна чашица баш пријала
пред спавање.

– У соби имате мали бар –
каже ми девојка. – Желим
вам лаку ноћ и миран сан.

Можда ми се сад само чи-
ни да је ту своју жељу про-
пратила обешењачким погле-
дом.

Када сам откључао собу 24,
мало сам се изненадио. Нео-
бична двокреветна соба. Кре-
вети не стоје као што је уоби-
чајено, један поред другог,
већ оба у једном реду, по ду-

жини прислоњени уз зид
двоструке нише.

У фрижидеру налазим боцу
од пола литра вина. Лагано
испијам чашу читајући при
том хотелски проспект који
сам добио на рецепцији.

Дете у мојој соби

Још 1062. године, дознајем
из њега, Вајтенбург се изди-
зао над долином кроз коју
протиче река Некар. Првобит-
но је то био утврђени замак
витезова – плачкаша, затим
манастир, а пре нешто више
од двеста година припада
моћној и угледној баронској
породици Раслер. Са садаш-
њим бароном Раслером
имам сутрадан, уз доручак,
заказан састанак.

Лежем у постељу четврт
сата касније. Спавам, по оби-

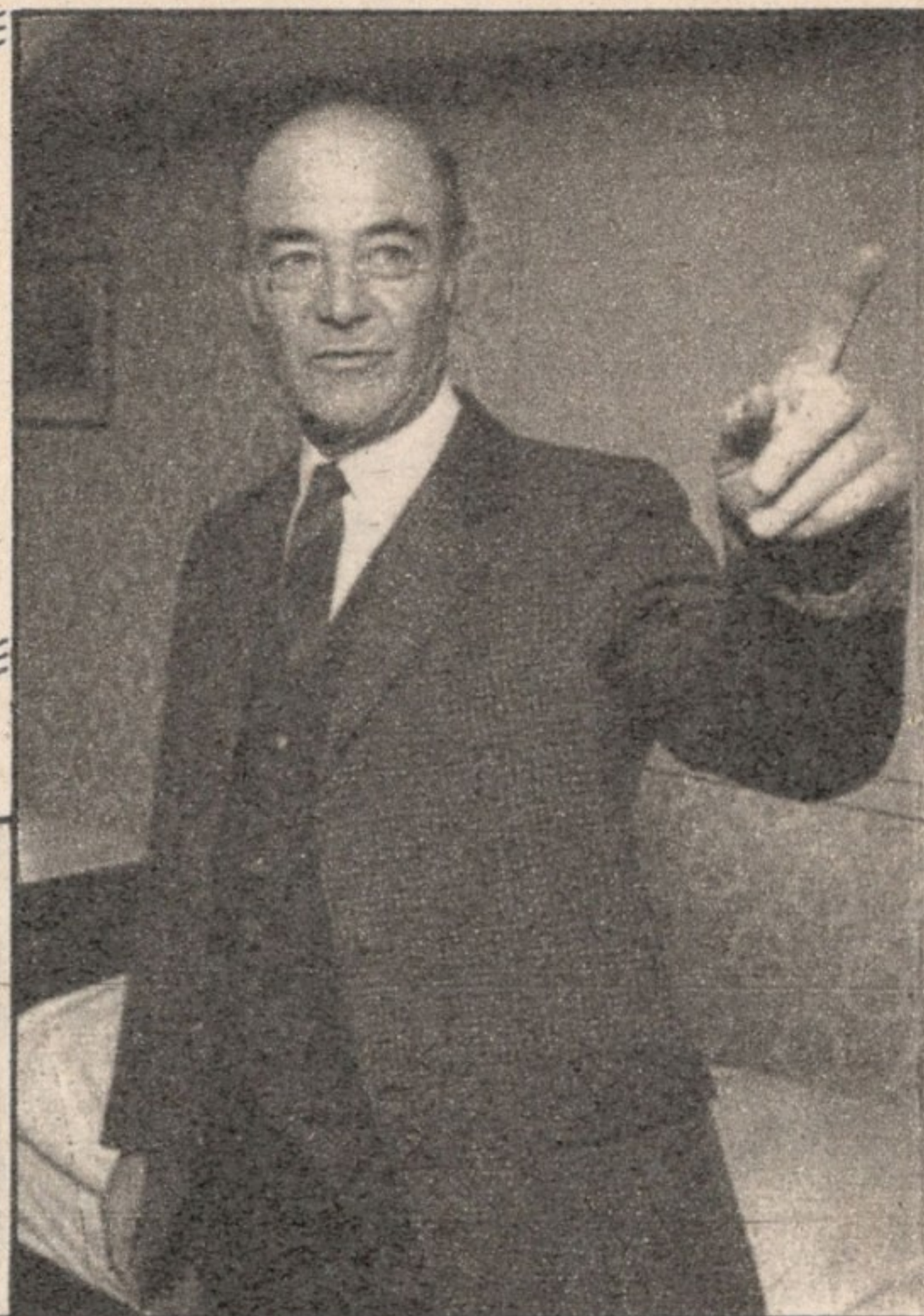
Барон
Макс Рихард
фон Раслер
у соби
24
у којој
су некад
давно
живела
два
калуђера

чају, дубоко и без снова. Из-
ненада, као из даљине, чујем
необичне звуке. Неки човек
стење, гласно, као да га не-
што тешко притиска или да
трпи јаке болове. Запрепаш-
ћен сам: звуци постају јачи,
ближи, неко сад стење у са-
мој мојој соби.

Покушавам да се прибе-
рем. Где сам то ја? Па да, у
замку Вајтенбургу, у соби 24.
Опрезно отварам очи. Мрак.
Придижем се у седећи поло-
жај. Зар је то могуће? Видим
неку сенку. При дну кревета
стоји дете, високо можда 130

центиметара. У руци држи
лопту. У соби се, наједном,
ништа више не чује. Опрезно,
док ми срце узбуђено лупа,
пружам руку према прекида-
чу стоне лампе. Све се одиг-
рава брзином муње. У тренут-
ку када се светлост упалила,
дете испушта оштар звиждук
и у делићу секунде нестаје.

Скачем из постеље и
чврсто се придржавам за
зид. То што сам у том тренут-
ку видео потпуно ме избезум-
љује. Дете није било дете,
био је то одрастао човек чија
се глава налазила на погреш-

Замак Вајтенбург претворен је у хотел-ресторан

ном месту: испод пазуха. То биће, колико сам могао да видим, имало је на себи мрку калуђерску ризу. Или сам све то само сањао?

Потрајало је извесно време пре но што сам се мало прибрао. Већ три-четири месеца радим на једној серији о духовима у замковима и дворцима Немачке. Рад ми је био занимљив, причињавао ми је задовољство јер сам видео и чуо много необичних ствари и имао неколико тајанствених доживљаја. Али, ниједан ме није потресао као овај с калу-

– Доручак је у седам – каже мрзовољно.

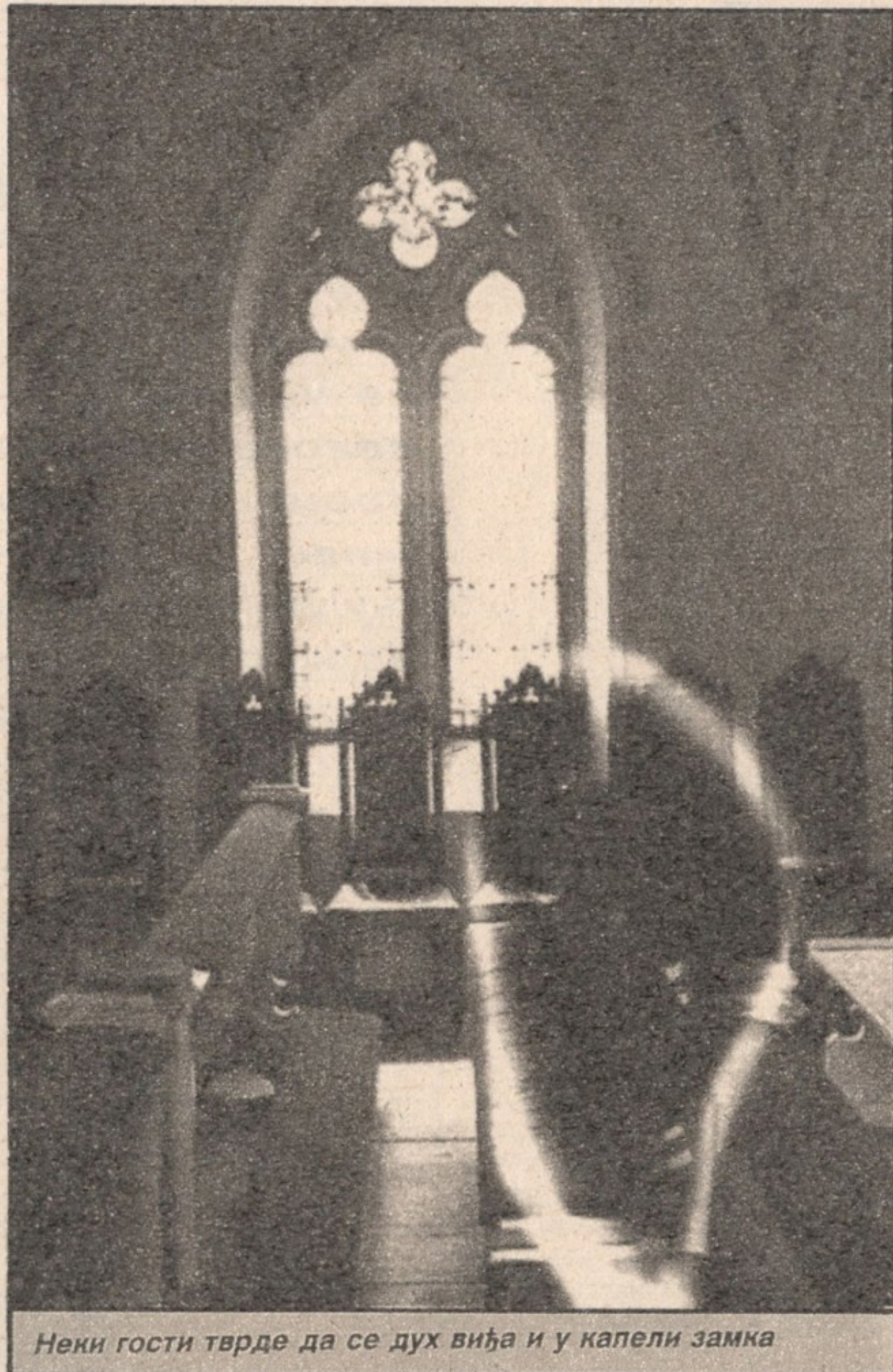
Крећем у шетњу. Ваздух је свеж. Цео Вајтенбург састоји се од самог замка, кућице за шумара и две споредне зграде. Али, он ипак има свој поштански број, 7245.

У даљини се виде огранци Шварцвалда. Испод замка је игралиште за голф, неколико коња за јахање чупка траву. Једина особа коју срећем тог јутра има тиролски, шешир, карирану кошуљу и пријатељски осмех на лицу.

– Ја сам овде настојник –

Настојник Хауке не би преноћио у замку

Неки гости тврде да се дух виђа и у капели замка

ђером без главе. Сутра рано, обећавам себи, позваћу редакцију и замолити да завршимо серију о духовима.

Опрезни надзорник

Испијам још једну чашу вина, остављам упаљену светлост, поново лежем у постељу уверен да више нећу моћи да заспим. Умор ме, ипак, савладава и ја тонем у сан. Будим се поново неочекивано рано, у шест. Само, овог пута буди ме петом из дворшта замка.

Туширам се и облачим. Ноћни портир дремљиво ме поздравља.

представља се. – Хауке...

Причамо о замку, коњима, стању пшенице. После петнаестак минута охрабрујем се.

– Кажите ми – почињем опрезно – шта мислите... шта мислите о причама које круже о замку и духовима у њему.

– Празне приче. Не верујем у њих.

– Зар ви никад нисте приметили нешто необично, тајанствено?

– Нисам! Али, ја још никад нисам преноћио у замку. И не желим то. Никад. А сад, морам да идем.

Приче уз доручак

Гледам за њим извесно време и крећем у хотел. На доручак.

– Добро јутро! Раслер... Желели сте да поразговарате са мном?

Један мршав човек створио се крај мог стола. Педесетих је година, високог чела, усправног држања, одевен са строгим елеганцијом.

Барон Макс Рихард фон Раслер садашњи је власник замка. Испричао ми је да је 1954. године велико породично здање преуредио у хотел-ресторан јер иначе не би имао довољно средстава за његово одржавање. У њему се одржавају разна заседања, научни скупови, раскошне свадбе и голфски турнири. Гостију увек има.

– Мора да је неки од ваших гостију једном изгубио главу – кажем као у шали. Шала је, увиђам, неспретна.

– Чули сте већ о томе? – пита кроз смех. – Да, наш калуђер.

Барон наручује кафу и док је испија прича ми о калуђеру без главе. Пре неколико година два калуђера из капуцинског реда потражила су гостопримство у замку где су добили једну собу. Становали су ту годину дана, а прехрањивали се оним што би испросили, зарадили малим верским услугама и наградама за откривање и разобличавање вештица.

Једног дана открило се да нећака господара замка очекује дете. Девојка је признала да је отац нежељеног детета један од калуђера. Властелин није оклевао. Када је калуђер признао кривицу, он га је одвукао у двориште замка и својом руком секиром му одрубисао главу. Од тада обезглављени калуђер нема мира и покоја. Раслер на крају додаје:

– С времена на време, тврде гости, виђа се тај калуђер, односно његов дух, како се, носећи главу под пазухом, шета замком.

– И ви верујете гостима? – питам опрезно.

– Заправо, нерадо признајем да им верујем – осмехује се он. – Али, то нису неке сујеверне причалице које само преносе оно што су чуле. То су стручњаци из области компјутерске технике, менаџери великих предузећа...

– Вама се калуђер никада није приказао?

– Јесте, како не! Али, ја сам то увек приписивао својој преморености...

Закључана соба

Бацио је поглед на кључ моје собе који ми је лежао крај тањира.

– Ох! Јасно ми је... имате собу 24.

Узео је кључ и почео замисљено да га преврће у руци.

– То је та, озлоглашена, соба.

– Зашто озлоглашена?

– У њој су онда становали ти калуђери. Веома дуго била је затворена и закључана. Ја сам је отворио тек када сам преуређивао замак. Да ли вам се соба свидела?

Барон устаје.

– Извините ме за извесно време. Треба да обавим свакодневне послове у хотелу и око имања.

Девет је сати. Позивам телефоном своју редакцију.

– Ово ми је последњи замак и последњи дух. Оно што сам ноћас доживео и преживео не желим да се икада више понови.

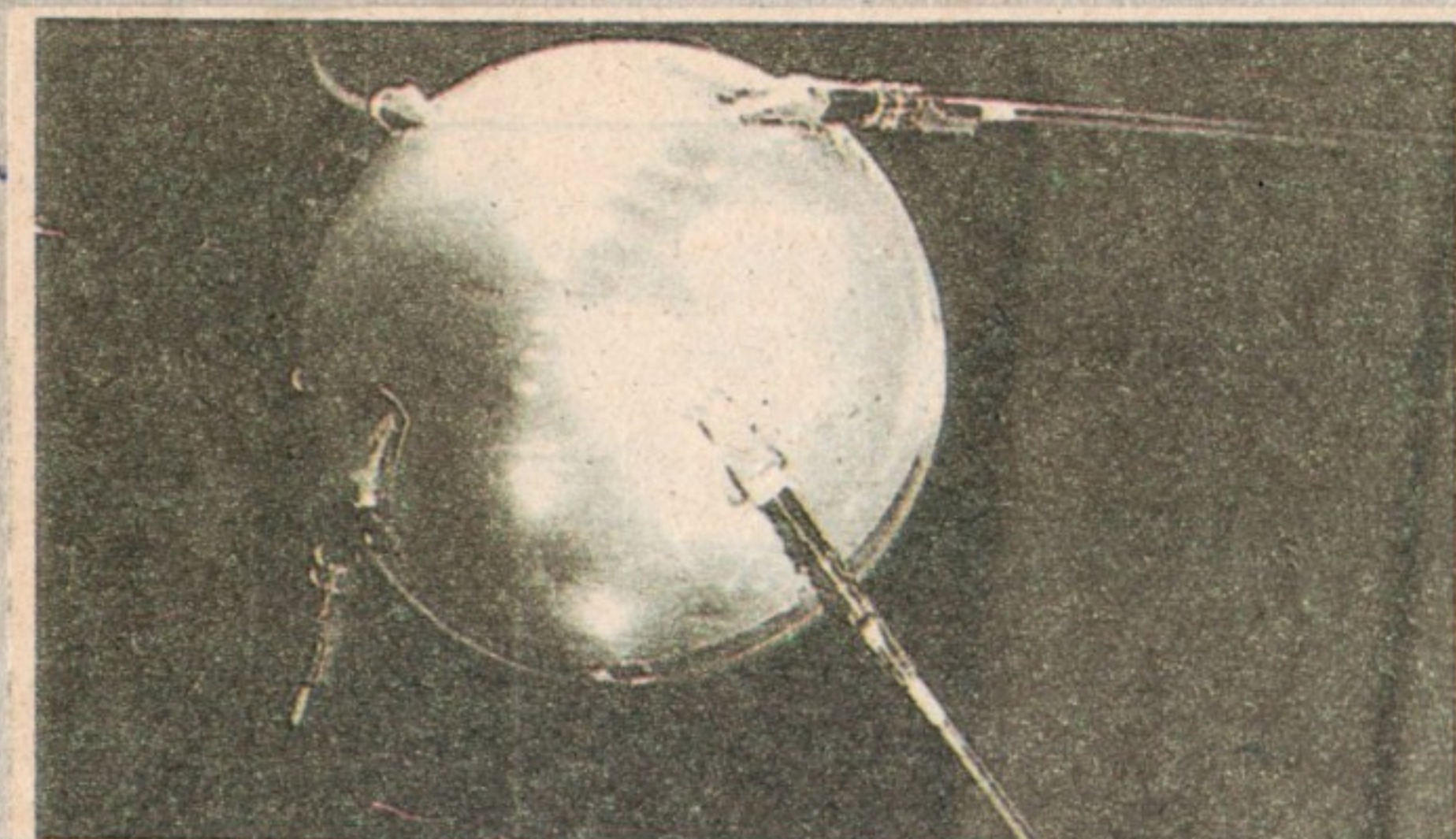
– А ми смо желели да обиђеш још најмање десет замкова у којима се, кажу, појављују духови.

– Не! Не пристајем. Што се мене од сада тиче, ја ћу оставити нежне госпе и господу без главе и тела да на миру лутају замковима и дворцима, да се приказују људима, да их збуњују и плаше. Никада нико неће доказати да духови заиста постоје. Ипак, многи људи тврде да су видели духа. То тврдим и ја.

Бар верујем у то.

Томас Алстед, новинар

МА. КАК

НАУКА
И
ТЕХНОЛОГИЈА
ИЗ
ДРУГОГ
УГЛА

Технологија: основ напретка и разарања: горе, први совјетски сателит; десно: ракета „Титан II“ и изнад знак нуклеарне опасности на оделима људи

Светом, влада хаос. Нема никаквих закона физике и математике! Тако макар, после векова и векова покушаја да се свему што постоји на свету нађе оправдан разлог, група генијалаца, међу којима има и нобеловаца али и младих научника са коњским репићем, објављује рат праволинијском начину размишљања које влада науком још од времена Њутна. Све те старе теорије једноставно више нису примењиве у овом модерном свету.

А шифра за 21. век? Зове се наука комплексности, што значи да у једну врећу ставља и екологију и вештачку интелигенцију, економију са физиком и биологијом. Све је то

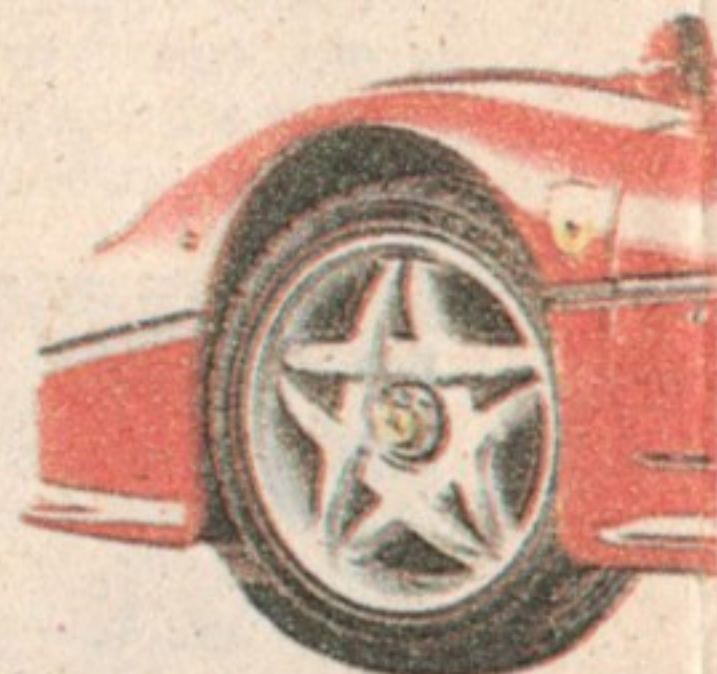
испричано у књизи „Комплексност. Људи и идеје на граници реда и хаоса“ коју је написао Морис Мичел Валдроп.

Шест стотина страница ове књиге крцато је неизвесностима, обртима, паметним најавама. А основна нит у њој је порицање онога што је доскора било тако важно: уске специјализације у некој стру-

ци. Научник 2000. године биће нека врста свестраног Леонарда да Винчија. А где ће бити огледна лабораторија? Она је већ сада у Њу Мексику, у земљи поносних Навахо Индијанаца и пламтећих залазака сунце, међу зидинама неког бившег манастира. Ово „место за измишљање“ зове

се Институт у Санта Феу. Ту можете срести нобеловце као што су физичари Мјуреј Гелман и Филип Андерсон, економисту Кенета Ероуа са

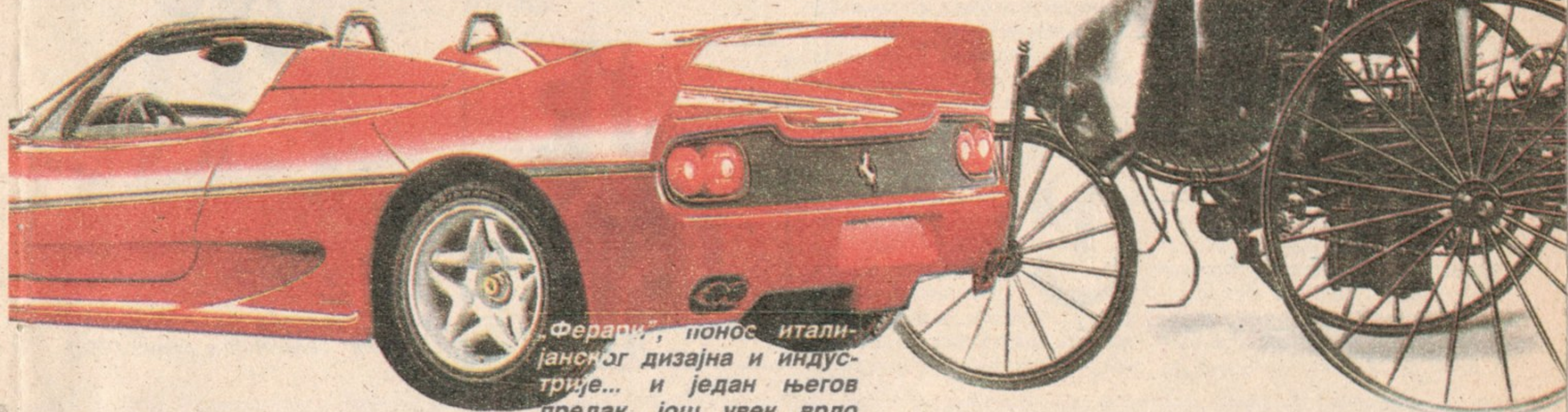
Дактилографиња с почетка века није могла да претпостави да ће писање постати толико брзо захваљујући компјутеру са ергометријском тастатуром

Колико су само проналазак аутомобила, писаће машине, нуклеарне енергије променили наш живот. Захваљујући генијима који су их измислили? Не, него захваљујући пуким случајностима

ВА ОТКРИЋА!

„Ферари“, понос итали-
јанског дизајна и индус-
трије... и један његов
предак, још увек врло
сличан бициклу, али са
мотором

новим младим надама са којима се расправља у опуштеној атмосфери, између свезака и књига разасутих на све стране.

Сви ови научници тренутно су сагласни само у једном: у теорији хаоса. Пример? Довољно је погледати тастатуру компјутера. Првих шест слова у првом реду су Q, W, E, R, T, Y, као и на готово свим латиничним писаћим машинама на свету (код нас је Z уместо Y). Да ли је то најједноставнији и најбољи начин да се распореде слова по тастатури? Сигурно није. Напротив, чак је и најсложенији. У ствари, ред слова QWERTY још је 1873. године у фабрици за производњу писаћих машина „Ремингтон“, пројектовао инжењер Кристофер Сколс са намером да мало успори супербрзе дактилографкиње које су, куцајући сувише брзо, заплитале чекиће са словима на

машина. Дакле, тај проналазак ушао је у општу употребу тако рећи пуким случајем.

А шта рећи о невероватном успеху снимања на видео-касетама Vhs система? То је много слабији производ од Beta система, а ипак уз сваки телевизор стоји и Vhs видео-рекордер. Како је то могло да се догоди? Једноставно: продавцима је било тешко да своје радње снабдеју и једним и другим системом за сваки филм. Изабрали су Vhs, лошији систем који је имао више среће.

Прича о „случајним проналасцима“ се наставља. Са изузетним примером: аутомобилом. Крајем 19. века парне машине су биле врло распрострањене и сигурне. Бензин је, напротив, био скуп и бучан и још је захтевао нови и сложенији тип мотора. Да се

наставило са развијањем парних машина, данас би ваздух био много мање загађен и не бисмо сви толико зависили од земаља произвођача нафте. Али, мотор који је покретао бензин претекао их је захваљујући низу случајности.

Године 1895. у једној трци кочија које нису вукли коњи, а коју је финансирао лист „Тајмс-Хералд“ из Чикага, победила је једна „дајраја“ на бензин. Тако је 1896. „Ренсом Олдс“ патентирао мотор на бензин, који је затим серијски произвела фирма „Крвд-Даш Олдс“. Да ли је то био успех? Још не. Невероватно али истинито: из битке за престиж парну машину је избацила епидемија слинавке која је избила 1914. у Северној Америци. Пошто су морала да буду укинута појила за коње као извор заразе, а самим тим и места где су се водом снабдевале парне машине, отворен је пут тријумфу бензинског мотора.

Пацифисти – противници ратова – и еколози кажу да ни нуклеарна енергија није била најсрећнији изум и да је и она плод случајности. Могућности је било много. Али, када су Совјети 1957. лансирали у космос први „Спутњик“ влада тадашњег америчког председника Двајта Ајзенхауера под хитно је морала да понуди нешто чиме ће успоставити равнотежу међу светским силама. А једини одговарајући пројекат који је био готов, био је реактор за нуклеарне подморнице.

Сулудо? Ипак, чак су и Сједињене Америчке Државе настале чистом игром судбине. Британски колонизатори стигли су до хладних и ветро-

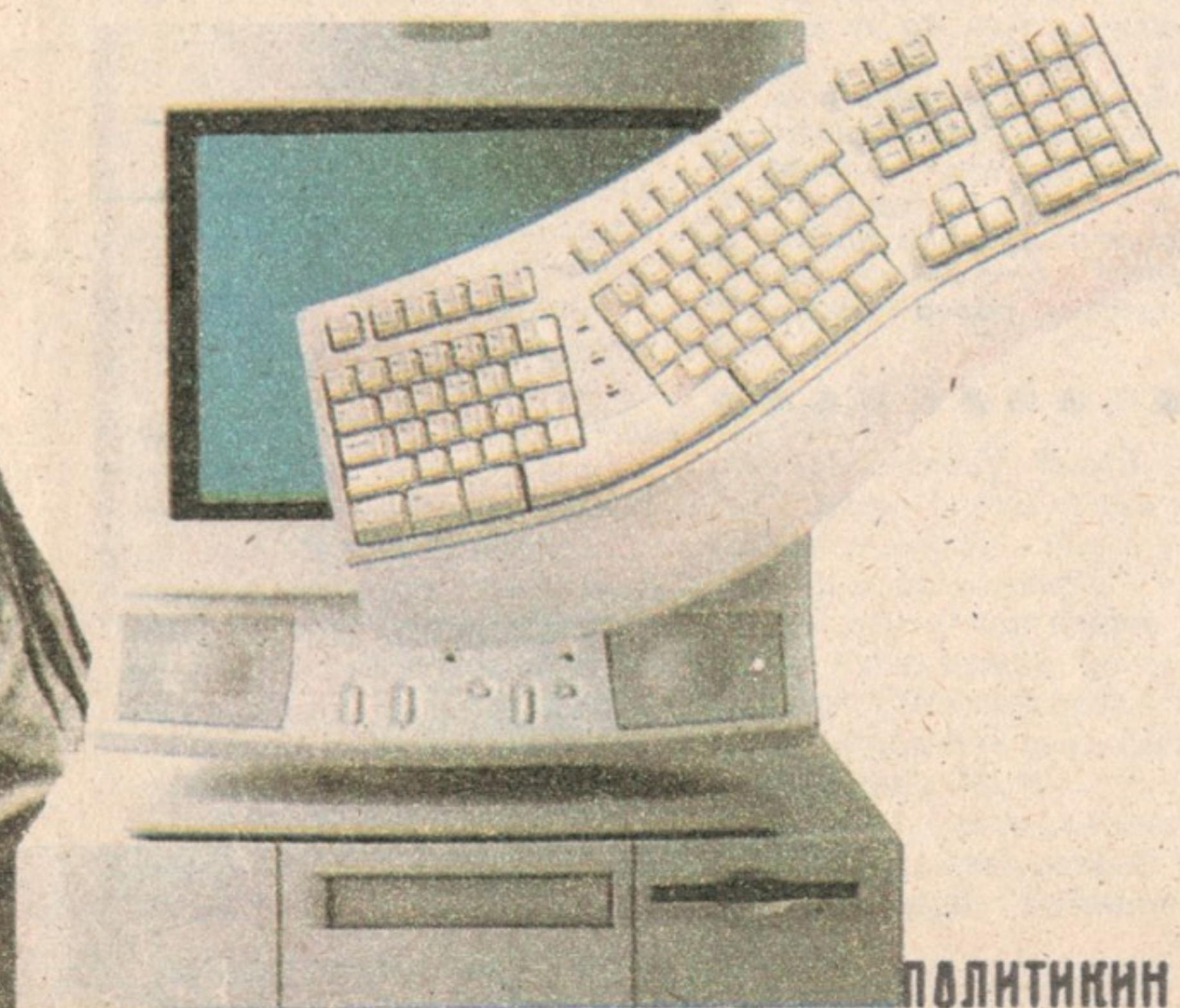
витих обала залива Масачусетс не зато што је Нова Енглеска имала добру земљу за обраду него зато што су се баш ту искрцали и Свети ходочасници када им се „Меј-флауер“ изгубио тражећи Вирџинију. Све су то мали догађаји са великим историјским последицама.

А ако је случајност покретач историје, зашто би онда економија морала да следи тамо неке гвоздене законе? Та сумња појавила се код Вилијама Брајана Артура, економисте са Института у Санта Феу, чија је прича основна нит у књизи „Комплексност“ Мориса Мичела Валдропа. Ова књига је већ бестселер у Америци због привлачности њене главне идеје: све што постоји је на граници хаоса. То објашњење је много убедљивије од веровања у чврсте законе.

Аутор пише: „Стабилност је смрт: свет се мора прилагодити условима сталних новина. Граница хаоса је тамо где векови ропства и расне подељености одједном попуштају пред покретом за грађанска права из педесетих и шездесетих година. Тамо где 70 година совјетског комунизма одједном завршава у немирима и политичким променама. Тамо где је једног понедељка у октобру 1987. берза доживела слом.“

У суштини, у овој теорији нема ничег новог. За античке филозофе управо је хаос био један од првобитних узрока настанка света. Уосталом, кад смо већ код Случаја, код Среће, зар и богиња која је симболише једном руком не управља животима људи, а другом из рога изобиља дели своје поклоне. При том су јој очи везане.

МИШ

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

ДЕТЕ ЈЕ ОТАЦ ЧОВЕКА

Рођен 1948. године, непосредно после рата, у изразито партизанској породици и са очеве и са мајчине стране, васпитаван сам на одговарајући начин и одрастао исто тако на одговарајућем месту. И све је то на мени оставило трага. Још у раном детињству утемељен је некакав однос према свему што је било и што је касније трајало кроз највећи део мог досадашњег живота.

Све до трећег разреда основне школе живео сам на Дедињу. Школа „Франце Прешерн“ била је буквално прекопута резиденције председника Тита и нама ђацима било је сасвим нормално да

маште, место где све што се замисли може и да се оствари. Крали смо зелено воће, играли се каубоја и Индијанаца, откривали неке полусрушене зграде преостале из рата, играли фудбал, истраживали „неистражене“ пределе густог шипражја... Понекад ми се чини да је моје детињство личило на детињство Тома Сојера из књиге коју смо сви читали.

Са уписом у трећи разред, у школу „Браћа Рибар“, јер смо се у то време преселили у град, близу Калемегдана, у мом животу много тога се променило. И околина, и друштво, и

КАД
САМ
БИО
МАЛИ:

Да ли је Драган Капичић икада био мали? (Са Зораном Славнићем на турниру младих селекција у Атини 1966)

ДРАГАН КАПИЧИЋ

скоро сваког јутра када идемо у школу сретнемо маршала који исто тако иде на свој посао у Бели двор или, како се то тада звало, Маршалат. Мени је било сасвим нормално и то што сам у разреду са сином Вељка Влаховића, са кћерком Јована Веселинова, која је, узгред речено, била моја симпатија ако се то тако зове у узрасту од 7 година, затим, мој друг из клупе био је син Павла Грегорића, у другој клупи до мене седео је син Раје Недељковића и, најзад, у мом разреду била је и Титова унука Златица, драга и симпатична девојчица коју су сви волели.

Али, памтим и неког Ратка, па Мому, Мирка, Србу, Дејана, вршњаке или мало старије или мало млађе од мене, синове комшија који нису били ни руководиоци, ни генерали, ни бивши револуционари, а који су становали ту одмах до нас, кућа до куће. Дедиње је било насељено најразличитијим светом, а ми, дечаци, дружили смо се не правећи разлике међу собом. Заједно смо расли, о свему слично мислили, допуњавали једни друге у бесконачним плановима како да се забавимо, шта ново да смислимо, куда да идемо, чега да се играмо. А Дедиње нам је пружало неограничене могућности да све то и остваримо. У то време, педесетих година, Дедиње је било полусеоски крај, са ливадама, воћњацима, шумарцима са полудивљим и неуређеним парковима, право царство за клинцџе пуне

игре. Појавила се кошарка. Прве кошаркашке кораке начинио сам на терену моје школе која је и у историји наше кошарке забележена као место где је 1923. године одиграна прва кошаркашка утакмица.

Из моје породице нико се никад није бавио спортом, а камоли да је био добар

Калемегдана под чијим су зидинама прослављени терени „Црвене звезде“ и „Партизана“ који су као магнет привлачили и дечаке и девојчице и, можда највише, опште одушевљење за тај спорт после Европског првенства у кошарци које се одиграло у Београду 1961. године и на коме су Кораћ, Гордић, Нико-

нирају играчи „Црвене звезде“ међу којима је било и неколико репрезентативаца, па онда утакмице летње лиге, тако да сам подсвесно и сам почео да припадам том свету. И онда се догодило...

Тренери младих селекција проналазили су нове таленте идући по школама и бирајући их углавном по физичким одликама, висини, снази, окретности. Долазили су и на тренинге школе „Браћа Рибар“ и посматрали нашу игру. Онако високог и мршаваг уочио ме је тренер „Црвене звезде“ Здравко Кубат „мирисао сам му на будућег доброг кошаркаша“, како је касније рекао – и одлучио је да ме наговори да почнем озбиљније да се бавим тим спортом. Међутим, са мном није ишло баш сасвим лако. Био сам стидљив и повучен, вероватно и због тог свог изгледа који није у свему био повластица.

Читава моја генерација прелазила је из школе право на калемегданске терене, а тамо се не само тренирало, него и проводило слободно време, шетало, зафркавало, посматрало. Ја сам био од оних који су углавном посматрали. „Звездина“ терени били су чувени и по играма на којима је свирао тада најпопуларнији састав „Амигос“ и сваке вечери тамо су се скупљали млади; то је било право, што би се сада рекло, култно место. Ја ни у томе нисам

Кад сам успео да преломим страх и стидљивост који су ме пратили у раној младости, кренуо сам у игру са амбицијом вероватно много већом од оне коју су имали моји другари. Одлучио сам: остаћу докле год будем ваљао. Мој фанатичан однос према раду и потпуна посвећеност кошарци помогли су ми да победим урођену осетљивост, да будем све бољи и да убрзо доспем, још као клинац, у сениорски тим. То није мала ствар, мислио сам. Углавном сам коришћен за одбрану. Био сам веома користан у тиму, али, у то време и врло, врло лош стрелац. Једноставно, готово да и нисам пуцао на кош. Кренула је прича да ја немам ту мекану руку, привилегију стрелца који захваљујући томе лако постижу кошеве. А они су ти који се на терену виде. Дају кош и побегну. Ја сам радио за друге и у томе сам био заиста одличан. То ме је, у ствари, и довело, пре мојих вршњака, у први тим.

Међутим, требало је још нешто. Требало је остварити комуникацију која је мојој затвореној природи увек задавала тешкоће. Требало је зрелости, лукавости, искуства. Уз помоћ старијих играча, могу слободно рећи – пријатеља, нарочито Владимира Цветковића који ме је одмах са љубављу прихватио, савладао сам и ту своју затвореност и тако се штркљастим момчић, познат по скоковима у одбрани, обрео у националној селекцији.

спортиста, па нико ни од мене није очекивао нешто тако. Моје опредељење за спрот, значи, није било природно, предодређено, као што то често бива код младих људи чији су родитељи активни спортисти, репрезентацијасови.

Неке друге околности су утицале на мене; можда, као прво, сама школа са таквом традицијом, затим близина

лић, Бурић, Данеу и остали извојевали друго место. Високи, стасити, успешни, добри момци у сваком погледу, они су постали идоли младих тог времена. Можда сам у њима и ја препознао себе јер сам са 14 година већ достигао висину од око 190 центиметара са тенденцијом да још растем. Сваког дана одлазио сам на терене да гледам како тре-

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

БИОГРАФИЈА

Припадник златне генерације наше кошарке заједно са Симоновићем, Плећашем, Ћосићем, Шолманом, Јеловцем и другима, Драган Капичић је дао море интервјуа, бележене су његове изјаве, о њему пише у сваком спротском листу, алманаху, лексикону; о његове фотографије отимале су се девојчице неколико генерација. Тим у коме је играо освајао је сребрне медаље, златне медаље, првенства државе, Куп Југославије, олимпијске медаље... Стајао је Драган Капичић на победничком постољу између Руса и Американаца и гледало га је 50 милиона људи док је свирала химна његове земље. „Тај осећај не може се описати речима“ рекао је.

„Када је у пуној форми, мало је у свету кошаркаша који могу успешно да га чувају“, рекао је за Драгана Капичића Ранко Жеравица.

Сада је Драган Капичић директор кошаркашког клуба „Црвена звезда“, брине о спортским проблемима клуба и гледа како млади играчи расту, са великом жељом да се појаве нови репрезентативци. Међу њима је и његов старији син Стефан (17 година, 193 cm). Млађег, Филипа, кошарка не занима.

учествовао. Нисам волео да плешем. Мислим да сам у целом свом животу свега неколико пута то „обавио“. Али, тада не. Сувише сам за све то био стидљив. Спорт је ипак био нешто друго, нешто у чему сам баш тражио мотив да се ослободим своје стидљивости. Испричаћу догађај који је можда био пресудан за читаву моју каснију каријеру.

Тренер Здравко Кубат организовао је такмичење за првенство београдских основних школа – све то пада у време када сам ишао у осми разред, дакле, имам 14 година – и утакмица између ОШ „Браћа Рибар“ и ОШ „Ђорђе Јовановић“ игра се једне лепе топле вечери на Калемегдану. Суде ни мање ни више него Владимир Цветковић и Сретен Драгојловић, два већ

прослављена кошаркаша аса. Легенде „Црвене Звезде“. Био сам као громом погођен. Изгледали су ми као неке громаде, као планине, иако нису били виши од мене.

Гледао сам их и дивио им се. Било је то за мене као када би неком младом глумцу дошао на представу, рецимо, Марлон Брандо да оцени његов наступ. Моја екипа јесте

победила и ми јесмо освојили тај турнир „Црвене звезде“, али то није било толико важно колико мој дубоко доживљени сусрет са асовима којима ћу једном бити и саиграч, а о чему тада, наравно, нисам, могао ни да сањам.

И

тако се та моја успешна школска генерација укључила затим у рад „Црвене звезде“, постали смо јуниорска селекција, почело је освајање титула, а за мене касније и првенства Европе, света, олимпијске медаље и сви други успеси наше кошарке која и до данас зна само за победе.

Оно осећање да учествујем у неком божанском догађају у који су умешани само одабрани, а које се први пут појавило у мени оне летње вечери на Калемегдану, остало је да траје и даље, све до тренутка када сам престао да играм. Увек сам знао да је кошарка нешто изузетно. И зато овога лета, када смо поново освојили Првенство Европе, не само да сам срећан због освојене медаље, већ и због фантастичног понашања наших играча, какво могу да покажу само млади цивилизовани људи.

Драган Капичић,
13 година

Драган Капичић са синовима Стефаном и Филипом

Фото Жељко Синобад

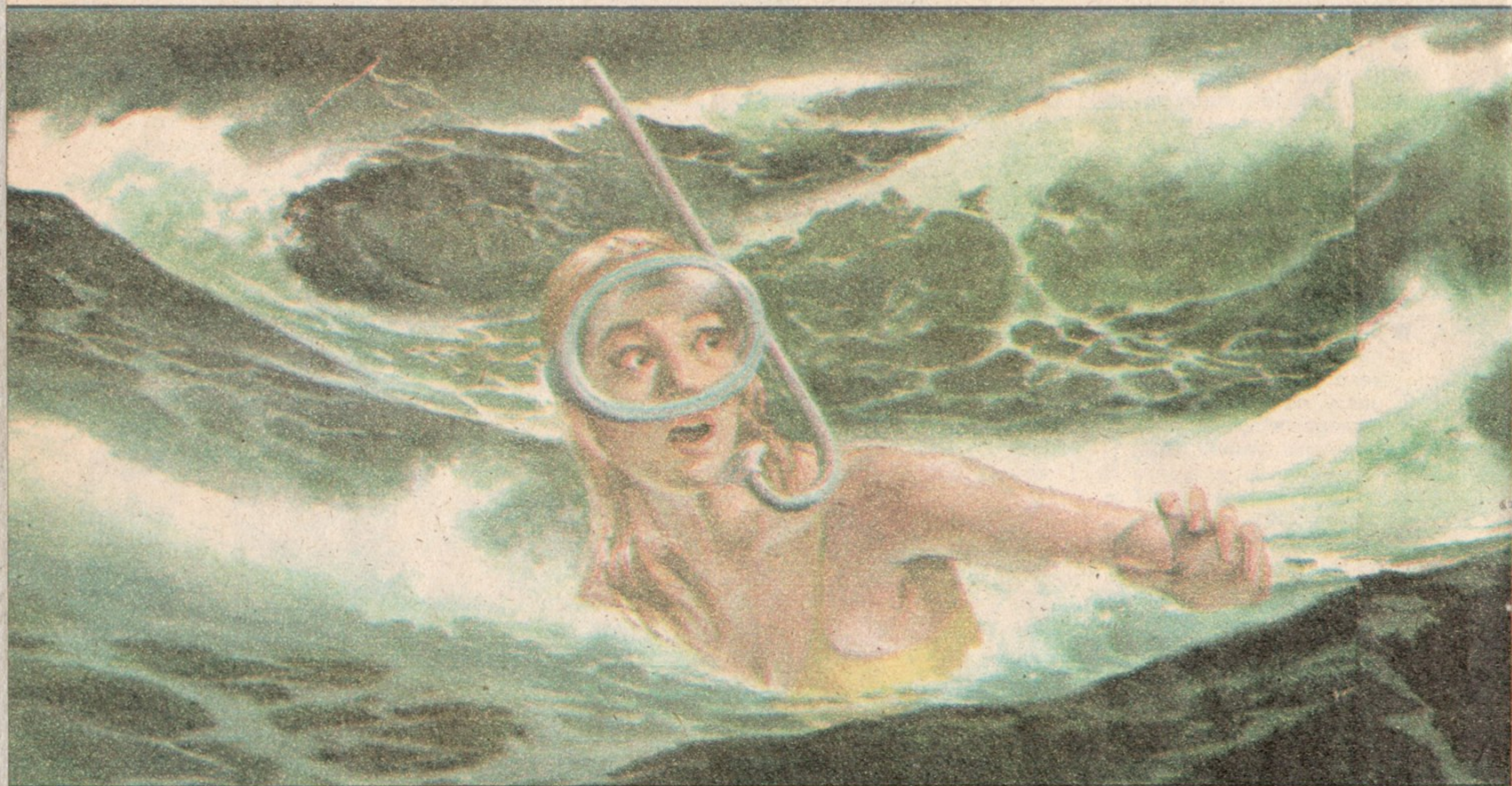
ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

Далеко од обале узбурканог Мексичког залива, усред црне ноћи коју се парале муње, пливала је једна млада жена борећи се против таласа који су сустизали једни друге и преливали јој се преко главе. Копно је било далеко бар петнаестак километара, али у ком правцу, то није могла да одреди. После четрнаест сати проведених у мору била је на крају снаге. Не, неће моћи да издржи до јутра.

ЗБОГОМ, ХРАБРА, И ОПРОСТИ!

Више није могла да одоли сну. Положила је један образ на воду, као на јастук, и заспала, али је и у сну успевала да јој цев за дисање остане изнад површине мора

Забринута да, уплашена не

Ништа није наговештавало опасност када је Гленда Ленон скочила у мирно, бистро море тог сунчаног августовског поднева 1970. године. Њен муж Роберт посматрао ју је са палубе њихове седам метара дугачке моторне јахте укотвљене на шест километара од Хомосасе, градића на Флориди. На том делу обале Мексичког залива, око ушћа реке која носи исто име као и градић, небројени извори даривају заливу сваког дана 480 милиона литара „као суза бистре воде“, како су то

мештани с поносом истицали. За време осеке, међутим, та вода, заједно с морем које се повлачи, ствара јаке струје у Флоридском каналу. Петнаест минута пошто је скочила у море, Гленда је осетила да је струја незадрживо носи. Забринута, али не и уплашена, позвала је свог супруга.

Роберт је скочио са јахте и са неколико снажних замаха стигао до ње. Глендина пудлица Храбра такође је скочила у море да би им се придружила, али ју је струја понела и однела још даље. На Глендину молбу Роберт је запливао да спасе животињицу. Док се враћао према Гленди, осетио је да се једва одупире струји и само је уз велико напрезање успео да, с

Храбром у руци, доплива до ње. Жестоко августовско сунце растерало је већину власника чамаца и јахати тако да на видiku није било никога да им притекне у помоћ. А из часа у час њихов бродич у даљини постајао је све мањи и мањи.

Као искусан пливач који је четрнаест година учествовао у пливачким такмичењима, Роберт је знао да неће моћи да помогне својој жени и вуче је против струје. Сматрао је да њој, као добром пливачу – пошто је имала маску, пераја и цев за дисање – не прети никаква непосредна опасност. Стога је одлучио да сам, без ње и пса, отплива до јахте и брзо се врати по њу. Гленда се сложила.

Пре но што ће кренути, подсетио ју је на главна правила технике преживљавања на мору: остати миран, не борити се против струје и таласа, главу држати изнад воде само колико је потребно за дисање. Додао је још да она, највероватније, неће моћи још дуго да држи Храбру, а онда је запливао према броду који се у даљини видео још само као тачкица.

Копно се више не види

Више од сата, иако се борио против јаке осеке, Роберта је струја носила према пучини. Копно се више није видело и једино му је сунце, које се клонило према западном хоризонту, било какав-такав путказ. Водио је рачуна да му оно, док је настављао да плива, увек буде за леђима.

Најзад се снага осеке смањила, повлачење воде према пучини је престало и он је почео да напредује према истоку. Али, да ли ће успети да у бескрајном пространству нађе свој брод? Изгледи су били више него мали. Он се ипак није предавао и пливао је даље све чешће мењајући стил да би макар мало одморио болне мишиће.

Изненада је на истоку угледао блесак: били су то последњи сунчеви зраци који су се одбијали од његове металне бродске радио-антене. Добивши нову снагу, Роберт је стигао до броду и попео се на њега – шест сати пошто је за Глендом скочио у море. Неколико првих тренутака лежао је непомично, сувише уморан да би се померио. Најзад је приморао себе да упали мотор и да, готово лежећи преко кормила, пуном брзином крене према западу и месту где је оставио Гленду. Флотила броду из Хомосасе, која је кретала у ноћни риболов и до које је допро његов радио позив за помоћ, придружила му се у трагању.

Ускоро је читав тај део Мексичког залива био обасјан рефлекторима са многих јахти, авион обалске страже из Сент Питерсбурга непрестано је грмео изнад њих. Али, Гленде нигде није било.

Киша је благослов

Када је средином поподнева Роберт запливао по јахту, Гленда је била чврсто уверена да ће се он брзо вратити. Часови су, међутим, пролазили, ноћ се ближила и она је постајала све уплашенија. Можда уопште није успео да доплива до јахте? Можда је ово краја за њих обоје?

Извесно време пудлица је била мирна, али је, очигледно, Глендин страх прешао и на животињу. Почела је канцама да се хвата за њен костим покушавајући да јој се попне на рамена. Гленда је настојала да је смири држећи је најпре испруженом руком на површини воде, а потом привијајући је на груди. Храбра није престајала да се бори и копца и Гленда, и сама већ на смрт уморна, није више могла да издржи. „Жао ми је, Храбра. Збогом и опрости“, промрмљала је и пустила из руку пудлицу коју је струја одмах повукла. Гленда није имала срца ни да погледа за њом.

Умор је почео да савладава усамљену пливачицу. При сваком покрету ногу рукама пераја заривали су јој се изнад пета, а жеђ ју је све више морила. Знала је да не сме да се напије слане воде.

Поподневни поветарац који се постепено претварао у ветар па у олују донео је право невреме и провалу облака. Киша је дошла као благослов њеним сувим и испуцалим уснама, али јој је због све већих таласа било тешко да спречи продирање воде у цев за дисање. Мада је море у Мексичком заливу увек прилично топло, Гленда је осећала како јој се тело хлади.

Када је олуја прохујала, Гленда више није могла да одоли сну. Положила је образ на воду, као на јастук, и заспала, али је и у сну успевала да јој цев за дисање остане изнад површине.

Није могла да одреди колико је дуго спавала. Када се пробудила, небо је било чисто, а звезде сјајније но што су јој се икад чиниле изнад копна.

Само да сване!

Усред ноћи чула је звук авиона. Ракете избачене из њега разбиле би таму најпре далеко, а онда све ближе. Једна се угасила на мање од сто метара од ње. Она је запливала очајнички према том месту вичући и машући рукама. Али, авион је нестао у ноћи. Нису је видели.

Готово без икакве наде, као да се опрашта од живота, Гленда је почела да размишља о прошлим данима. Месецима је штедела да би за Божић купила Роберту скупocen сат. Платила га је и оставила налог да му га пошаљу на само Бадње вече. Ако не преживи, да ли ће он тај сат икада добити? А бурма? Осећала је да јој у води венчани прстен стално клизи с прста. Скинула га је, преместила на палац који је затим приљубила уз длан и покрила осталим прстима. Није могла а да не мисли на ствари које неће доживети: децу коју су обоје желели, лепу стару кућу коју су намеравали да обнове. Само да доживи јутро, да не нестане у тамној ноћи.

Пред зору су ситне рибе, са зубима попут игле, почеле да је уједају насрћући

као јата комараца. Слана вода све је јаче нагризала отворене ране изнад пете. Питала се само да ли ће њена крв привући ајкуле или јој је суђено да једноставно потоне од умора.

Сунце је свануло изнад сасвим мирног али потпуно пустог мора. Усне су јој гореле, осећала је како јој уста постају тесна за језик који је све више отицао. Коса јој се потпуно слевила од соли, унутрашње стране бутина болеле су као жива рана при сваком покрету ногу. „Ово не може још дуго да таје. Можда би било најбоље да се сад одмах све заврши“ – мислила је.

Четрдесетак километара источно од ње, у Хомосаси, окупљале су се нове спасилачке екипе мада је било мало наде у успех. Чак је и Роберт рекао свом оцу који је покушавао да га охрабри: „Научио сам да не верујем у чуда“.

Једини који није губио наду био је Данкан Мекреј, управник морине у Хомосаси који је целог свог живота посматрао и проучавао Мексички залив. Он је познавао све његове ћуди и струје, јачину плиме и осеке, правац ветрова, становнике овог дела мора и њихове навике.

Нешто је засветлело

– Уз помоћ провиђења и мало математике наћи ћемо ми Гленду – храбрио је он два добровољца која су пошла његовим чамцем. То његово „мало математике“ послужило му је да израчуна колико је и у ком правцу осека могла да одвуче Гленду од обале и колико ју је затим ноћна плима вратила према копну. Полазећи, саветовао је својој посади:

– Добро пазите на све што би синуло на површини воде. Ако се то догоди, ни за секунд не испуштајте ту тачку из вида јер кад се на пучини тако нешто деси, тешко се после може знати тачно место на коме се тачка појавила.

У току првог сата неколико пута су усмеравали свој чамац према неком светлом предмету, али једино што су нашли биле су нека боца или пластична кеса. Иако ништа није говорило, и Мекреј је почео да губи наду. И кад је већ помишљао на повратак, један од спасилаца показао је руком на нешто што је засветлуцало испред чамца. У истом тренутку нешто на сасвим другој страни привукло је Мекрејову пажњу. Сребрнasti одсјај могла су бити и леђа какве скуше мада се у августу ова врста рибе ретко среће у Мексичком заливу. Усмерио је чамац у том правцу.

Тренутак касније из воде се подигла једна рука.

– Жива је! – повикао је један од спасилаца.

– Морамо брзо да је извучемо! – пожуривао је Мекреј сам себе. – Понекад, кад такви страдалници виде да им стиже помоћ, помисле да су већ спасени, прерано се опусте и просто потону.

Стигли су ипак на време: Мекреј је дограбио Гленду за руку и једним замахом извукао је из воде и пребацио у свој чамац. Сувише слаба да се покрене, она је само заплакала. Заплакала су и сва три спасиоца. Док су је завијали у ћебад, запазили су да је млада жена, која је плivala више од двадесет часова, чврсто стезала леву шаку на чијем је палцу светлуцао њен венчани прстен.

Н. В.

АРХЕОЛОГИЈА ПОСЛЕ РАТА

17 ЦИВИЛИЗАЦИЈА ИСПОД БОМБИ

Бејрут је данас највеће археолошко радилиште на свету! Хиљаде бомби, мина и других разорних пројектила који су пали на либанску престоницу током петнаестогодишњег рата претворили су овај град у огромно пространство рушевина. Несрећа за Либан, непоновљива шанса за археологе! Овај невиђен хаос омогућава сада члановима 14 екипа свих националности да на површини од 120 хектара обављају археолошка ископавања у „сутерену“ једне од најстаријих светских престоница која је постојала много пре Рима, да не помињемо Лутецију (Париз). До сада се о прошлости Бејрута знало углавном из писаних споменика, а сада се историја и проверава налазима испод земље.

Од јутра до мрака багери избацују на светлост дана, са дубине од 6 до 12 метара, остатке 17 цивилизација које су се смењивале на овом простору током пет миленијума! Стотине предмета, мозаике, читаве зидове из хеленистичког периода, римског, византијског, отоманског, откривају се сваког дана. Катапулти за избацивање камења, римске амфоре, феничански крчази и вазе, пребацују се у штабове археолога да буду очишћени, конзервирани, разврстани. Нађена је чак и једна вредна огрлица од злата украшена опалима.

Археолози имају пред собом две године за претраживање овог трезора. После тога замениће их урбанисти и архитекте који треба да изграде Бејрут, модеран град 20. века, 18. цивилизацију.

В. М.

На 1,6 милиона квадратних метара расута су сведоштва о историји Бејрута, града који су пре но што је срушен у петнаестогодишњем рату звали „Швајцарска Блиског истока“

Мек.
Џиџ

Заволов Теснац

ЦРТА: ПАЛАСИО ПИШЕ: ГУРМЛЕН

КАПЛАРЕ,
ЗОВИ МИ
НАРЕДНИКА
МЕК КОЈА!

РА-
ЗУМЕМ,
ПУКОВНИ-
ЧЕ!

НЕК' СЕ
ОДМАХ
СТВОРИ ОВДЕ,
ИНАЧЕ ЋУ ОД-
РАТИ И ТЕБЕ
И ЊЕГА!

ГОСПОДЕ,
КАКВА ВРУ-
ЋИНА! ПРО-
КЉУМАО
САМ!

ПРЕ-
СТАНИ
ДА ПУЊАШ,
ОД ТОГА СЕ
ЗНОЖИ!

ТА
ПРОКЛЕТА
КАНТИНА
ЈЕ ЗАТВОРЕНА!
КАД СЕ ОТ-
ВАРА?

ЗА ДВА
САТА!

ЧАСТИЋУ
ТЕ ПИВОМ!

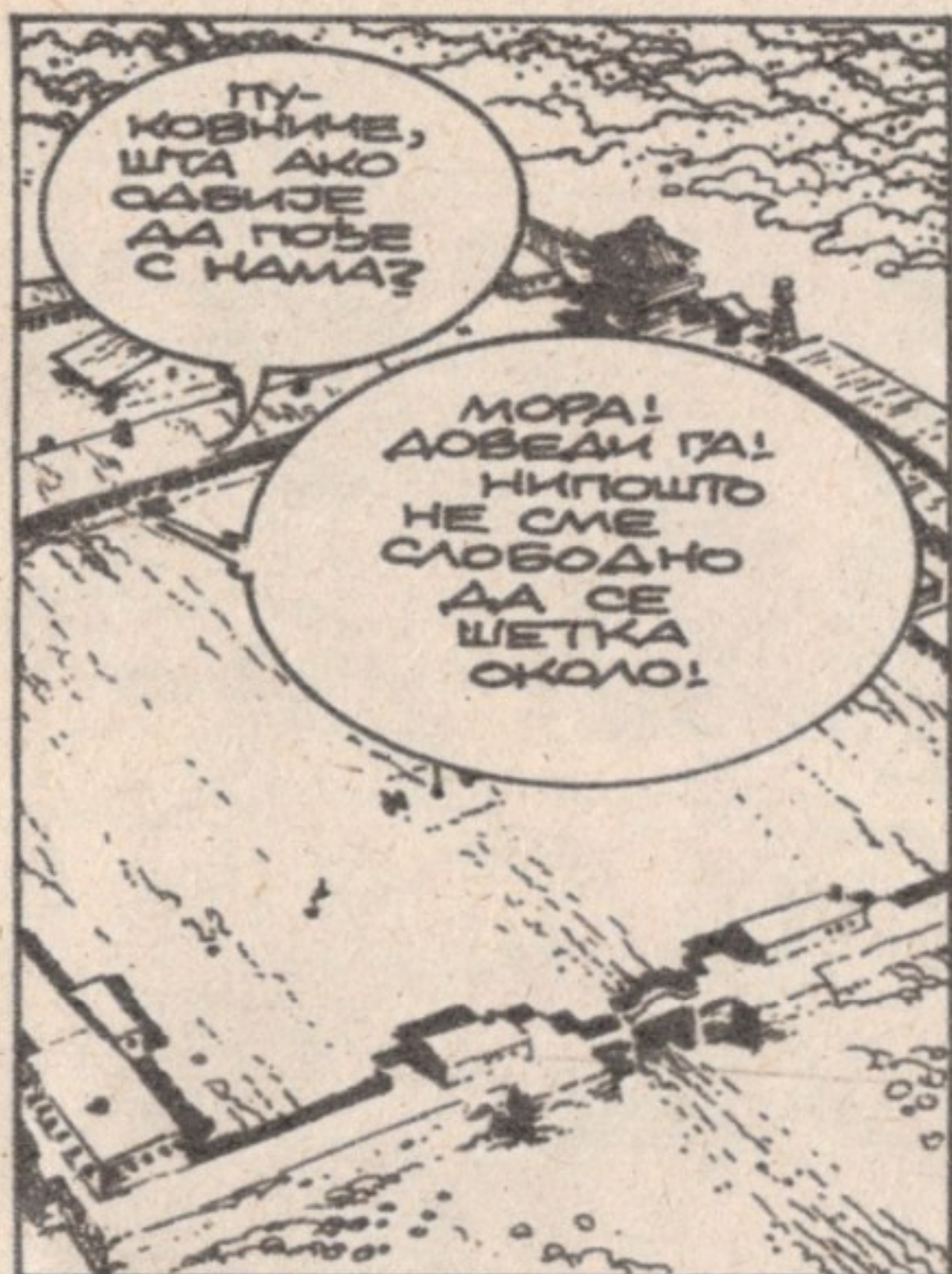
ТО ТИ
ЈЕ НАЈБО-
ЉА ИДЕЈА
ДНАС! ИСКА-
ПИЋУ БУРЕ
ДО ДНА!

ВИДИ
ОНУ БУДАЛУ!
ЈУРИ КАО ЛУД!
МОРА ДА
МУ ФАЛИ
НЕШТО У
ГЛАВИ!

ТО ЈЕ
ДОБРАСКИ,
ГАТА У ПЕТОЈ
ЧЕТИ! ПРВИ
ПУТ ВИДИМ
ДА НЕКИ ГА-
ТА ТРИ!

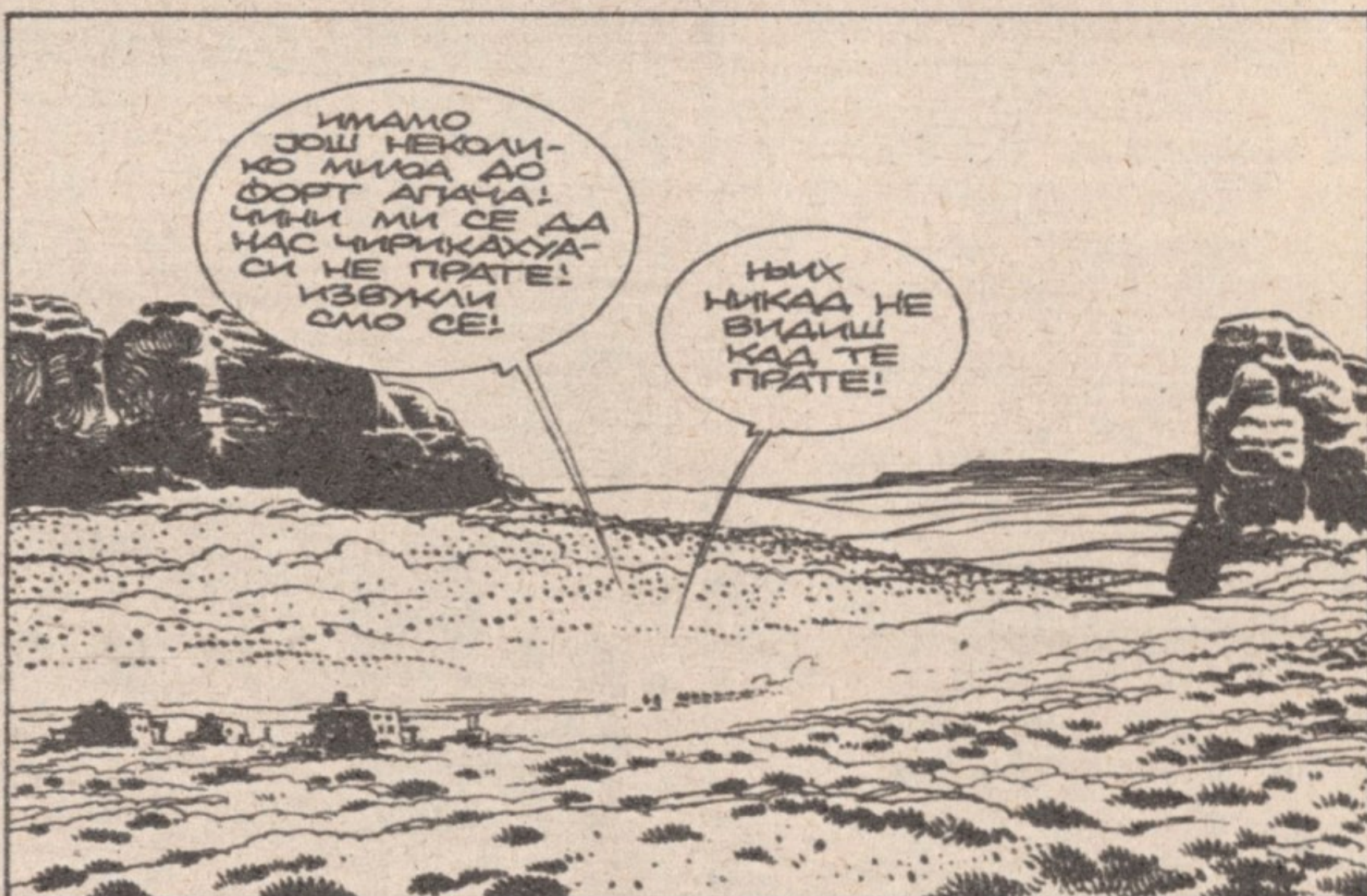

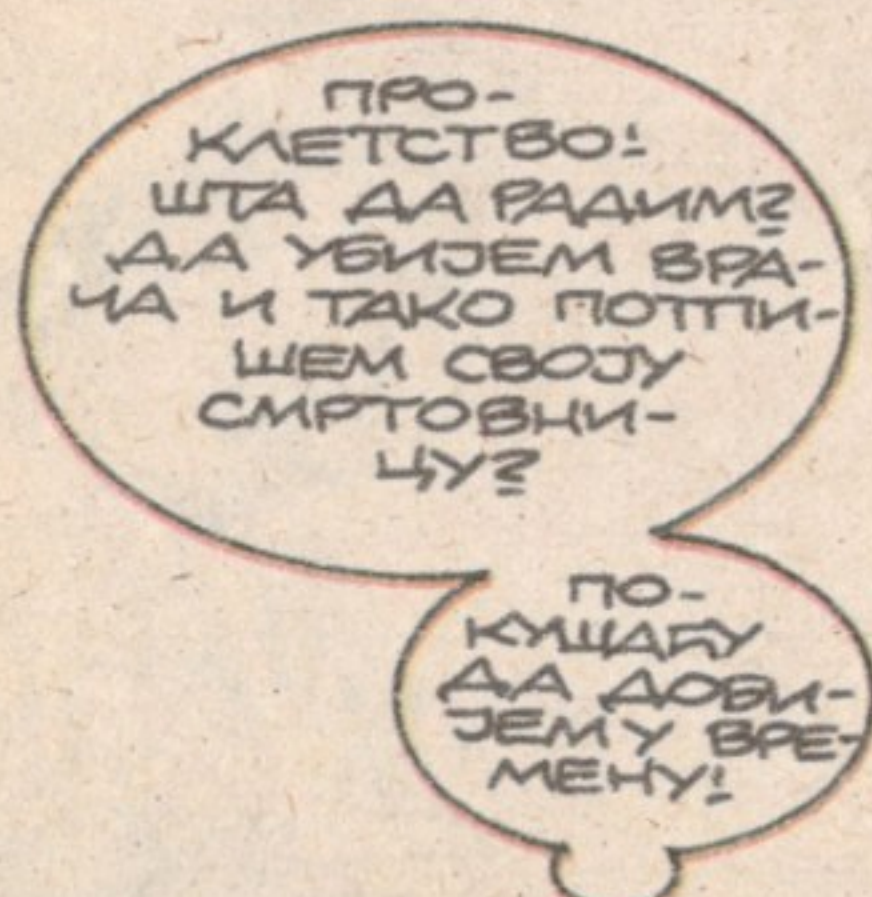

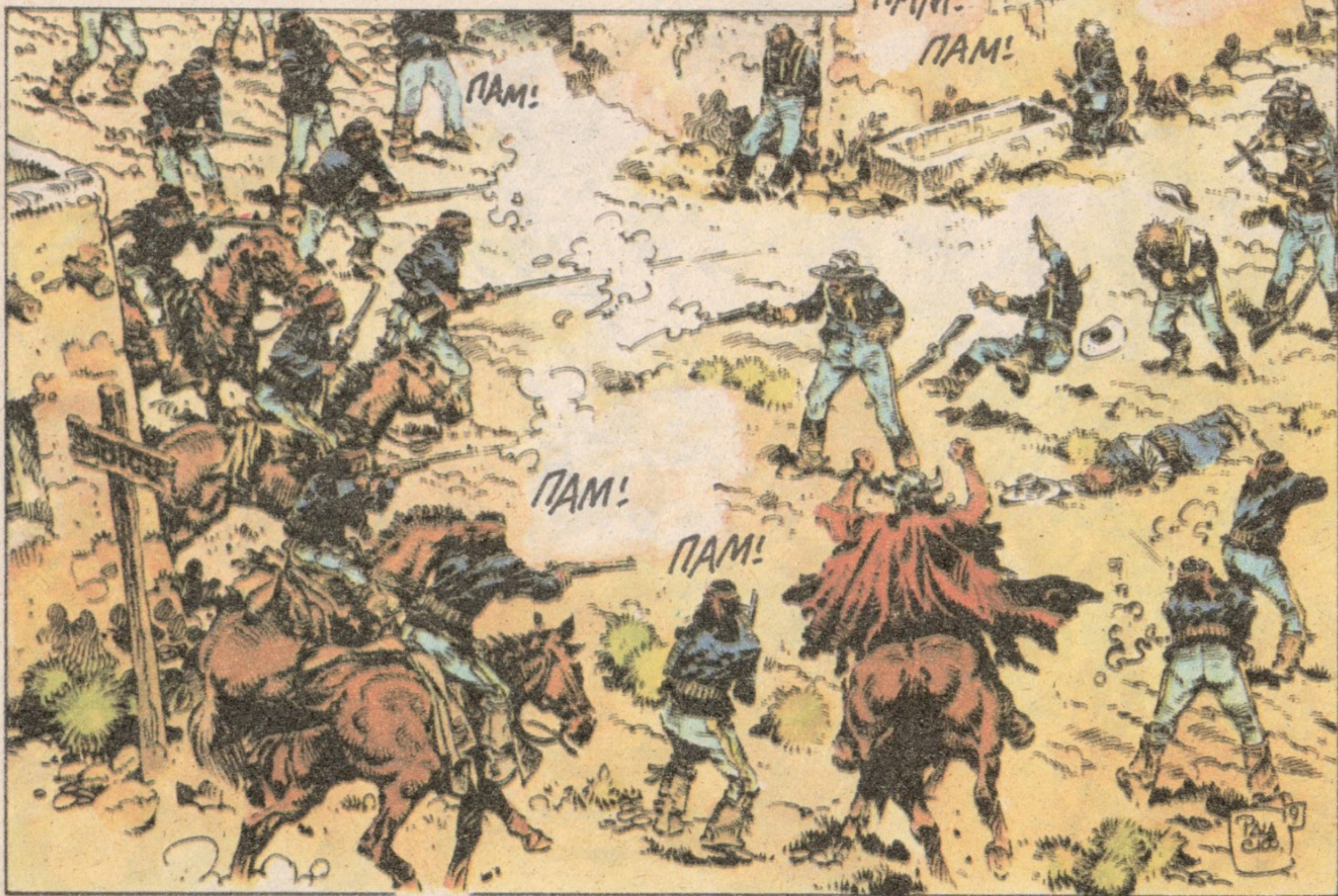

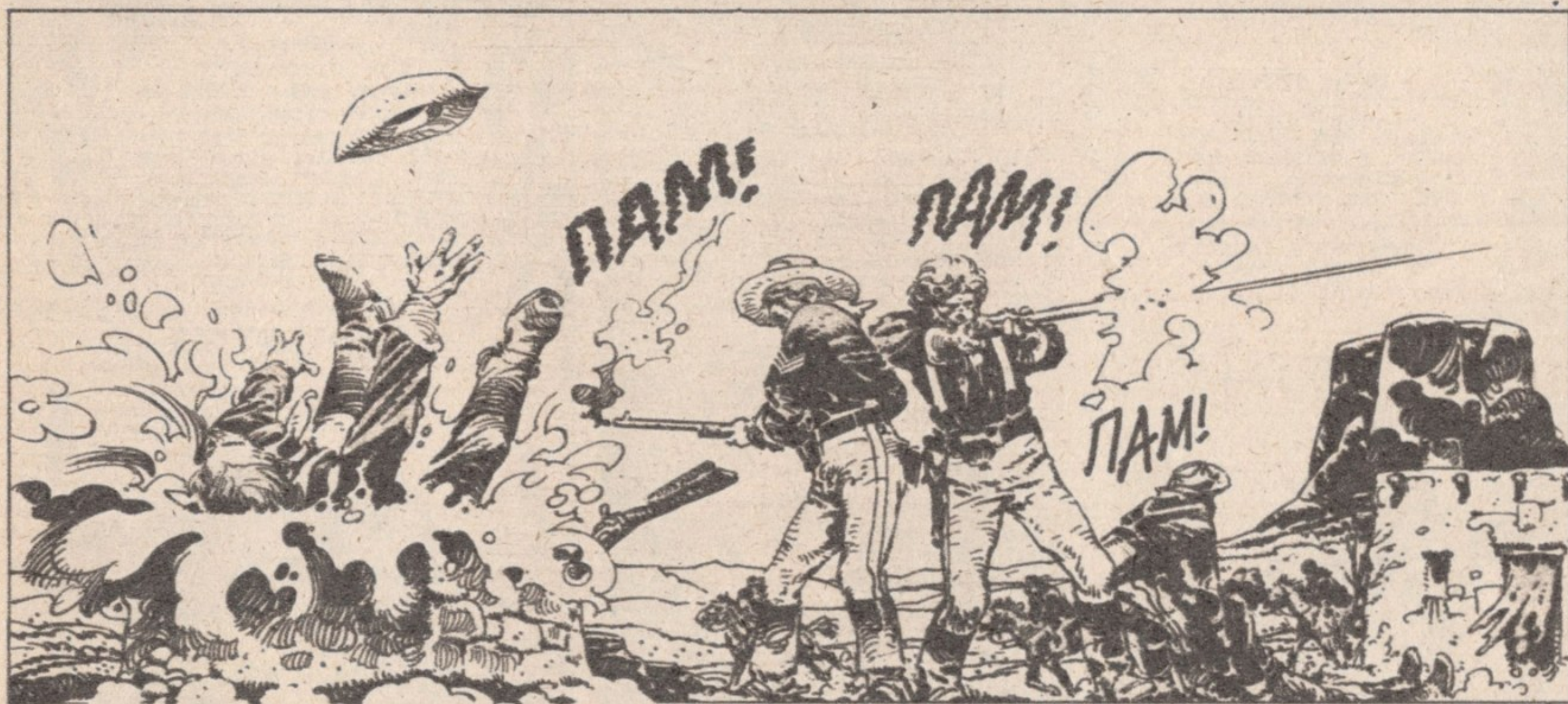

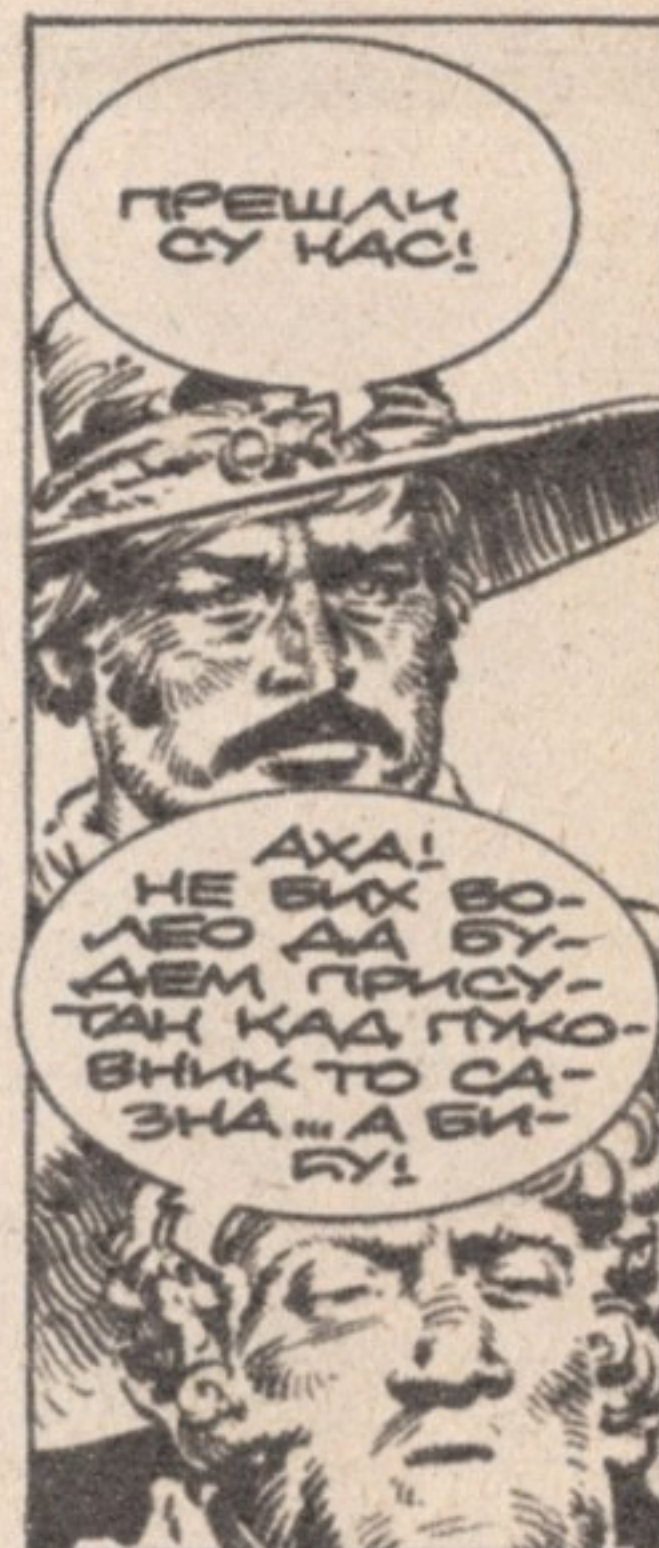

ГОСПО-
ДЕ, ПРО-
МАШЛО
СИ ГА!

ПРЕШЛИ
СУ НАС!

АХА!
НЕ БИХ ВО-
ЛЕО ДА БУ-
ДЕМ ПРИСУ-
ТНИ КАД ПУКО-
ВНИК ТО СА-
ЗНА А БИ-
СУ!

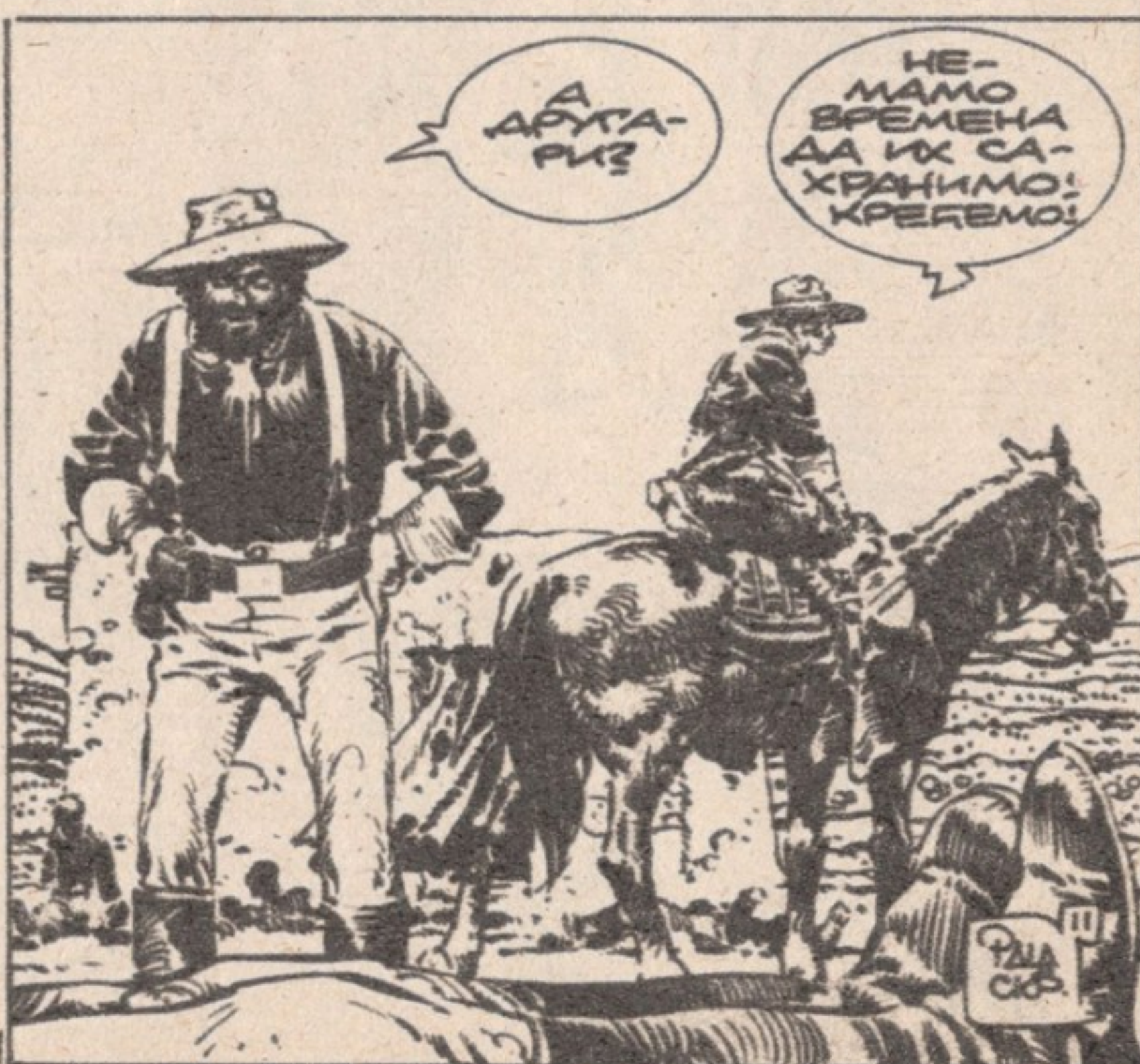

КО-
ЛИКИ СУ
НАМ ПУКО-
ВНИК ЈЕСУ ЛИ
СВИ ИЗВИЗА-
ЧИ ПОБЕГ-
ЛИ?

ДВОЈИЦА СУ
МРТВА, А ОСТА-
ЛИ СУ ОТИШЛИ С
ВРАЧЕМ! А МИ
СМО ИЗГУБИЛИ
ТРИ ЧОВЕКА, НЕ
РАЧУНАЈУЋИ ОНЕ
У РЕЗЕРВА-
ТУ!

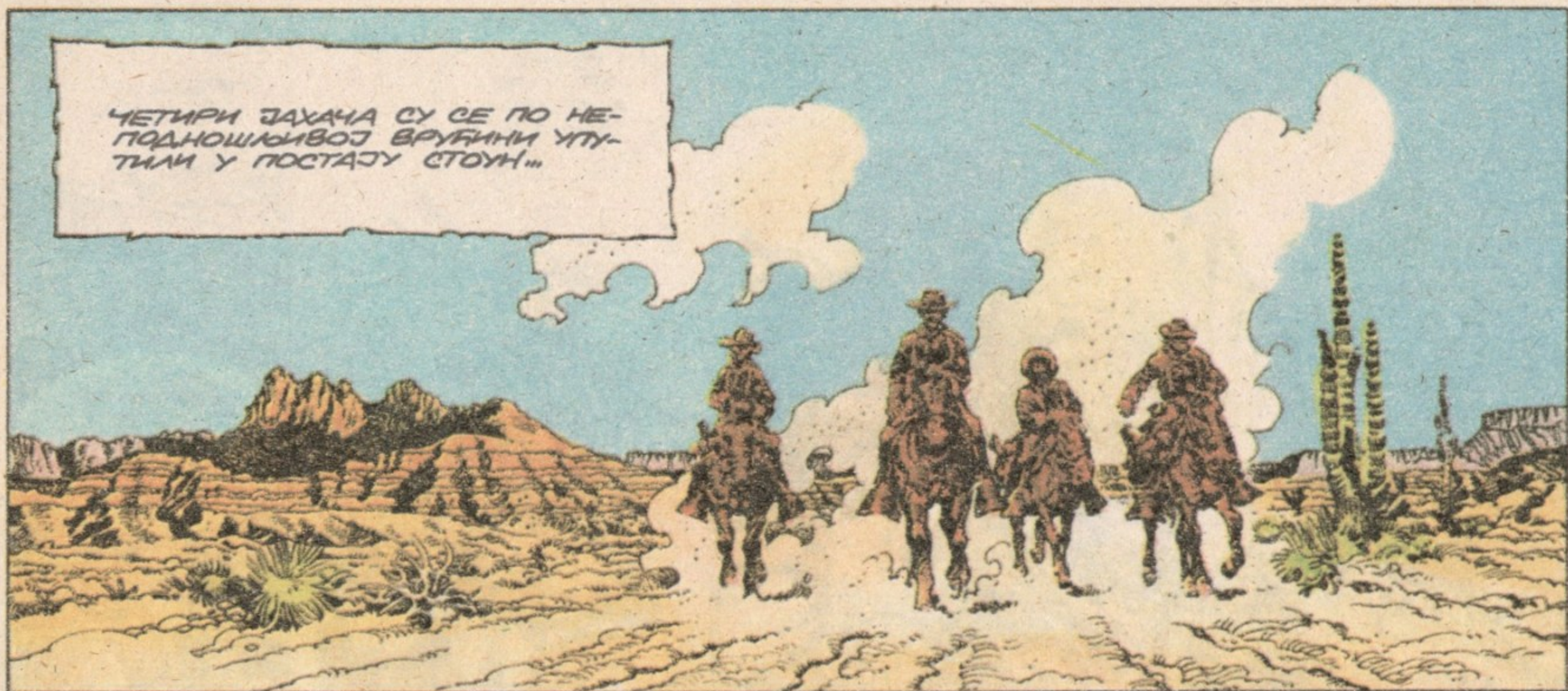
МОРАМО
ОДМАХ ОТИЋИ
ОДАВДЕ, И ТО
НЕ У ФОРТ ЈЕР
СУ НАМ ЧИРИ-
КАХУАШИ СИГУР-
НО ПОСТАВИЛИ
ЗАМКУ! ИДЕМО У
ПОСТАЈУ СТОЈИ
ГДЕ ЋЕМО ТЕЛЕ-
ГРАФИСАТИ
ПУКОВНИКУ!

А ДРУГА-
РИ?

НЕ-
МАМО
ВРЕМЕНА
ДА ИХ СА-
ХРАНИМО!
КРЕЋЕМО!

ЧЕТИРИ ЈАХАЧА СУ СЕ ПО НЕ-
ПОДНОШЉИВОЈ ВРУЋИНИ УПУ-
ТИЛИ У ПОСТАЈУ СТОУН...

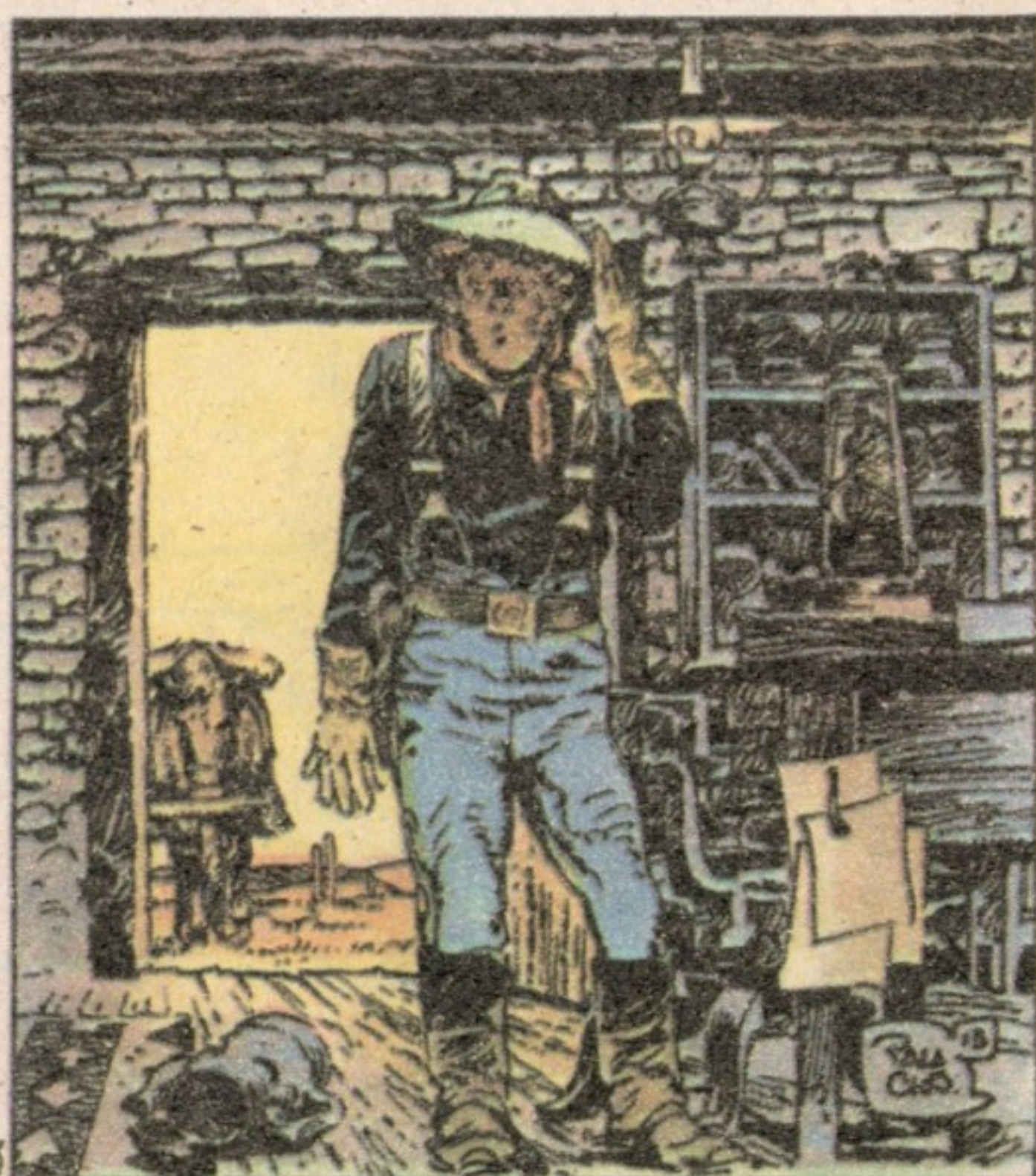
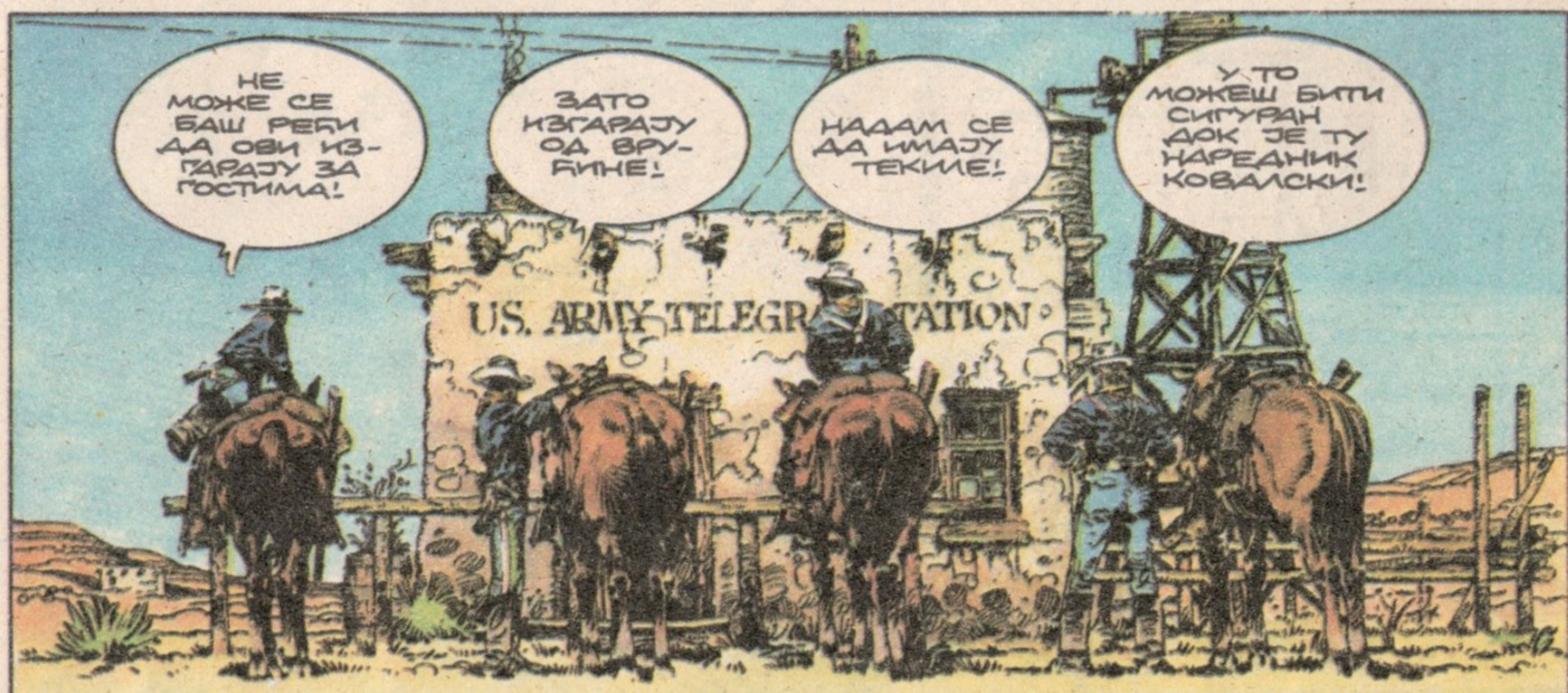
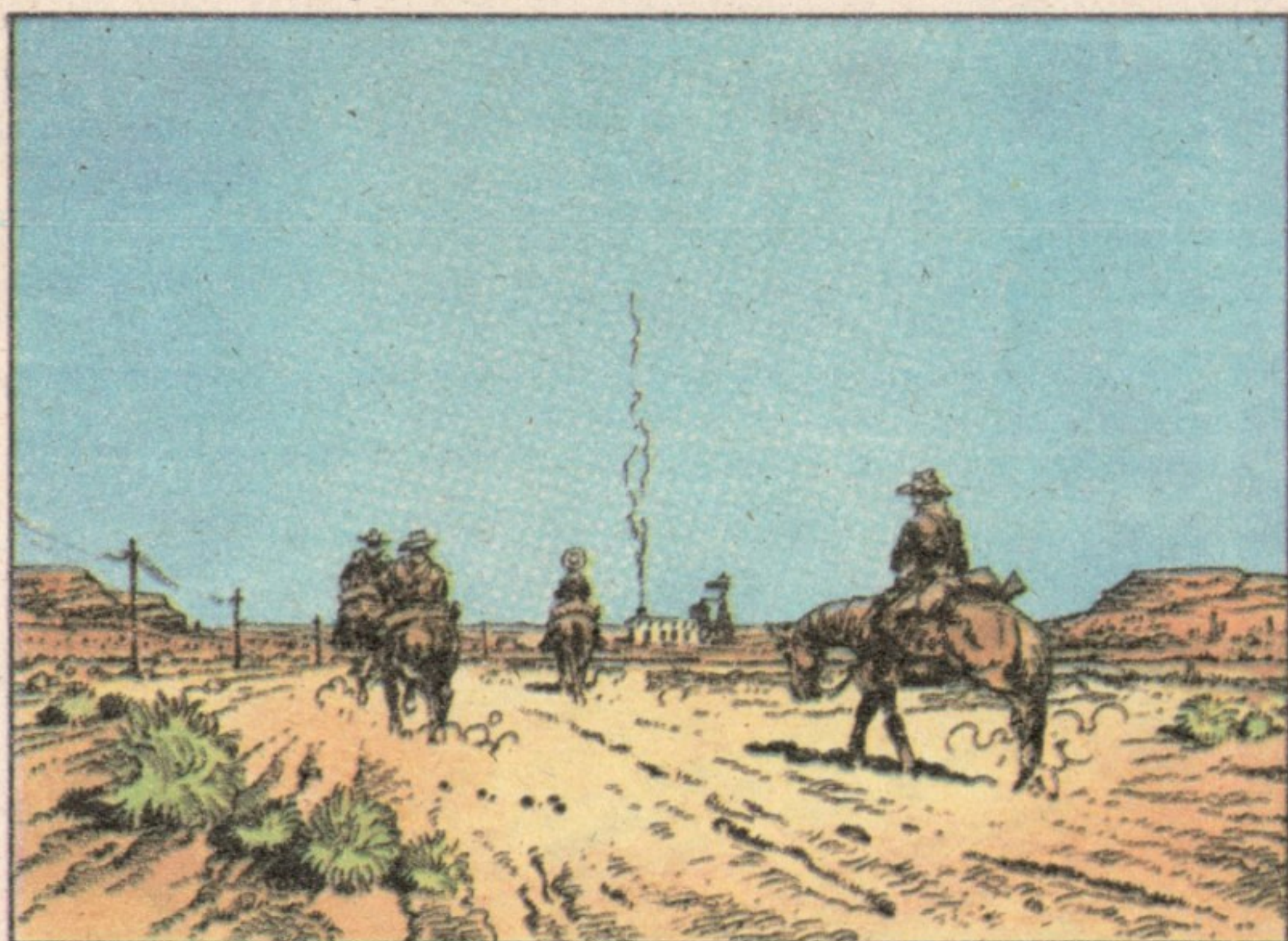

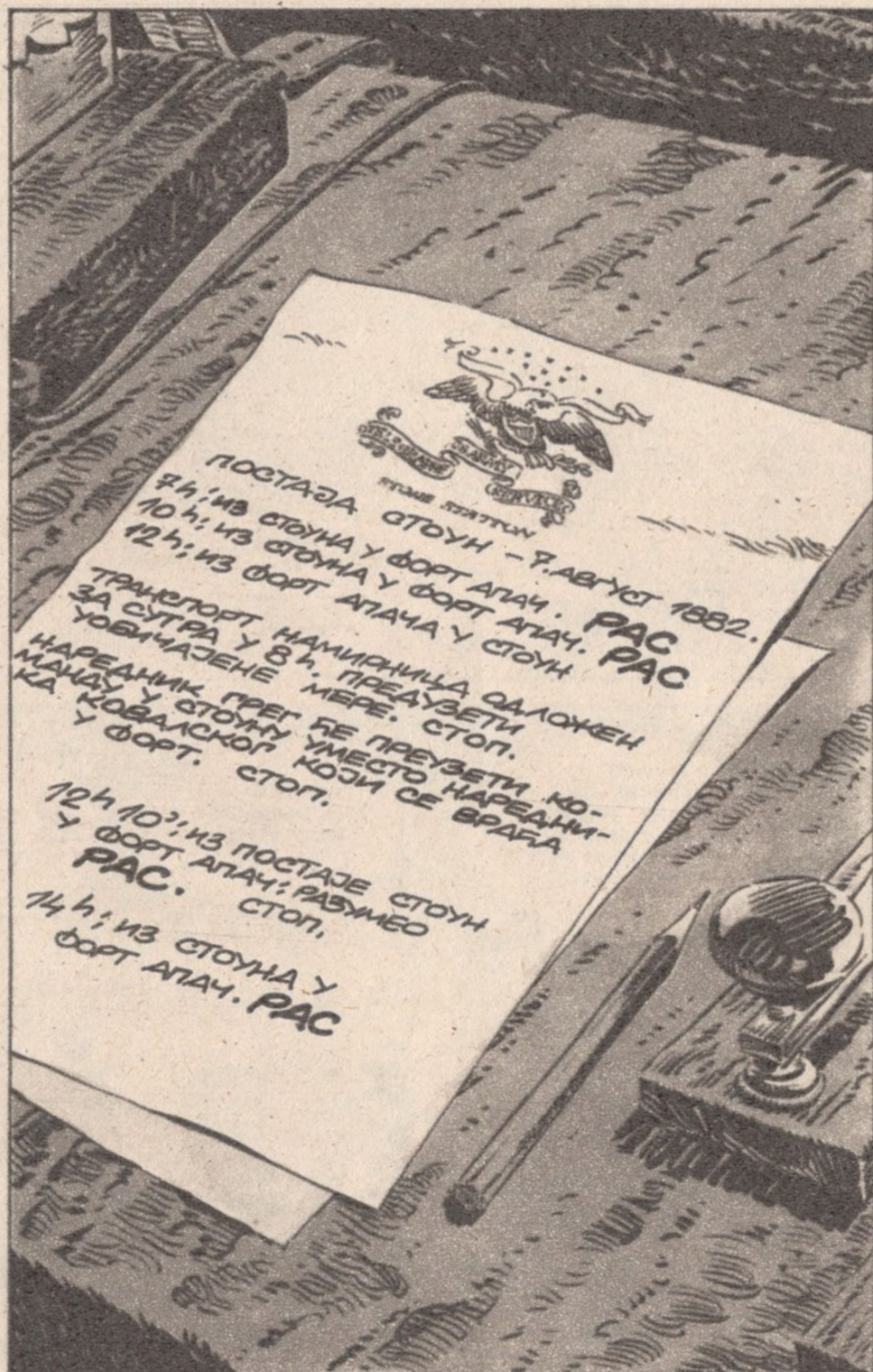
ЈОШ
МАЛО И
СТИГЛИ
СМО

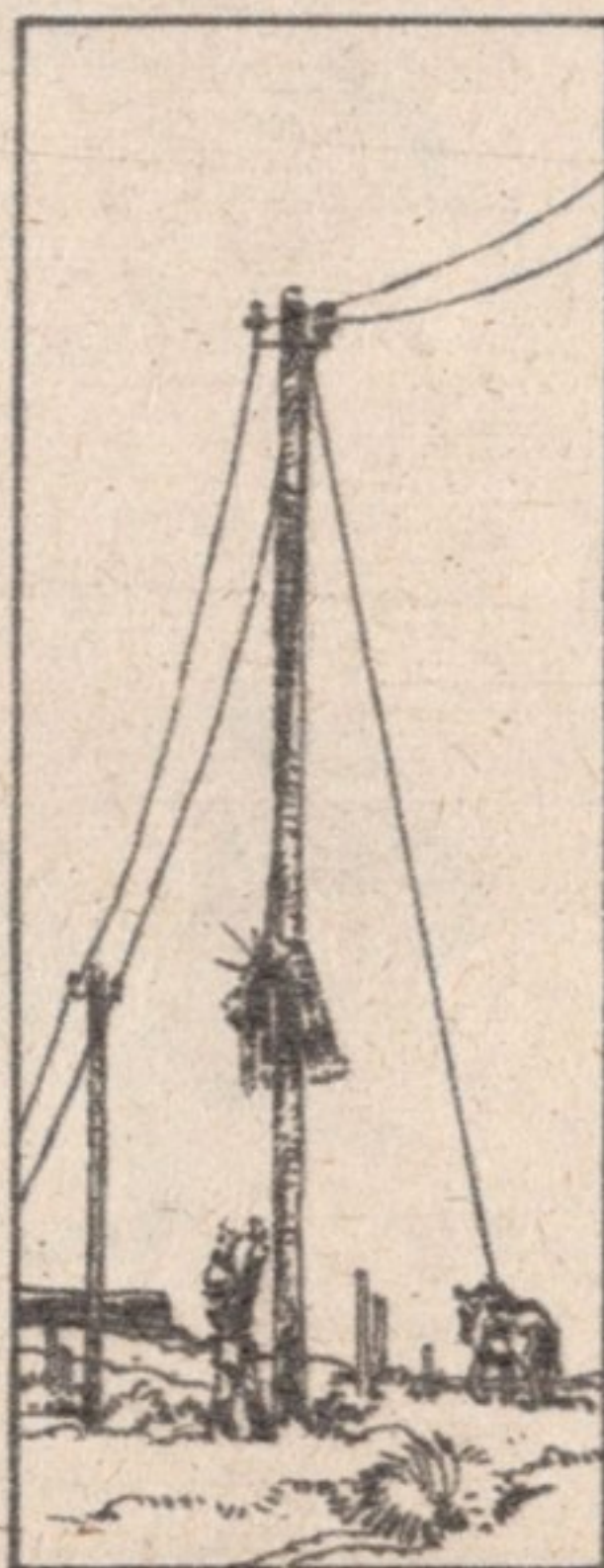
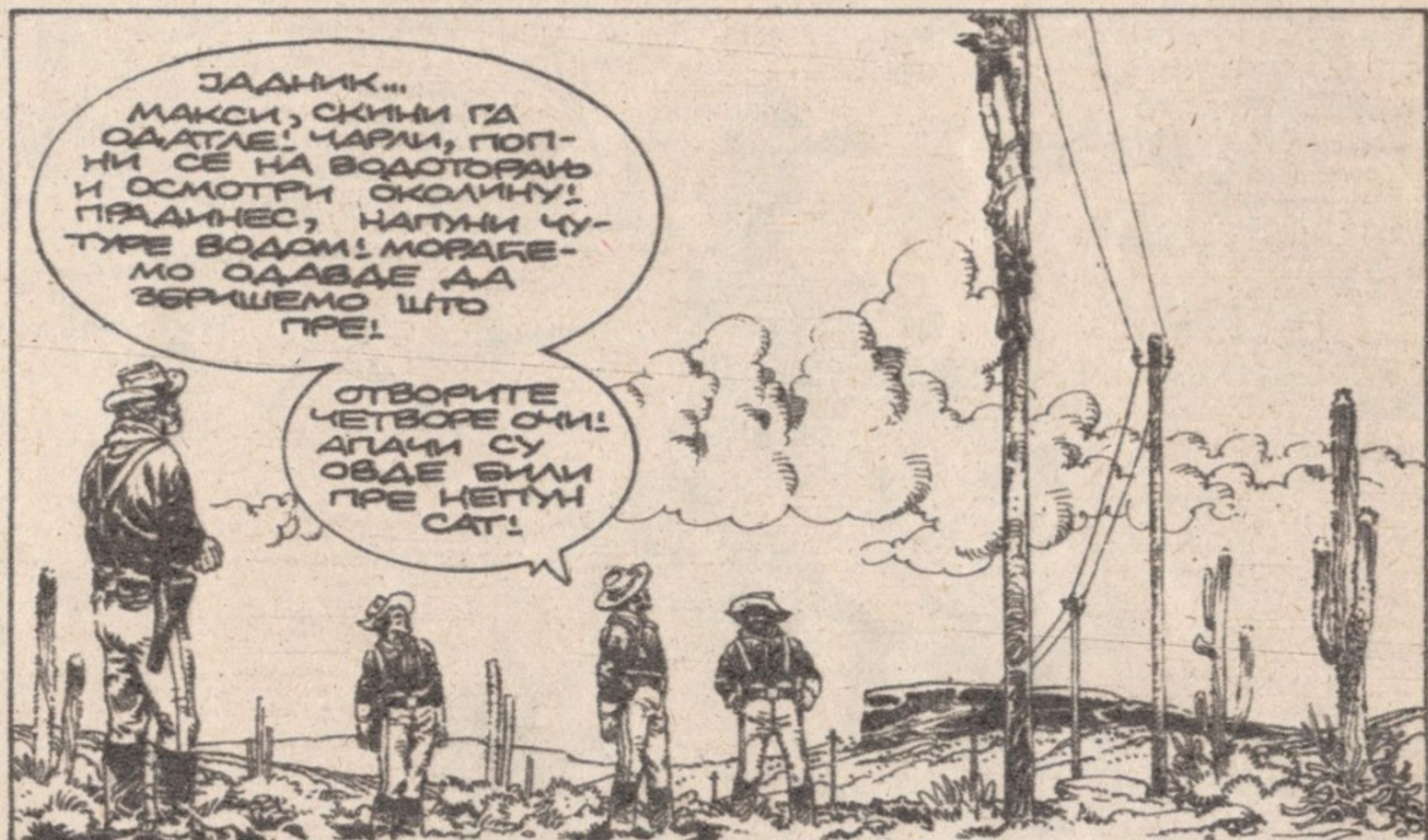
НАЈЗАД!
БЕД ПЕТ СА-
ТИ УЏИШЕМО
ОВУ ПРА-
ШИНУ!

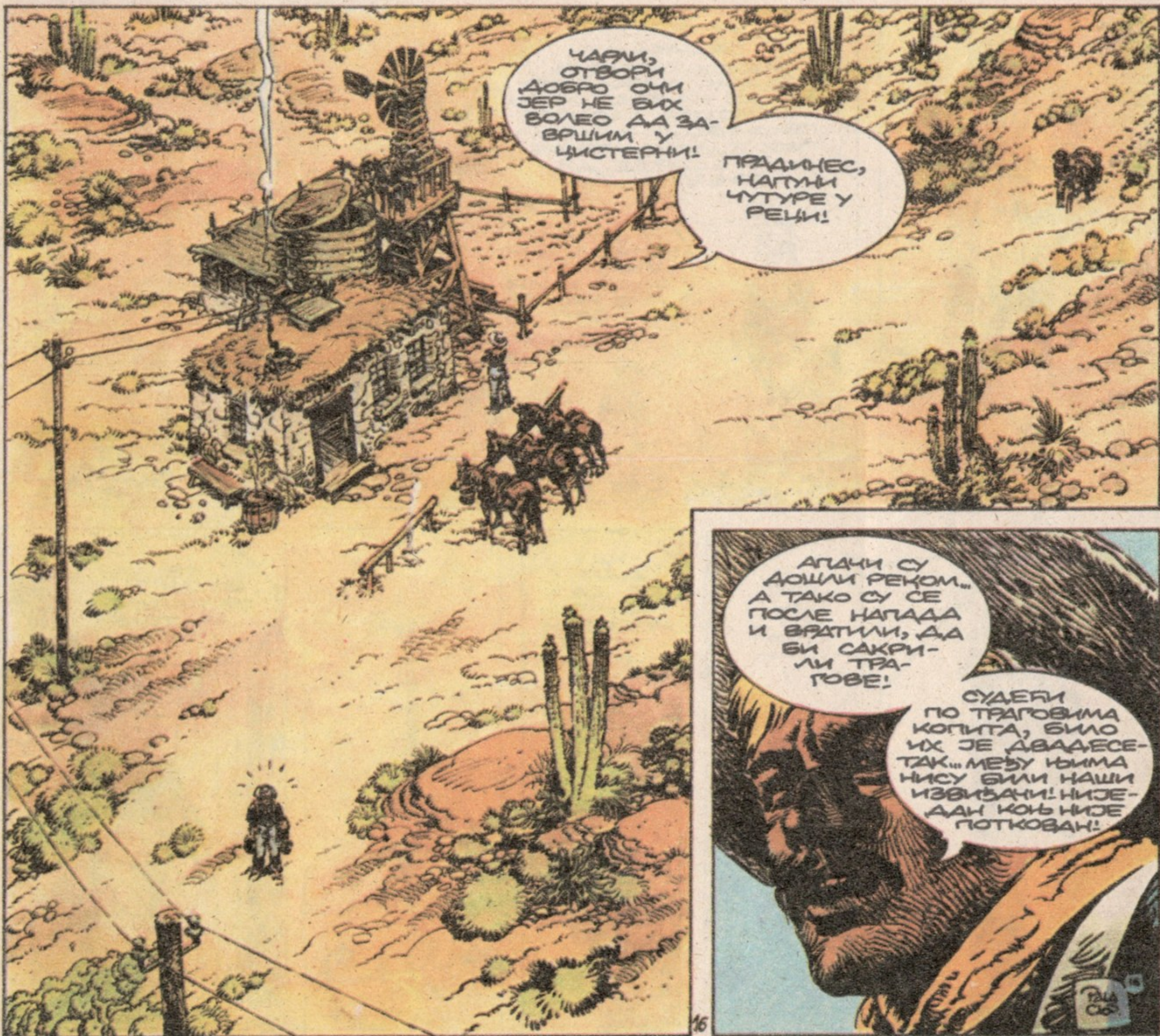
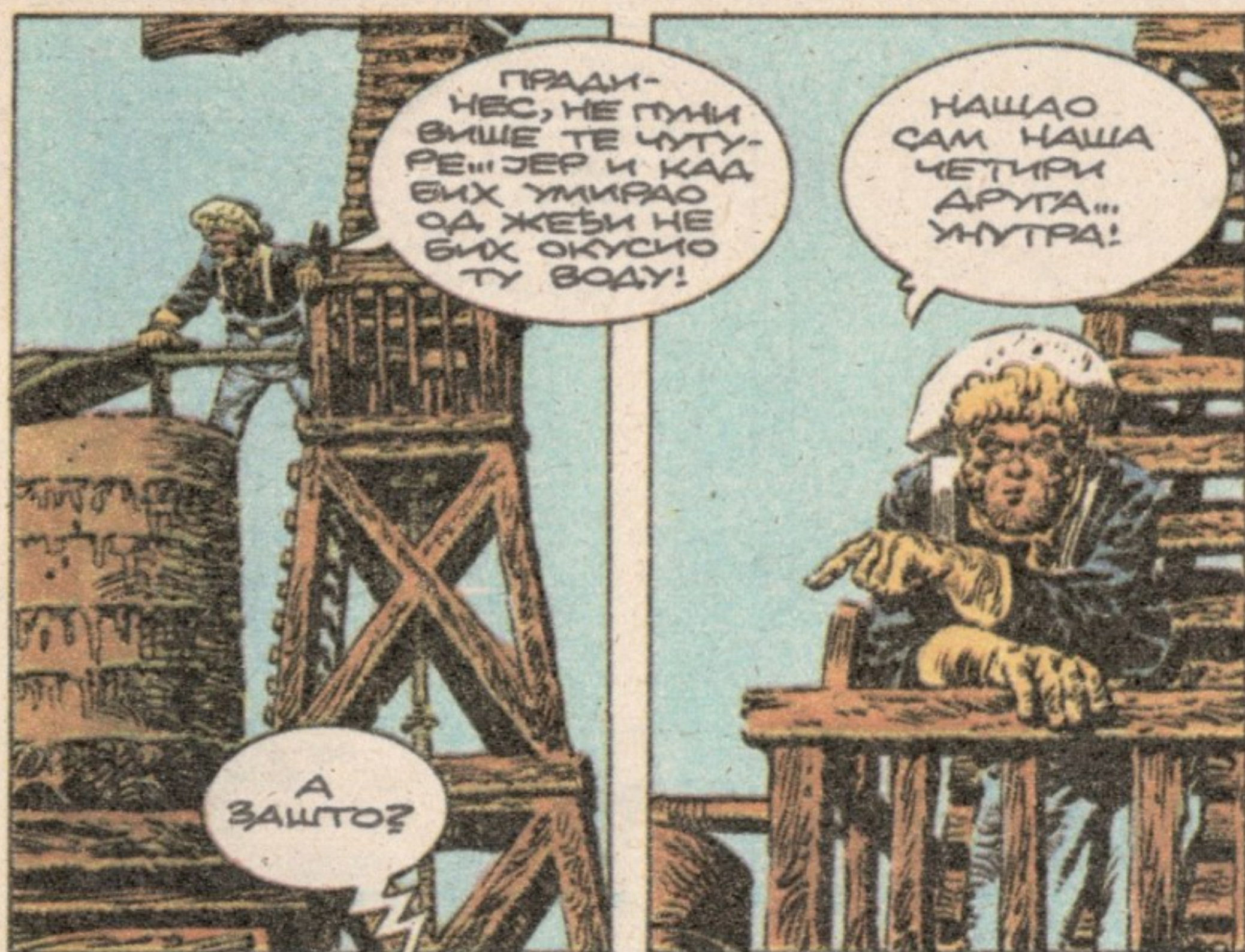
ЕВО
ПОСТАЈЕ!

Слике које су обишле свет

ПРИНЦЕЗА ИЗ ЏУНГЛЕ

Ова девојчица зове се Типи, има пет година и живи у Јужној Африци. Њен дом није, међутим, раскошна кућа или стан, Типи је принцеза џунгле.

Ова петогодишња Францускиња, кћерка двоје фотографа авантуриста, живи у џунгли, у чудесном свету дивљине.

— Не, ми је нисмо обучава-ли за такав живот — кажу њени родитељи — она је на чуде-сан начин развила инстинкте које је цивилизовани свет одавно изгубио.

Типи је, на пример, научила да плива пре него што је про-ходила. Али, не у неком базену, већ у реци, поред кроко-дила. Док она плива, отац стоји на обали с пушком у руци иако се досад није догоди-ло да крокодили покушају да је нападну. Научила је да хо-да и скаче са десет месеци до-казујући да је слободан живот у природи најбољи учи-тељ.

Фотографије из џунгле с малом принцезом обишле су свет. Због оних на којима је Типи у друштву најопаснијих звери њени родитељи често морају да одговарају на пита-ње: — Зар ваше дете није из-ложено превеликој опаснос-ти?

— Не — одговарају њени ро-дитељи који већ дванаест го-дина крстаре дивљим преде-лима Јужне Африке. — Типи је увек под нашим будним оком, али она је већ постала део природе. Она се креће међу животињама по неком свом инстинкту, увек зна шта треба да уради разумевајући законе природе боље од би-ло ког научника.

Пре него што је научила да говори, Типи је почела да ше-та са опасним великим мачка-ма: лавовима, леопардима...

Типи се игра са њима, али је опрезна — никада им не ок-реће леђа и опасне мачке увек гледа у очи.

Један од најбољих другова у игри је леопард. Када се звер мало заборави и почне да показује зубе, чека је не-пријатно изненађење: шамар.

ТИПИ,
ПЕТОГОДИШЊА
ФРАНЦУСКИЊА,
ОСТВАРИЛА
ЈЕ
СНОВЕ
МИЛИОНА
ДЕЦЕ:
ОНА
СЛОБОДНО
ЖИВИ
У
ДИВЉИНИ
ЈУЖНЕ
АФРИКЕ
ГДЕ
СУ
ЈОЈ
НАЈВЕЋИ
ПРИЈАТЕЉИ
ОПАСНЕ
ЗВЕРИ

После тога леопард се повла-чи, а родитељи принцезе из џунгле тврде да се ова мачка плаши само своје мајке и њи-хове Типи.

Џунгла је леп и суров свет у коме нико нема право на грешку. Управо тако понаша

се и Типи. Слон Абу јој је као брат, змија Каа најбоља при-јатељица. Посебно је блиска са камелеоном Леоном јер му је спасла живот. С њим иде у лов на инсекте, чува га како му се нешто не би дого-дило.

Научници и родитељи мале Типи сматрају да су открили шта стоји иза овог феномена — слободан живот у дивљини. Типи, једноставно не зна шта је страх нити осећа да би чо-век или звер могао да поста-не, плен јачег.

ПОЛИТИКНИ

ЗАБАВНИК

Догодило се на зимској
олимпијади... **ЛЕЈК ПЛЕСИД**
1932. И
ГАРМИШ-ПАРТЕНКИРХЕН
1936.

БОБ НА ДРВЕТУ

Домаћин Трећих зимских олимпијских игара био је Лејк Плесид, градин у америчкој држави Њујорк. Ову белу олимпијаду отворио је гувернер те савезне државе Франклин Делано Рузвелт који ће у новембру исте 1932. године бити изабран за председника САД.

Олимпијада у Лејк Плесиду највише се памти по упорном настојању њених организатора да готово свим спортским збивањима утисну неки свој, амерички, печат. Игре су биле толико американизоване да су их неки европски новинари назвали и „каубојским“. А све је то, у ствари, учињено с намером да се обезбеди што већи приход како би се покrio издатак од 700.000 долара, колико је уложено у припрему Олимпијаде.

Да би, дакле, привукли што више гледалаца, домаћини Игара настојали су да сва надметања учине што занимљивијим. При том се није много мислило на пропозиције појединих такмичења, па ни на безбедност самих учесника надметања. Тако је, рецимо, програм брзог клизања „обогаћен“ одлуком организатора да сви учесници, без обзира на дисциплину, стартују истовремено.

После трећег олимпијског тријумфа рекла је збогом аматеризму: Соња Хени

**Жељу Америка-
наца да гледао-
цима приреде
што узбудљиви-
је надметање
неки такмичари
платили су теш-
ким повредама**

На тако нешто никако није хтео да пристане највећи ас са претходне две олимпијаде Финац Клас Тунберг. Он је одустао од надметања, али ни то није поколебало Американце који су успели да такмичење одрже онако како су замислили. На крају је и резултат испао сасвим по њиховој мери: најуспешнији, са по два „злата“, били су домаћи клизачи Џон Ши и Ирвинг Џефи.

Возачи боба имали су још мање среће. Њих је дочекала тако изграђена стаза да је

Американац Џон Ши био је у Лејк Плесиду најбржи клизач на стазама од 500 и 1.500 метара

вожња била право коцкање у живот, што су најбоље осетили представници Немачке.

Најпре је настрадао светски првак Кан, који је, на тренингу, сломио руку, потом је боб-четворосед излетео са стазе и завршио у крошњи оближњег дрвета. Сви чланови ове посаде задобили су тешке повреде: Бреме је претрпео потрес мозга и сломио руку, Рознер је повредио кичму, Мелхорн је поломио кости шаке а Грау рамену кост.

Ни то није било све. У ледену дворану, саграђену уочи ових Игара организатори су пустили двоструко више гледалаца него што је у њој било места. У тој дворани све поклонице уметничког клизања још једном је одушевила ненадмашна шампионка Соња Хени. У мушкој конкуренцији, већ временски ас из Шведске Гилис Графстрем морао је прво место да уступи младом Аустријанцу Карлу Шеферу.

Југословенски спортисти, због великих трошкова и малих изгледа на успех, нису путовали у Лејк Плесид, али је, зато, четири године касније

**ЧЕТВРТЕ
ЗИМСКЕ
ОЛИМПИЈСКЕ
ИГРЕ
ГАРМИШ-ПАРТЕН-
КИРХЕН, 6-16. 2.
1936.**

Надметало се укупно 765 такмичара (од тога 76 жена) из 28 земаља. У брзом клизању, хокеју на леду, нордијском и алпском смучању, скоковима, уметничком клизању и бобу. Проглашено је укупно 17 олимпијских победника.

**АЛПИНЦИ
ПРВИ
ПУТ
НА
ПРОГРАМУ**

Олимпијске игре у Гармиш-Партенкирхену ушле су у историју по томе што су се на њиховом програму први пут нашли такмичари у алпским дисциплинама. Биле су то смучарке и смучари који су се надметали у спусту и слалому.

**ТРЕЋЕ
ЗИМСКЕ
ОЛИМПИЈСКЕ
ИГРЕ**

**ЛЕЈК ПЛЕСИД, 4-13.
2. 1932.**

Учествовало укупно 307 такмичара (од тога 30 жена) из 17 земаља. Борили су се за што бољи пласман у брзом клизању, керлингу, хокеју на леду, смучарском трчању и скоковима, уметничком клизању и бобу. Проглашено је 15 олимпијских победника.

**СНЕГ
УВЕЗЕН
ИЗ
КАНАДЕ**

Организатори Олимпијаде у Лејк Плесиду су, као и њихове колеге у Шамонију и Сен Морицу, муку мучили са топлим временом. Упорни домаћини и то су решили. Када им је, на стазама, по nestало снега, увезли су га из суседне Канаде.

на Олимпијади у Гармиш-Партенкирхену, учествовало чак њих 17. У овом месту, у близини Минхена, остварен је и наш дотад највећи успех. Било је то 10. место Франца Смолеја у трчању на 50 километара.

Познати норвешки такмичар Биргер Руд успео је у скоковима да одбрани „злато“ освојено у Лејк Плесиду. Његову победу није могао да угрози ни Аустријанац Сеп Брадл који је месец дана раније, на Планици, први у свету, прелетео 100 метара.

Јунак Игара у Гармиш-Партенкирхену био је норвешки такмичар у брзом клизању Ивар Балангруд. Он је тријумфовао на деоницама од 500, 5.000 и 10.000 метара.

Највеће изненађење на овој Олимпијади приредили су хокејаши Велике Британије победом (2:1) у финалном мечу са Канадом.

У Гармиш-Партенкирхену се трећим олимпијским „златом“ од аматерског бављења уметничким клизањем опростила сјајна Соња Хени.

SEGA MEGA DRIVE 2

REZERVISANO ZA
OZBILJNE IGRAČE

Partija košarke ili fudbala u sred sobe bez razbijenih stvari? Vi kao glavni glumac u svom omiljenom filmu? **Plavi** jež i crv od 2 metra jači od Švarcenegera? Nemoguće ?!

Sigurno još niste upoznali Sega **MEGA DRIVE 2**. To je kućni sistem za igranje koji se veoma jednostavno priključuje na običan TV prijemnik. Baziran je na 16-to bitnom procesoru koji mu omogućuje na **hiljade** boja istovremeno, neverovatne 3D efekte, glatku **animaciju** i **velike** likove na ekranu. Svaku igricu prati veoma realan **stereo stereo zvuk**, koji igranje čini još zanimljivijim. Možda je moguće?

MEGA DRIVE 2 možete igrati sami ili **udvoje**. Za njega postoji veliki broj kertridža sa igricama koje možete kupovati, menjati ili iznajmljivati. Za rukovanje vam nije potrebno nikakvo predznanje. Moguće je ?

MEGA DRIVE 2 nije igračka; to je sistem za igranje rezervisan za ozbiljne igrače.

BEOSOFT

011/421-355, 429-848

Gospodara Vučića 162, Beograd

Radno vreme od 8 do 21 čas svakoog dana sem nedelje

МАМАЦ У КЛОПЦИ

У самом почетку мог школовања за жену полицајца научила сам да могу потпуно да се ослоним на своје мушке колеге. Упркос томе, приликом мог првог задатка у коме је требало да одиграм улогу мамца, за коју сам се добровољно јавила, била сам мало узнемирена. План је био да у пратњи својих колега Џоа Фијале и Френка Росалија у ноћне сате шетам њујоршким Бронксом, у делу где се однедавно догодило неколико уличних напада. Жртве су биле жене које су радиле у поподневној смењени па би увече, после рада, морале још на брзину да нешто покупују.

У акцију смо кренули предвече, при крају зиме. Било је већ прилично мрачно, али је део улице од Јенки стадиона, који је водио узбрдо, био добро осветљен. Жене натоварене пакетима и кесама лагано су се успињале узбрдицом не обраћајући пажњу на оно што се око њих дешава, па су стога биле лак плен за крадљивце торби, ташни и новчаника у њима.

Неупадљиве домаћице

Џо и Френк били су стари полицијски асови. Ја сам по годинама службе, била најмлађи члан посебног одсека за борбу против уличног криминала у Њујорку, али сам се за ову прилику добро припремила. У својој тамној сукњи, блузи на цветиће, плетеној јакни, с ниским потпетицама и под брадом везаној једноставној марами, била сам у вечерњој гужви Бронкса прилично неупадљива. Моја помало отрцана торба за набавке, делимично напуњена намирницама на чијем је врху лежао мој новчаник, била је примамљива, али не и толико упадљиво да би код могућег лопова изазвала сумњу и одвратила га од покушаја да је се домогне. Према плану, требало је да ме Џо и Френк неупадљиво прате на извесном, али не и сувише великом, одстојању да би у случају потребе могли да ми притекну у помоћ.

Паркирали смо наша кола, која се нису разликовала од „цивилних“, на једном углу на самој граници нашег рејона. Још једном смо, према правилима, проверили своје

**Када сам се окренула
према коловозу преда
мном се, као из земље
изникао, створио човек.
Једном руком зграбио ме
је за врат, а другом ми уз
образ прислонио цев
пиштоља**

оружје и радио-везу. Управо сам се спремала да кренем када је Френк рекао кроз зубе:

– Стани, причекај мало!

Кроз бочни прозор посматрао је неког прилично неуредног човека који је стајао на супротној страни, на углу преко пута парка.

– Зар вас не подсећа на оне фотографије? Није ли то она вуцибатина? – додао је.

Џо и ја одмах смо схватили на кога мисли. приликом недавног разгледања полицијске архиве и фото-робота, открили смо да у нашем рејону крадљивци ташни нису највећа опасност, већ да је то неки тип који напада жене.

– Верујем да је Френк у праву – одговорила сам док је Џо само потврдно климнуо главом.

Обојица су ме упитно погледали, а ја сам осећала како почињем да дрхтим. Знала сам шта ће сад да дође.

– Покушаћеш? – запитав је Френк.

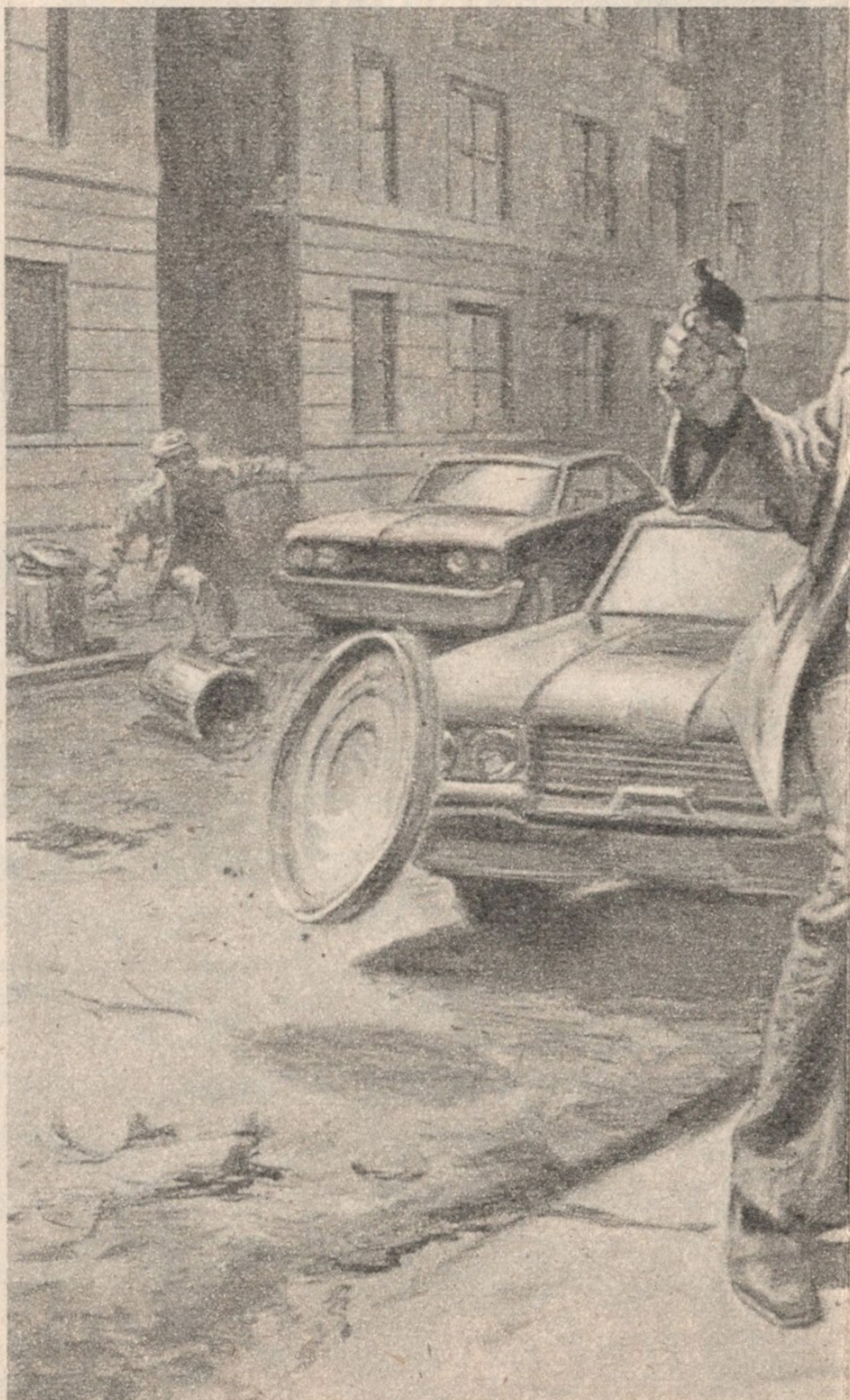
Могла сам мирно да одбијем јер то и није био задатак наше тројке. Ипак, чула сам себе како одговарам:

– Јасно, зашто не бих?

Колима смо обишли око једног блока и паркирали у некој споредној улици да нас момак не би видео кад излазимо из аутомобила. Само неколико минута касније корачала сам улицом сама док су ме Џо и Френк неупадљиво пратили и држали на оку. Улица је сад већ била готово празна. Чула сам бат својих корака. Наједном сам постала забринута. Нас троје још никада нисмо радили као тим, нисмо имали прилике да усагласимо своје знаке даване

руком, начин звиждања и покрета, а од тога у оваквим акцијама умногоме зависи успех или – неуспех. Опишала сам руком пиштољ за појасом.

Док сам се приближавала углу на коме је човек стајао, осећала сам се као осуђеник на смрт кога воде на губилиште. Момак је стајао испод уличне светиљке, ослоњен на електрични стуб, с цигаретом која му је намерно висила с доње усне. Остала сам на својој страни улице, не осврћући се ни лево ни десно, али сам осећала како ме он све време посматра.

Размотрила сам свој положај. На својој страни улице, добро осветљеној и с једне стране заштићеној стамбеним зградама, била сам ван опасности и могла сам мирно да наставим пут. Али, на другој страни улице био је мрачан парк као створен за злочиначке намере једног оваквог типа. „Па, Мери, ти си мамац – казала сам себи – и зато крени!“. И прешла сам преко улице.

Сада сам ишла сасвим уз ивицу парка. Уличне светиљке стварале су у тами светла оаза на којима су лежале сенке дрвећа и жбунова. Врат сам, и преко воље, држала укочено док су ми жмарци пролазили кичмом. Упркос томе, гледала сам право пред себе и нисам се освртала. Требало је да делујем мирно и опуштено. Да сам се само једном окренула уназад, момак би

можда нешто посумњао и побегло.

Око мене, сем одјека мојих корака, мртва тишина. Нисам чула ни сумњивог момка, а ни своја два „анђела чувара“. Где ли су они? Јесу или уопште видели да сам прешла улицу? Променила сам ритам кретања, само мало застала и у тој глувој секунди зачуло се нешто између кашља и кијања, и то са друге стране улице, како ми се учинило. Брзо сам се окренула. Тамо, у дубокој сенци једне капије, неко је стајао. Према висини и обрису његове кожне капе, препознала сам – Френка! Одахнула сам. Тим својим сигналом дао ми је до знања да се све одвија по плану.

Прешла сам још део пута, а онда се запитала није ли то Френк хтео да ми каже да треба да пређем на његову

страну улице. Зашто, уосталом, не? Можда ће нас то приближити циљу.

Када сам се окренула према коловозу преда мном се, као из земље изникао, створио онај момак. Зграбио ме је једном руком за врат, а другом ми је прислонио цев свог пиштоља уз образ.

– Ја' ћу...

Глас му је био промукао, као натопљен бесом и мржњом, тако да сам се осећала као да ми је пљунуо у лице. Повукао ме је према парку.

Успела сам да једном руком досегнем пиштољ за појасом. „Сад си мој, младићу“ – помислила сам, али је нешто у мени викнуло: „Не“. На образ сам и даље осећала цев његовог оружја. Чак и да сам успела да извучем своје и пуцам на њега, он би ми у

истом тренутку просвирао метак кроз главу.

Окренула сам се и покушала да се помакнем тако да се између нас нађе један хидрант, али је он прозreo мој маневар.

– Буди послушна јер ја могу да будем и груб – просиктао је.

Два пијанца

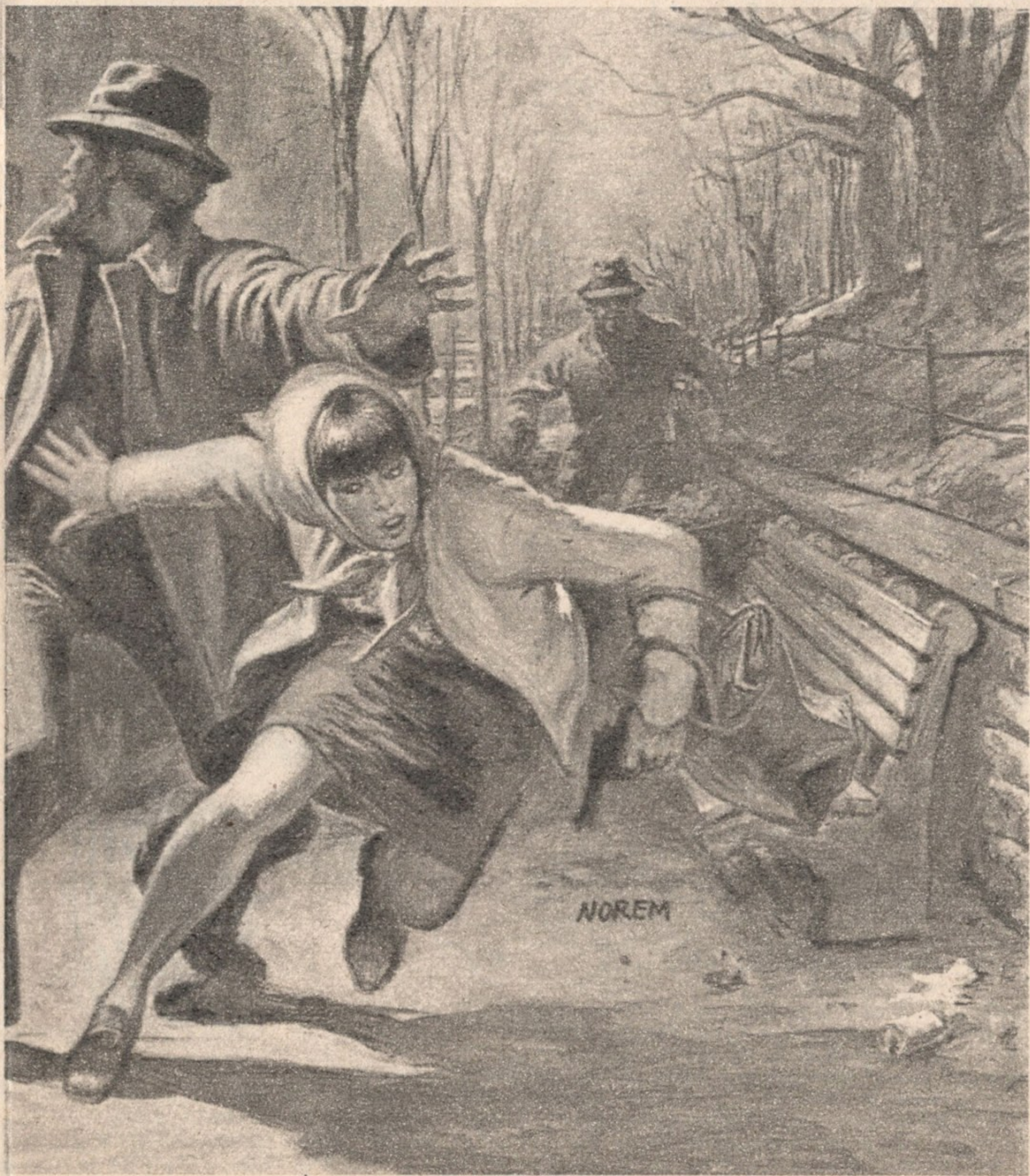
Срце ми је лупало као лудо. У том тренутку кроз тиху улицу одјекнуо је гласан смех. Несигурни кораци, а затим ударац по металној канти за ђубре. Псовка, па пригушен кикот пијанца. Оружје на мом образу као да је задрхтало. У часу сам се отргла и савила што сам више могла. Покушао је поново да ме дограби, али ја сам му се измакла. Канта за ђубре се преврнула, њен поклопац је зазвечао и закотрљао се право на њега. Момак се за тренутак укочио и загледао у мрак, а онда се окренуо, потрчао и налетео на Џоа који је био одмах иза нас. Френк, који је успешно одглумио пијанца, помогао му је да ухвати напасника.

Кад му је Џо намакао лисице и повео га према колима, ја сам морала да ухватим Френка под руку – иначе би ме колена издала. Нисам се постидела те слабости. А и моји другови нису ми на њој нимало замерили, сигурна сам чак ни у себи. И њима је било јасно да је моја улога мамца била много тежа и опаснија од њихове улоге пијанца.

Пошто смо у нашој станици поднели извештај, отишли смо у један ресторан да уз шољу кафе претресемо догађај. Питала сам своје колеге због чега је на почетку моје „шетње“ владала таква гробна тишина. Како да нисам чула никакав глас, никакав шум, ничије кораке.

– Зато што момак није одмах и кренуо право за тобом – објаснио ми је Џо. – Он се, пошто се на углу одлепио од светиљке, сместа упутио у парк, пратио те идући по трави, дуж унутрашње стране ниске оgrade, претекао те и створио се испред тебе. Тада смо, споразумевши се само погледом, почели да изигравамо пијанце. Пошто смо ударили ногом лимену канту, Френк је наставио да „глуми“, а ја сам, користећи буку, претрчао преко улице и нашао се иза вас. Немој да мислиш да се и нама колена нису тресла кад те је зграбио и прислонио ти цев пиштоља на образ...

Мери Глацл

Да ли је било рата између Црне Горе и Јапана?

ГЕНЕРАЛИ
И
КНЕЖЕВИ

БОЈНИ ПОКЛИЧ ИЗ ЛЕГЕНДЕ

Извесно је да су примирја неколико пута потписивана и да је и тада било пуцњаве – приликом отварања боца шампањца. Неизвесна су само документа о објави рата којих нема ни у траговима. Ни у Јапану ни у Црној Гори. Између су самодопадљиве приче једне стране...

Две војске ваљале су се једна према другој. И онда утабориле под Јунџуаном, у источној Манџурији. Руси спрам Јапанаца у првој години руско-јапанског рата (1904–1905). По угледу на епска времена, битку је ваљало заподенути усред поља. Широког, наравно. И док су руски стратеги трагали за најбољим планом који би их довео до победе, прве после низа неуспеха, из супротног табора издвојио се коњаник с белом заставом. Шта ли сад овај хоће?

Читаоцима „Забавника“ прича је мање-више позната (објављена је у броју 1837, од 13. марта 1987). Укратко, она гласи овако:

Јапански изасланик тражио је да Руси изаберу једног свог ратника који ће се у двобоју супротставити њиховом самурају. На сопствени захтев на мегдан му је изишао тридесетседмогодишњи Александар Лексо Саичић, добровољац из Црне Горе. Обе зараћене стране знале су да је победа у оваквом дуелу важна психолошка предност пред битку која је следила.

Прича, даље, каже да су се двојица ратника „вијала цео дан до подне“ и да је ратна срећа, ваљда тачно у подне, била наклоњенија поданику црногорског књаза Николе I Петровића. Самурајев коњ однео је обезглављено тело свог господара у јапанске редове. Историја је доцније потврдила да је битка под Јунџуаном завршена без победника, а руско-јапански рат убележила као војни пораз Русије, озваничен примирјем у Портсмуту, САД, 5. септембра 1905.

Ово је само једна – истина најзанимљивија – епизода међу сијасет сличних која је, вероватно, умногоме допринела настанку легенде о рату између Црне Горе и Јапана. О војни две земље чије границе дели преко 10 хиљада километара и ко зна колико земаља.

На основу постојећих писаних трагова, тај део наше историје изгледа, отприлике, овако.

Да не зебу ноге

С почетка нашег века две велике силе – Русија и Јапан – грдно су се завадиле око утицаја на Далеком истоку, односно права првенства на богатства Манџурије и Кореје. Јапанци су први напали, по обичају, без објаве рата. Био је 8. фебруар 1904. када је руска флота до кобилица потучена у Порт-Артуру. Руси нису много боље прошли ни у Манџурији, посебно у областима Мукдена и Љаојанга.

Глас о рату између Руса и Јапанаца споро је путовао, али се ипак докотурао до Цетиња. Полуванични недељник „Глас Црногорца“ исписивао је кратке вести о догађајима на фронту, тамо далеко на Далеком истоку. Вести, не баш честе, о успесима руске војске освајале су и по целу страну тада јединог гласила у Црној Гори. Оне другачије садржине нису заслуживале више од два-три ретка.

Остао је сачуван и податак да су у Цетињском манастиру, уз присуство бројног грађанства, редовно одржаване молитве у којима је благосиљано руско оружје. Истовремено је на Цетињу супруга руског војног изасланика Потапова покренула

Тачан број Црногораца који су учествовали у руско-јапанском рату немогуће је утврдити. Др Ђуро Батрићевић, историчар који је посебно проучавао тај део прошлости Црне Горе, вели да је вековна приврженост Русији на фронт на Далеком истоку одвела поприличан број црногорских добровољаца. Он међу њима посебно истиче др Анта Гвозденовића (генерала три војске: руске, црногорске и француске), генерала Јована Липовца, носиоца највећег ратног одликовања царске Русије, осветољубивог племенског капетана из Црмнице Милана Роловића, синовца књаза-краља Николе Владимира Петровића, јуначког Александра Лекса Саичића...

Као добровољац у бојевима на Далеком истоку учествовао је и Карађорђевић унук кнез Арсеније Карађорђевић...

сакупљање помоћи за руске рањенике на фронту. Хроничари су записали да је послато неколико пакета на Далеки исток, и то углавном вунених чарапа. Нема повратног обавештења да ли су Русима по-

ПОЛИТИКНИ

ЗАБАВНИК

КУРОЈАМА ПОД ЛОВЋЕНОМ

Драган Миленковић, вишегодишњи Танјугов дописник из Јапана, посебно за „Забавник“, открио је и занимљивост везану за старе јапанске називе за Црну Гору и Србију.

Наиме, Јапан је дуго – у доба шогуна од 1620. до 1868. – био потпуно затворен за свет око себе. Странац није смео ни прерушен да уђе у Јапан. И када је, у другој половини прошлог века, почео да се отвара према свету и да га открива, уследила су њихова имена за постојеће државе. Сасвим сликовита, каква им је тада било и писмо. Рецимо, САД су све доскора звали Бејноку (Земља пиринча).

На брдовитом Балкану знали су, тада, за само две државе, Србију и Црну Гору. Прву су назвали Сајноку, што би могло да се преведе као Земља тврђава, а другу Куројама, што и одговара имену Црна Гора.

На велики народни збор на Тројичин дан код Острошког манастира дошао и књаз Никола са свитом, са њим и руски посланик Шчегалов. Брзо им се придружио и стари пјешивачки капетан Никола Мијушковић. Реч по реч и стиже се до рата на Далеком истоку. Капетан Никола радознало је упитао књаз:

– Господару, како иде ови рат нашег цара са тијем клетијем Јапаном?

– Богоми, имењаче, није му нешто добро обрнуло!

– Па што чекаш, господару?

– А што ћу де, имењаче?

– А ево нас, ми Црногорци, господару...

Поред симпатија које су Црногорци одувек гајили према Русима, било је ту и сасвим овоземаљских, опипљивих ствари. Скоро два века Црногорци су свог владара признавали тек кад то учини и руски двор. Друкчије би владар био самозванац. (Случај лажног цара Шћепана Малог!) Уз то, поред политичке и моралне помоћи, Руси нису били шкрти – кад им је то, наравно, одговарало – ни у материјалу.

Командант без војске

Управо с почетка 20. века материјална помоћ Русије Црној Гори овако је изгледала:

Све наоружање и опрема за црногорску војску, укључујући и трошак за два батаљона редовне војске; готово потпуно издржавање релативно скупог црногорског двора; трошак за црногорско поштанство у Цариграду; издржавање две средње школе – Богословско-учитељске и Дјевојачког института; помагање Црногорске митрополије и, посебно у гладним годинама, помоћ у знатним количинама жита...

На ту и такву помоћ могло се онда, разуме се, одговорити само симпатијама и безграничном љубављу. (Познат је и оновремени податак да су, зарад те љубави, најбројнији становници на Голом истоку од 1948. били баш Црногорци.)

А тада је, почетком фебруара 1904. неки тамо Јапан напао Русију. Е, неће, мајчини синови... У небраном гроњу нашао се и увек опрезан и политичком рачуну веома склон књаз Никола.

Удајући своје две кћерке (Милицу и Анастасију – Стану) за чланове династије Романов, Никола Петровић почаствован је речима моћног цара Александра III да је његов „једини искрени пријатељ“. Тада је – а била је 1877 – и именован за почасног команданта Петнаестог стрељачког гардијског пука који је, њему у част, преименован у Пук Његовог височанства књаз Никола.

Кад су Руси заратили с Јапаном, пук је – наравно – кренуо на бојиште. Без свог почасног пуковника и команданта. Уместо њега, војницима је стигао телеграм у коме је командант молио Бога да руском оружју услужи жељу за победом а војницима да снагу у јуначкој борби за бољитак и славу Русије...

Без обзира на удаљеност и муку да се на сасвим ретким географским картама нађе „тај Јапан“, у Црној Гори није јењавала жеља да се браћи Русима што пре притекне у помоћ. Ни књаз Никола, разуме се, није могао тек тако да се оглуши о захтеве својих поданика.

Преко руског посланика на Цетињу, Шчегалова, понудио је цару Николају II одред од 1000 добровољаца.

Зна се да је захтев стигао до Петрограда где је руска влада, мирно и без претераних емоција, закључила да је тај понуђени одред Црногораца сасвим симболичне снаге и да би се с тешком муком уклопио у начин ратовања на Далеком истоку. На Цетиње се вратио телеграм захвалности...

Свеједно, приличан број Црногораца је, и најнепосредније, учествовао у руско-јапанском рату (види оквир). Већина су били ученици руских војних школа, иначе стипендисти са Цетиња, али није занемарљив ни број оних који су савладали простор од Ловћена до Далеког истока.

Кад је небо неозбиљно

Тешко је с поуздањем утврдити кад је, како и зашто кренула прича о томе да је Црна Гора објавила рат Јапану. Зна се да су је, зависно од околности, повремено подгревали одређени кругови, посебно они склони романтизовању историје. У Црној Гори, пре свега. Уосталом, ни Његош није тек тако исписао стихове:

„Јунаку се често путах хоће,
ведро небо насмијат грохотом...”

И Јапанци су се пре петнаестак година грохотом насмејали кад су чули да су били у рату са земљом за коју честито нису ни знали где је. А тек кад им је предочена тврдња да су, формално-правно, и даље у рату јер никада није потписано примирје, а камоли мир!

Озбиљни какви су одувек били, Јапанци су кренули у потрагу за документима или било каквим писаним трагом. Причу су, наравно, најпре чули овде и одмах пожелели да ствар утврде на лицу места. Представник јапанске амбасаде зачас се обрео у Историјском институту Црне Горе у Подгорици.

Уз помоћ др Новице Ракочевића, научног саветника у поменутом Институту, недвосмислено је закључено да о рату између Црне Горе и Јапана нема ама баш никаквог писаног трага, не бар код нас. А озбиљној историји обавеза налаже да се у тумачењу прошлости служи документима.

Примирје је, кажу шали склони тумачи наше историје, склопљено одмах у прашњавај канцеларији Историјског института. Уз црногорску лозу и његушки пршт.

Драган Миленковић, дугогодишњи дописник Танјуга из Јапана и човек који, поред осталог, течно говори јапански, и сам је за рат између Црне Горе и Јапана чуо на – Цетињу. Било је то када је, у различито време, водио три јапанске тв-екипе које су желеле да направе репортаже о Црној Гори. И сваки пут је присуствовао потписивању примирја, углавном у некад гласовитој цетињској крчми „Код Босе ферибот“. Џунке су, наравно, мале за црногорска пространства.

У Јапану, каже Миленковић, о тој необичној војни нико ништа није знао. Све док – не тако давно – нису објављене поменуте репортаже из Црне Горе. Штета што јапански новинари том приликом нису цитирали Његошеве стихове, о јунацима и небу, можда би им штошта било јасније.

Јасно је, пак, да рата између Црне Горе и Јапана никада није било, а ка' ће – не знамо. Примирје, разуме се, можемо одмах да потпишемо било где, зависно од склоности мирољубаца. Јер, још увек је „Бог високо а Русија далеко“. Јапан до даљњег остаје на Далеком истоку.

Петар Милатовић

сле тога и даље зебле ноге, али се зна да су рат изгубили.

Захваљујући др Новаку Ражнатовићу, угледном историчару, остала је забележена и ова анегдота:

ПОЛИТИКИ

ЗАБАВНИК

ДЕЈВИД
БОУВИ
у
музичкој

драми

ЧЕКАЈУЋИ 2000.

Током своје дугогодишње каријере Дејвид Боуви је често мењао лик. Седамдесетих представљао се као ванземалац Зиги Стардаста (на слици са тадашњом супругом Анђелом), осамдесетих година определио се за улогу елегантног џентлмена па су га описивали као тананог белог војводу. Сада је одабрао сасвим нови лик – тачније, седам различитих.

Крајем септембра појавио се његов албум „Outside“ који је најавио читаве серије плоча на којима ће Боуви имати различите улоге. Реч је о пројекту који најављује као музичку драму.

– Албуми ће бити објављивани све до краја 1999. године – каже Боуви. – Основна идеја је да у облику музичког дневника дочарам атмосферу последњих пет година овог миленијума.

У складу с тим Боуви је поново променио и музички „рукопис“, тако да нове песме немају никакве сличности са његовим последњим плоча-

ма „Let's Dance“ или „Black Tie, White Noise“ које су се бавиле класичним поп звуком. Први сингл са нове плоче, на коме се налази песма „The Hearts Filthy Lesson“, нуди модеран стил и очигледно је намењен млађој публици. За тим синглом стиже и нова верзија исте песме, а другачије рухо дао јој је Трент Резнор из сатава „Nine Inch Nails“. Из истог разлога, дакле да би освојио нову публику, Боуви је кренуо на турнеју са групом „Nine Inch Nails“ и ти први наступи добро су примљени. Боуви, очигледно, на

позорници без тешкоћа глуми неки нови, замишљени лик.

– Такве ствари више ме не плаше – наставља он. – Свес-тан сам да представљам поведе-ча и аутора и то ми је много занимљивије него да стално будем исти. Додуше, прибојавам се како ћу успети да изгурам свих седам ликова које треба да глумим од албума до албума.

Снимајући овај албум, поново сам се у студију нашао са продуцентом Брајаном Ином са којим сам последњи пут радио 1979. године када сам припремао албум „Lod-

ger“. Он је одличан за овакав пројекат јер обојица волимо да уклањамо границе између разних облика уметничког изражавања. И мене и њега одувек је привлачио тај необични простор који се назива мултимедија. Сматрам да се филм, позориште, мода и музика одлично уклапају једно у друго. У свакој од тих грана уметности одлично се сналазим. Брајан слично размишља, тако да обојица „скачемо“ из једне уметности у другу. На плочи „Outside“ почели смо да радимо у марту прошле године. Имали смо костур основне приче, а ја сам развијао ликове током заједничког рада. Претпостављам да ћу до краја 1999, када све плоче буду објављене, имати причу о око 25 различитих ликова, а онда намеравам да 2000. године направим представу. Ја ћу највероватније глумити лик Натана Адлера, главног јунака ове прве плоче. Наравно, ја сам и даље првенствено музичар и зато сам нову плочу снимио првенствено за заљубљенике у музику, а много мање за обичне потрошаче. То ми је била основна идеја: да вратим оне који воле музику.

МУЗИЧКА ПОШТА

Желео бих да објавите које је албуме и када снимала група „ZZ Top“.

Жељко из Ловћенца

Група „ZZ Top“ настала је још 1969. године када су се, преко огласа у новинама, упознали гитариста Били Гибонс, басиста Дастин Хил и бубњар Френк Бирд. Да би постигли што бољи успех код публике, одлучили су да често приређују концерте. Тако су 1971. имали више од 300 наступа и то као предгрупа тада чувених музичара као што су Џими Хебндрикс, Џенис Џоплин, „Rolling Stones“, „Ten Years After“ и „Mott The Hoople“. Током седамдесетих постигли су огромну популарност коју су до данас задржали. Крајем 1979. Гибонс и Хил су

одлучили да пусте браде које су postale њихов заштитни знак. Занимљиво је да се једино њихов бубњар редовно брије, а његово презиме Бирд значи – брада.

Дискографија: „ZZ Top's First Album“ (1970), „Rio Grande Mud“ (1972), „Tres Hombres“ (1973), „Fandango!“ (половина албума снимљена је на концерту а половина у студију 1975), „Texas“ (1977), „The Best Of ZZ Top“ (1978), „Deguello“ (1979), „El Loco“ (1981), „Eliminator“ (1983), „Afterburner“ (1985), „Recycler“ (1990), „Greatest Hits“ (1992) и „Antene“ (1994).

ИСПОД ПРАШИНЕ

Сасвим случајно, испод праши-не у једном магацину у Нешвилу нађене су траке са потпуно непознатим снимцима Елвиса Преслија, Френка Синатре, Боба Дилена, Роја Орбисона, Џорџа Гер-

ПОЛИТИКИ

ЗАБАВНИК

HUMAN NATURE

Express yourself, don't
repress yourself
and I'm not sorry it's human
nature
you wouldn't let me say the
words I longed to say
you didn't want to see life
through my eyes
you tried to shove me back
inside your narrow room
and silence me with bitterness
and lies

Did I say something wrong?
oops, I didn't know we
couldn't talk about sex
I musta been crazy
did I stay too long
oops, I didn't know I couldn't
speak my mind
what was I thinking?
You punished me for telling
you my fantasies
I'm breakin' all the rules I
didn't make
you took my words and made
a trap for silly fools
you held me down and tried to
make me break
Did I say something true?
oops, I didn't know we
couldn't talk about sex
Did I have a point of view?
I didn't know I couldn't talk
about you

● ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ ●

Текст и музика: Мекензи и Дуринг, Мадона, Хал, ● Изводи: Мадона

ЉУДСКА ПРИРОДА

Изрази се, не потискуј
и није ми жао, то је у
људској природи
ниси ми дозволио да
говорим о ономе о чему сам
жудела
ниси желео да гледаш на
живот мојим очима
покушао си да ми то
покажеш у својој тесној соби
и ућуткао ме горчином и
лажима

Да ли сам рекла нешто
погрешно?
Упс, нисам знала да не
смето да говоримо о сексу,
мора да сам полудела
да ли сам предуго остала?

Упс, нисам знала да не смем
да будем отворена,
шта ли сам мислила?

Казнио си ме зато што сам
ти причала о својим
маштаријама
кршим сва правила која
нисам поставила
искористио си моје речи и
направио замку за луде
понижио си ме и покушао да
сломиш

Да ли сам рекла нешто
истинито?
Упс, нисам знала да не
смето да причамо о сексу,
да ли имам своје мишљење?
Нисам знала да не смем о
теби да причам

швина и других. Власник складишта је, не знајући вредност тих трака, почео да их продаје на аукцији, сваку за педесетак долара. Када се утврдило о каквим је снимцима реч, траке су продате једној издавачкој кући по цени од 6000 долара. Та фирма се, у жељи да их препрода, обратила корпорацији „Сони“, за коју су неки од наведених певача снимали, али уместо да направи посао — умало да се нађе на суду. Наиме, „Сони“ на основу уговора има права на сав снимљени материјал ових певача, па су се договорили да зараду, једноставно, деле.

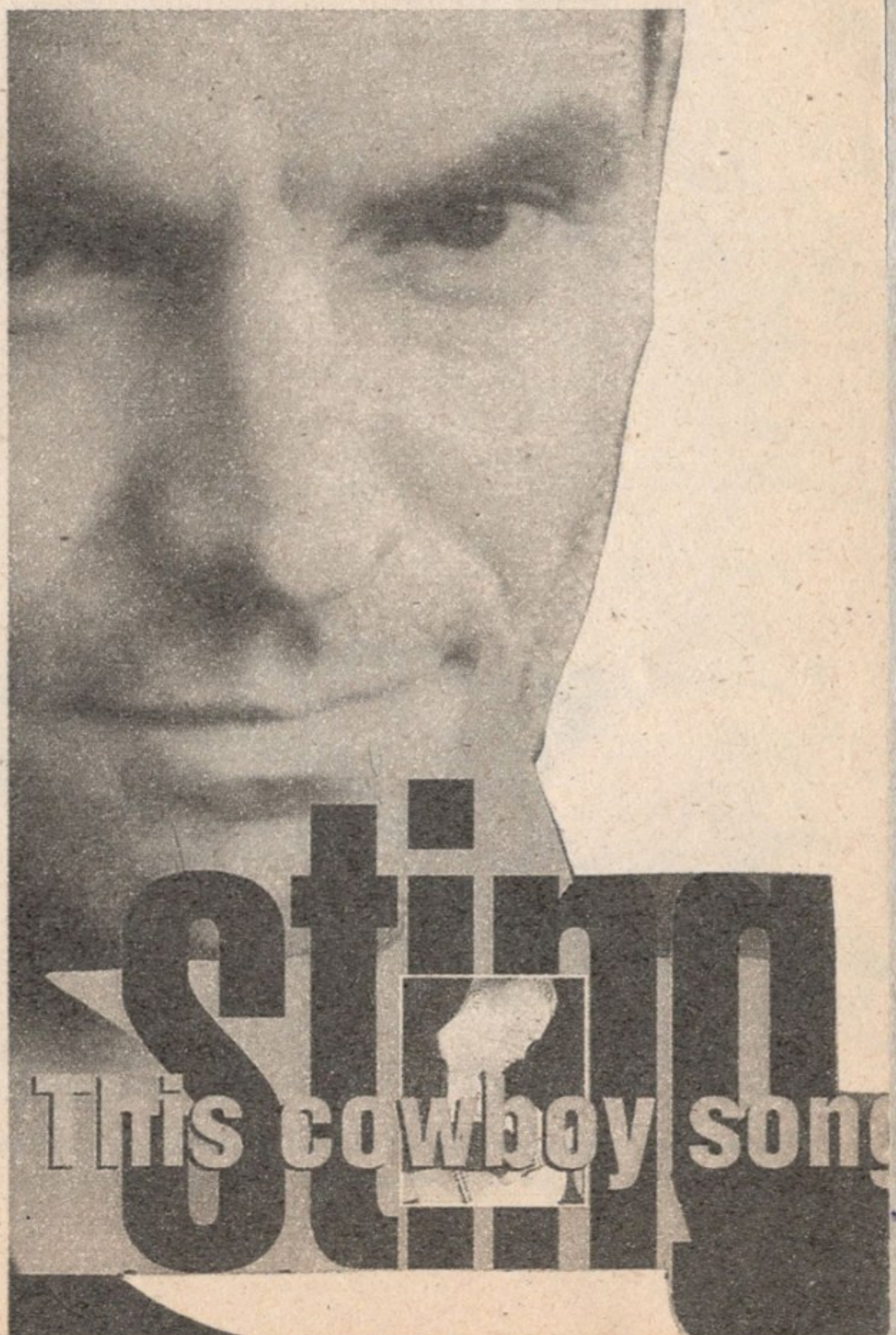
И богати греше

КО ЈЕ ПОТКРАДАО СТИНГА?

Прошлог октобра је Кеит Мур, лични рачуновођа енглеског музичара Стингa, осуђен на шест година затвора. Шта ли је то згрешио? Током 15 година, колико је радио за Стингa, Мур је украо више од девет милиона долара са његовог личног рачуна. Стинг о томе ништа није знао све док није добио анонимно писмо које је раскринкало Мура, а послао га је, касније се испоставило, један од Стингових рачуновођа. На шта ли је утрошио толики новац. Између осталог, отворио је ланац ресторана, али је купио и један руски војни авион. Током суђења Стинг је изјавио:

— Ја јесам великодушани, али не толико. Када сам прочитао писмо, пребледео сам и почео да се тресем. Помислио сам да ћу потпуно остати без новца.

То се није обистинило јер, како су му објаснили други, поштенији стручњаци за новац, Стинг материјално, сасвим добро стоји. Поред две куће у Енглеској, једне у Њујорку и једне у Калифорнији, има 30 милиона долара у разним банкама. ■

Жртве и сведоци

ТИ СИ ТАЈ!

Реченица из наслова може да повреди не само душу, она човека може да одведе и у затвор, или чак понегде на електричну столицу. Сведок неког кривичног дела добија тако улогу која смртницима, заправо, не приличи. Сведок управља судбином.

Све до 1794. године није дан пруски државни тужилац, на пример, није смео да подигне оптужницу ако је судији могао да предочи само једног сведока. Исто тако, у старом Риму, сматрало се да „један сведок сам није никакав сведок“. Данашње судство није тако осетљиво.

Половина греши

Без изјава сведока број разјашњених случајева био би прилично сиромашан. Свеједно да ли у прекршајима у уличном саобраћају, крађи или у убиствима. Па ипак, колико су стварно поуздане њихове изјаве? Колико често су

Сведоци су пред судом важни. Њихове изјаве, најчешће, одлучују о казни или о ослобађању од оптужбе. Поражавајуће је, међутим, то што се већина сведока вара! Овај текст вам омогућава да и сами испробате колико сте поуздан сведок

сведоци у заблуди и тиме можда невинне одводе иза решетака?

Тачни подаци о томе нигде не постоје. Постоје само процене које, међутим, забрињавају. Професор Ралф Бендер, раније председник Врховног покрајинског суда у Штутгарту, утврдио је још пре неколико година да „најмање половина свих сведока који дају изјаве пред немачким судовима говори неистину“. Исто тако, Ханс Јерг Одентал, кривични бранилац града Келна, навео је застрашујуће висок број погрешних изјава сведока.

Последице су, наравно, кобне: стручњаци процењују да неистините изјаве сведока, само у Немачкој, доводе до више хиљада погрешних пресуда. Ретко се догађа да се таква пресуда икада исправи и преиначи. Такав случај био је, на пример, са Американ-

ком Сеили Блеквел (из 1979. године).

Млада жена пробудила се око поноћи јер је у њену собу упао неки човек. Кад је скочила из кревета, иза леђа јој је прислонио револвер на слепоочницу и запретио да ће, писне ли, пуцати у њену децу. Потом је свезао Сеили и њену кћерку и ставио им преко очију повез, а онда је почело мучење.

Следећег дана Сеили је о томе обавестила пријатеља који је одмах долетео к њој. Због тог злочина био је изван себе. Брзо је, међутим, дошао до убеђења да то мора да је неко из круга људи познатих Сеили. Због чега би иначе тај насилник морао тако брижљиво да прикрива свој идентитет?

Пријатељ је присиљавао Сеили да размишља о догађају. Приликом саслушавања у полицијској станици стално

Ставите се у улогу сведока. Очевидац сте ове оружане пљачке. Добро погледајте разбојника и покушајте да га препознате на другој слици.

Међу овом шесторицом осумњичених налази се и разбојник са слике бр. 1. Препознајте га! Тачан одговор штампали смо наопачко на дну стране.

ју је прекидао реченицом: „То мора да је био неки познати човек. Ти га знаш. Размисли где си могла да га видиш. У супермаркету, у цркви. Можда на некој забави?“

Код те речи, причала је Сеили касније, она је доживела нешто попут муње. Има једног познатика „пукло“ јој је у глави. Неколико недеља раније срела га је на једном журу. Био је то Кларенс фон Вилијамс, четрдестогодишњи супруг једне њене колегинице. Сеили је, временом, била све убеђенија да је муж њене колегинице управо тај човек. Упркос његовој тврдњи да није крив и упркос недостатку доказа, Кларенс Вилијамс је осуђен на 50 година затвора.

Таленат за поглед

Два месеца касније, после изрицања пресуде, полиција је у савезној држави Луизијани ухватила тридесетдогодишњег Џона Симониса. Признао је више злочина, међу којима и нападствовање Сеили Блеквел. С правне стране, случај је јасан: Кларенс фон Вилијамс пуштен је из затвора и рехабилитован.

Кад је Сеили приказана видео-трака са признањем Симониса, десило се нешто необично: широко отворених очију жена је гледала у екран. Непрестано је вртела главом и с неверицом викала: „Не, то није истина“, или „То не може да буде“.

Чак и када је пред судом суочена са Симонисом, Сеили није променила мишљење.

Због оваквих и сличних случајева недељник „Штерн“ је пре неколико година инсценирао једну саобраћајну несрећу да би потом испитао оштрину погледа посматрача.

Судар аутомобила у Келнер улици видело је 17 особа. Три жене и петорица мушкараца били су одмах спремни да дају изјаве, а дан после тога

удеса пребирали су у свом сећању податке о оном што су видели. Правнички посматрано, резултат у том случају био би погубљан: ни један од сведока није запазио обележја главног кривца. Уместо једног тамноцрвеног аутомобила, двојица посматрача кажу да су видели једно сиво и једно сивозелено возило. Неки међу сведоцима чак су приметили да је возач имао браду.

А код питања о правцу кретања возила која су се сударила, пометња је била потпуна. Један сведок је тврдио да је једно од возила стајало. Два су била сигурна да је тај ауто возио напред и да је ударен у задњу страну. Само су се четири посматрача који су били спремни да дају изјаве тачно сећали: возило које је изазвало судар ишло је уназад.

Али, шта то разликује добре од лоших сведока? Ни дугогодишња истраживања научника нису могла да установе разлику између припадника различитих социјалних група. Образовани људи могу можда вештије да се изразе, али њихове изјаве ипак нису поузданије од осталих.

Чак ни професионалци у полицијској служби нису самим тим добри посматрачи. Очевидно је таленат за оштар поглед односно увид, урођена способност. Па ипак, дар посматрања током праксе могуће је поправити.

Полицајци који се баве увиђајима на лицу места деле то мишљење. Тако, на пример, искусни полицајци са франкфуртске железничке станице, тврде како они распознају своје „муштерије“ када се и после више година појаве на виделу, с новим фризурама или брадама.

Разбојник држи број 7.

ФАНТАСТИКА

Уређује
др Зоран Живковић

ДУШАН ПРЕЛЕВИЋ

Стаклено здање „Dream su co“ простирало се у срцу Силиконске долине. Личило је на велику стаклену печурку и под сјајним зрацима Сунца чинило се да пудсира. У Компанији, као уосталом у читавој Долини, радили су млађи стручњаци – монаси технологије треће цивилизације. Окупљани у тимове, они су под куполом здања експериментисали вештачком интелигенцијом, микротехнологијом, компјутерским рачунарима шесте врсте, речју, областима тешко схватљивим обичним смртницима. Наравно, најуспешнији од њих деловали су и ван постојећих научних тимова неспутани било каквим ограничењима у својим истраживачким походима. Колеге су их називале „монстерима“, што због њихове изолованости, што због бриљантних оцена које су донели у Компанију са најпознатијих универзитета. Ед Малори био је један од њих.

Његова лабораторија налазила се на првом подземном нивоу и приступ су, осим њега, имали још само директори Компаније. Ед Малори није био старији од тридесет година и могло би се рећи да није имао пријатеље, видљиве везе са девојкама или хоби. Пристојан али затворен млад човек, чији је живот пролазио у раду, ручковима у омиљеном јапанском ресторану и поново ради у кућној лабораторији. Научни евнух, могло би се рећи.

Последњих година Компанија га је ослободила свих обавеза колективних истраживања одобравши његов пројекат „Компонента аутовизије“. Малори је за протекло време грозничаво развијао идеју преноса интелигенције хуманоида ка вештачкој, али резултати су били несразмерни његовим очекивањима. У

„КОМПОНЕНТА АУТОВИЗИЈЕ“

сваком случају, Компанија није имала примедби нити су га у било ком смислу пожуривали у раду. Вечност је граница за генија, био је мото Компаније. Тренутно је Ед усмерио енергију на „Компоненту“ коју је направио као справу не вешћу од кутије цигарета. Пове-

завши је са екраном и великим системом „Т 3000“ почео је да назире резултат. Истина, све је још било у повоју, али Ед је осећао да је на правом путу.

Тога дана понео је „Компоненту“ са собом, решен да код куће настави с послом. Уосталом, шта би други радио у пространом апарману који је одисао самоћом. СврATIO је у јапански ресторан и са уживањем наручио свој омиљени суши. У локалу је било доста младих колега које је Ед виђао у пролазу, али је атмосфера била сасвим академска. Није се чуо жамор разговора, уобичајен у сличним ресторанима, а они који су међусобно причали, чинили су то тихо и ненаметљиво. Конспиративно, могло би се рећи.

После обеды Ед се одвезао ципом, тим статусним симболом, до апармана. За његове појмове цип је био прилично неудобно возило, али у Долини су нека правила поштована готово инстинктивно.

Стигавши кући, Ед је укључио телевизор управо када је почела емисија о Алфу, том неспретном ванземаљцу из гараже, и уживао у путештвијима длакавог љубитеља мачака у сосу. Насувши себи сок од бундеве, опустео се тосле напорног дана.

Касније, док се ноћ већ спуштала над Долином, решио је да настави започети посао из фирме где је управо гог преподнева дошао на идеју да репрограмира кола микрокомпоненте. Пошто је „Компоненту“ повезао са својим системом, на екрану се појавила белина. Ед је обавио неопходне радње, а онда је блеснуо спектар дугиних боја који се потом извитоперио попут таласа.

Ед Малори почео је да укуцава шифре у систем. На екрану се изненада појавила слика дечака који трчи према великом дрвету на простра-

ној пољани. За грану је била окачена љуљашка. Еду се призор учинио веома познат и зној лагано крену низ његове слепоочнице. Систем је, без Едових команди, емитовао призоре на екрану. Дечак се попео на љуљашку и покренуо је снажним замасима, а када је пао са ње, Ед је махнално кренуо руком ка левом колену и почео да трља ногу.

Дечак са екрана полако је устао са земље док му је низ лево колено цурио млаз крви. Знојећи се, Ед осети слатку језу. На екрану се затим поново разлише боје. Ед Малори искључи систем и остаде зурећи у празан екран. Било му је потребно пиће. У великим гутљајима прогутао је чашу „џек денијелса“ загладан кроз блиндирано стакло прозора. Напољу је видео паркинг, велики супермаркет који није радио и усамљеног човека са псом на травњаку правилног геометријског облика. Долина је била прекривена миром уклетог места.

Ед Малори те вечери више није укључивао систем. Размишљао је о ономе што се десило, покушавајући да трезвено, иако са примесом научног објашњења, дође до правог закључка. Доцније, када га је сан обрвао, сањао је пространу пољану, љуљашку која се покретала на ветру, детињство, сетио се Сузи Кју, његове прве симпатије из провинцијске школе...

Изјутра, туширајући се Ед је размишљао о наредним корацима у вези са „Компонентом“. Решио је да ништа не говори директорима Компаније док не провери систем на „Т 3000“. У његовој соби систем је био укључен и са екрана су га дочекале дугине боје извитоперене попут таласа! Био је сигуран да јутрос није укључио систем. Збуњен, Ед је кренуо у Компанију.

У својој лабораторији прикључио је „Компоненту“ на „Т 3000“ грозничаво ишчекујући

реакције моћног система „Т 3000“ давао је податке истоветне онима од јуче, пре неколико месеци... Ни трага од синоћње пројекције! Није чак било ни наговештаја боја! Узалуд је Ед укуцавао податке, мењао шифре... „Т 3000“ је игнорисао све покушаје укључивања „Компоненте“. Ед Малори је био збуњен.

Тога дана прескочио је ручак у јапанском ресторану и одвезао се право кући. У апарману је сипао велику чашу бурбона и сео испред компјутера зурећи у празно.

Изненада, екран засветле јарким бојама. Еди је стегао чашу ишчекујући шта ће се даље догађати. На екрану се одвијала церемонија сахране Едијевог оца! Стриц Исак био је у истом црном похабаном капуту, затим Едијева мајка спуштеног погледа, свештеник. Ед Малори на екрану, бубљичави момак сјајног погледа и чврсто стиснутих вилица, посматрао је Еда Малорија с чашом бурбона негде у будућности, у пространом стану у Силиконској долини. Кошмар испуни собу. Еди је почео да плаче без разлога. Систем је још извесно време радио, затим се искључио.

Еди је пришао прозору. Маркет није радио, на паркингу су аутомобили били поређани попут домина, а усамљени човек са псом управо је прелазио улицу.

Едов мозак радио је грозничаво покушавајући да сведе чињенице, баш како је научен на студијама. Како су научници његовог ранга и само и једино функционисали у свету бројки, дефиниција и реалности. Машта је понекад била покретачка снага младих генија, али доцније се све сводило на сушту реалност могућег.

Његова меморија ступила је, на необјашњив начин, у додир са „Компонентом“ стварајући видео записе

ПРОШЛОСТИ!? Читав живот, сви догађаји којима је била испуњена његова меморија, све је могло да се претвори у слике. Да ли је то само индивидуални контакт Еда Малорија или је читав процес неограничен: може ли се применити у глобалним варијантама? Све је то прострујало Едовим умом док је посматрао питом али сабласан призор испод свог прозора.

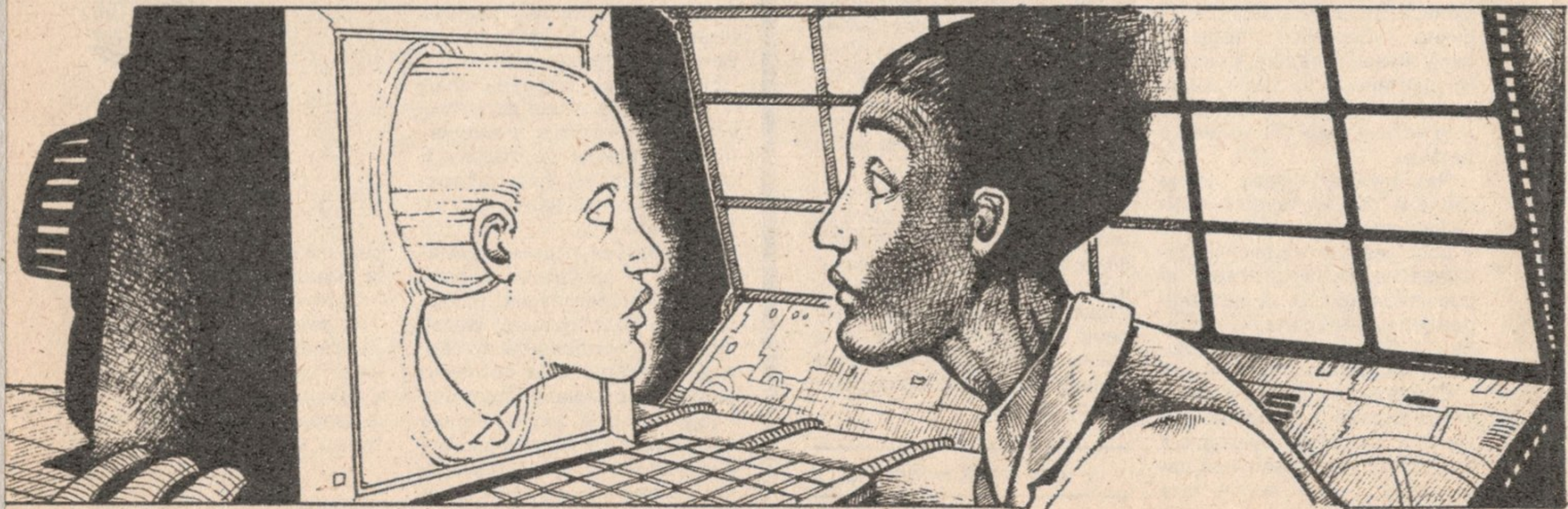
Сликовита реинкарнација света?

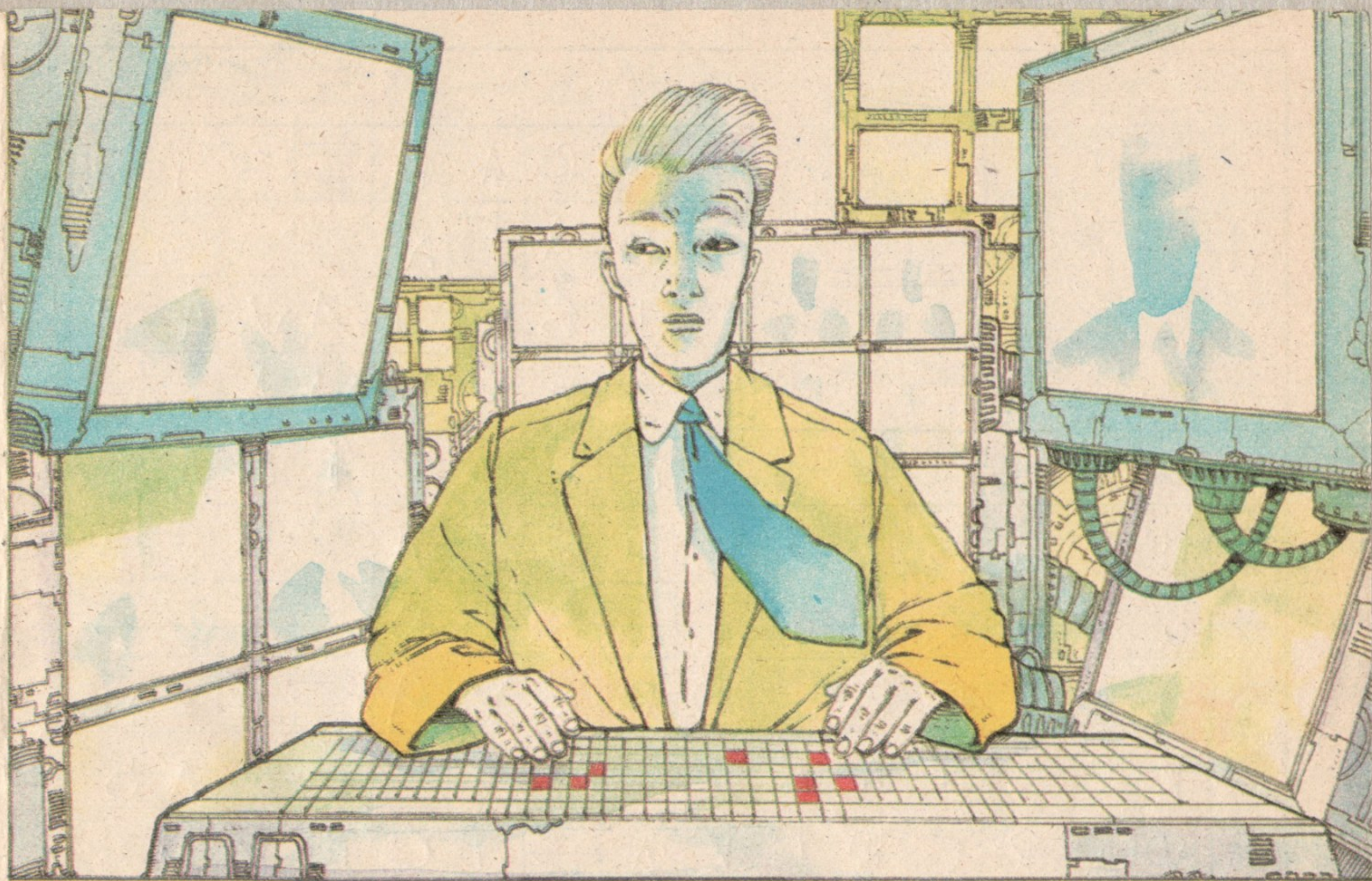
У исто време осетио је неописиву радозналост, свестан могућности да попут менталног видео-рикордера визуелно враћа сопствену прошлост, изнова доживи ситуације које је давно похранио у сећању. Могућност поновљених ситуација, за сада неконтролисано додуше, али – размишљао је Ед – када буде овладао системом „Компоненте“, можда ће бити у стању да репродукује само пријатне догађаје и изнова ужива у њима!

Екран се поново огласио. Материјализовани „Ед“ сада је водио љубав са сарадницом из Компаније, која је изгледала заносно. То је, уједно, била једина Едова авантура у Компанији. Гледајући загрљаје сетио се детаља не свесно се насмешивши. Те ноћи Ед је дочекао јутро поред екрана система.

Сарадници у фирми били су зачуђени! Ед Малори је закаснио на посао!? То је била новост! Згледали су се кришом мислећи која је то земаљска сила успела да овог неуморног фанатика задржи, отргне му драгоцену време? Ед то није примећивао.

У лабораторији је одмах кренуо са новим шифрама које ће му, претпостављао је, омогућити даљи, дубљи контакт „АУТОВИЗИЈЕ“. Ноћас је, на име, смислио назив пројекта који се наметнуо. Међутим, екрани „Т 3000“ остали су

„неми“ на све покушаје остварења визуелног феномена. Систем је радио у његовом дому!?

Читав дан прошао му је у грозничавом ишчекивању одласка кући и поновног контакта са сопственом свешћу. Напустио је Компанију раније, на поновно чуђење колега, и сасвим несвесно, свратио у јапански ресторан. Посматрао је колеге, по обичају ћутљиве, с благим осећањем презира. Он, Ед Малори, имао је у рукама тајну о којој нико од њих није могао ни да сања! Само он, на читавој планети, поседовао је могућност да оствари немогуће! Наручио је суши, а затим се упутио кући. Паркирао је аутомобил и крајичком ока приметио старог господина који је у парку преко улице шетао свог јединог четвороножног пријатеља. Стварност је роб навике, помисли Ед.

Махинално, одмах по уласку у стан, укључио је систем покретом којим људи обично укључују еркондишн или стерео-уређај. Поновио се читав процес пројекције. Светло, трептај дуге, затим слика. На екрану се појавио стари господин са својим псом. Подигавши крагну мантила, руком је позвао љубимца и они заједно кренуше према улици. Када су закорачили на коло-

воз, огроман камион који се створио ниоткуда почео је своју шкрипу разбеснелих точкова. Пас је инстинктивно одскочио уназад. За старог човека то је било немогуће.

Споља је кроз прозор допирала подмукла шкрипа точкова. Ед је несвесно окренуо главу према прозору. На екрану је све мировало. Дотрчавши до прозора, Ед је угледао камион и старца који је лежао у локви. Пас је у међувремену пришао човеку и изгубљено њушио тело. Возач је седео у кабини главе наслонене на волан. Све је било готово.

Ед Малори вратио се систему. Изгледао је изгубљено. Његов ум више није функционисао разумно. Систем је почео свој самостални живот, ако би тако могло да се каже. Прошлост је прешла у садашњост. Да ли је на реду будућност, упитао се Ед. Како је, без икакве интервенције логице којом се служио Ед Малори, дошло до директног преноса смрти? Шта то значи за читав пројекат који је, очигледно, наставио свој пут, интегрални вештачки живот, самостално, свесно, ослобођен технолошких стега.

Имам ли ја, Ед Малори, удела у збивањима, пројекцијама којима живот добија своју силиконску садржину. Где је грешка? Да ли је, уос-

талом, у питању било каква грешка? Ед није налазио одговоре. Његове збркане констатације сустизале су једна другу. Ед Малори се одједном осетио неописиво старим. Усамљеним човеком без пса.

Екран се изненада угасио без звука. Ед Малори је утонуо у кошмарни сан. Без сна.

Била је дубока ноћ када се Ед пробудио на софи у радној соби. Требало је времена да се присети свега надајући се да је све био сан. Екран је емитовао своју пројекцију тихих живота.

Ед је угледао себе на светлуцавом екрану. Био је сед и налазио се у великој овалној соби на чијим су зидовима били уграђени огромни екрани са којих га је посматрала порота стараца. Ед Малори седео је у средини на једноставној столици. Старац са средњег екрана читао је неразумљиву пресуду. Говорио је о менталној конструкцији прошлости и садашњости. Неовлашћеном споју Едове научне злоупотребе технологије и менталног утицаја на виталне догађаје Заједнице. Затим је врховни судија изрекао пресуду: протеривање из Заједнице!

Следећа слика била је приказа Еда Малорија поред велике ватре. Била је ноћ и око

њега су чучали његови саплеменници Навахо Индијанци. Ед је прихватио велику лулу из руку најближег брата. Чуо је свој глас како говори о потреби очувања великих језера. О бризи коју му задаје појава Ватреног коња који иде на пламен.

Седокосе главе старих саплеменника климале су с одобравањем. Ед Малори са екрана проследи лулу даље.

Екран се затим угасио. Утихнуо је живот Аутовизије у соби Еда Малорија. Зачудо, Ед осети олакшање! Значи, то је његова судбина. Реинкарнација достигнута параграфима будућег света у коме ће он, Ед Малори, бити прогнаник Треће цивилизације? Осетио је извесно задовољство сазнањем сопствене будућности.

Шта ако прекине пројекат за који још увек нико не зна? Те ноћи Ед Малори је донео одлуку! Уништивши све шифре, спаливши новонастала кола, следећег јутра Ед је препашћеним директорима уручио свој отказ. Изашао је чист и озарен из Компаније.

Последњи пут виђен је у свом ципу на аутопуту који је водио кроз пустињу ка Стеновитим планинама. У области у којој су живели последњи преживели припадници Навахо Индијанаца.

Илустровао Добросав Боб Живковић

АУТОР: ЕРО	КРАЉ ИТАКЕ ИЗ ГРЧ. МИТА	РАСТРО- ЈЕН, РАСЕЈАН	АМПЕР	СКЛА- ДИШТЕ ЕКСПЛО- ЗИВНИХ СРЕДСТ.	ПОЛИТИ- КИН ЗАБАВНИК	МЛИН НА "КОЊСКИ ПОГОН" У ВОЈВОДИ- НИ	ВРХ У ВИЈЕТ- НАМУ	НУЛА
КЕЛВИН					99 + 1 ГЛАВНИ ГРАД ФИЛИ- ПИНА			
ПЛАНИНА У МАКЕ- ДОНИЈИ			АЗИЈСКА РЕКА					ОСОБИНА ОНОГА КОЈИ ДОНОСИ КОРИСТ
ПОТВРДНА РЕЧ			ВРШИТИ ПРОЗИВКУ					
ИСПРА- ВЉАЊЕ								
ЖИЦА НА ВИОЛИНИ							ОБИМ ТАЧАН, ПРАВО- ВРЕМЕН	
ДИЗНИ- ЈЕВИ ЈУНАЦИ	ГЛАВНИ ГРАД РУСИЈЕ	СПРАВА	ГОЛУБОВИ КОЈИ ЖИВЕ У ЈАМАМА	НАРОДНО МУШКО ИМЕ	СИТНО ЗРНАСТО ТЕСТО	ОПШТА ТАРИФА (скр.)	ЉУБАВНИ ПЕСНИК ГЛУМАЦ КРИСТО- ФЕР	
ТЕКСТ КАРИКА- ТУРЕ								
РАСТАВИ- ТИ НЕШТО ОПЛЕТЕ- НО						ТРАЧНИЦА ГРАД У ФРАНЦУ- СКОЈ		ПЛОЧИЦА НА НЕПЦУ КИТА ТРЕНУТАК
ПЕВАЧИЦА ДОНА						ГУЖВА, МЕТЕЖ КИКИНДА		БОДЉА ЦРНО- ГОРСКО КОЛО
НЕДО- ВОЉНО ДУГ						ПРИТОКА САВЕ ПРЕМА		ПТИЦА ГРАБЉИ- ВИЦА ГЛУМАЦ МАРФИ
СЛАТКО СКУВАНО МЛЕКО							ГЛУМАЦ ХИЛ ТОНА	
ГЛАВНИ ГРАД ГРЧКЕ						ВРСТА МЕТАЛА		ТОП У ШАХУ

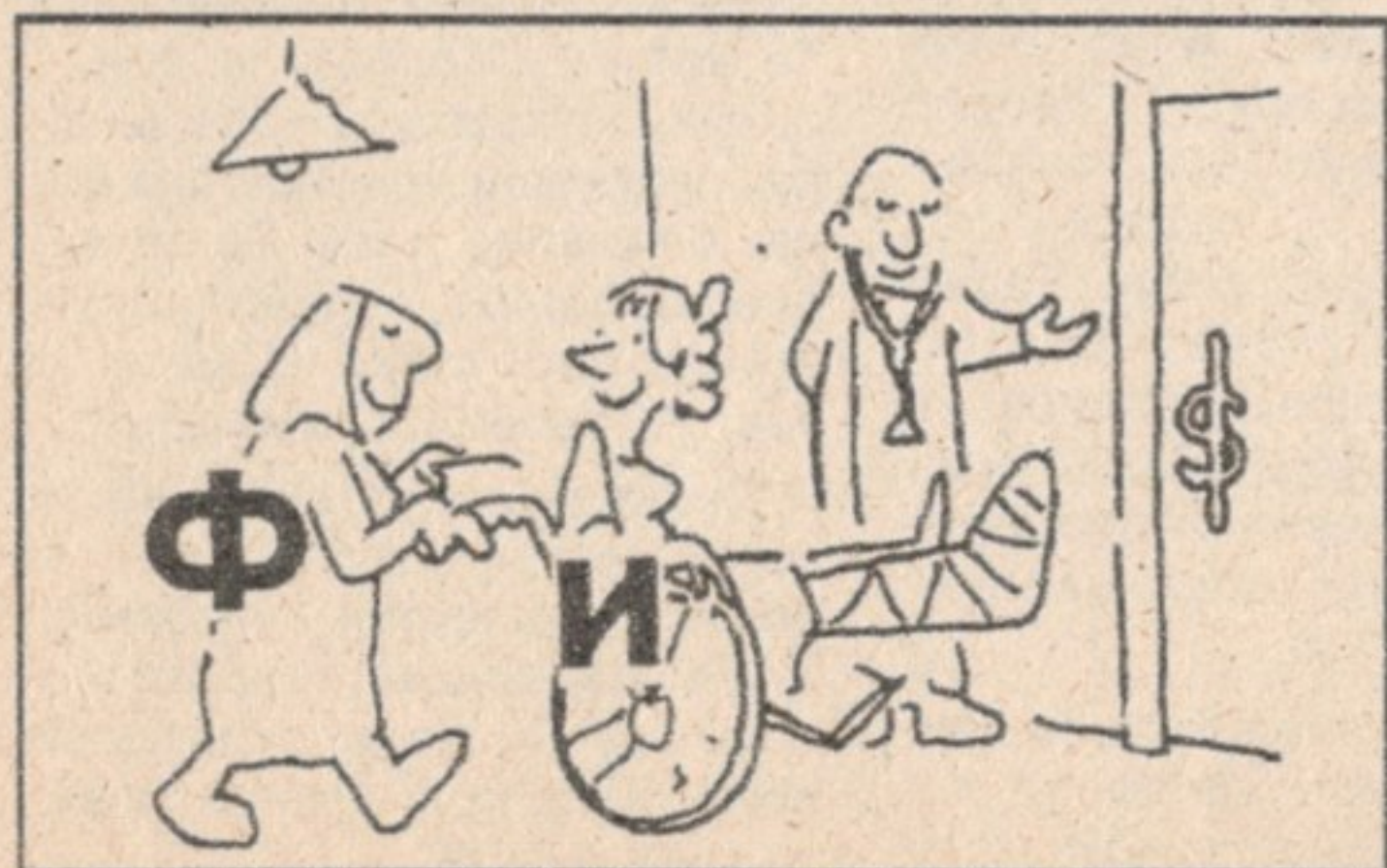
МИНИ МОЗАИК

На слици је наш млади глумац. Његово име и презиме комбинујте са речима из пописа тако да добијете исправну укрштеницу.

АНАМ, АНОНИМ, ИТОН, ЛАНИ, МОЈАНА, НОМА, ОМАН, ОТОМАН.

РЕБУС (6)

АНАГРАМ

Кад се играш ватром и "ђавола тражиш" из кутије дрвце запалиш И БАЦИШ.

ПОЖИЦАЉКА

Наведене појмове помакните лево или десно, тако да у пет узастопних усправних стубаца добијете три мушка и два женска имена.

МИТЕРАН
ПИРОМАН
ЛИДИЈА
КАНОНА
НАРАНЦА

ЧАУРА

Та карипска земља крије малу варош из Србије.

ИНДИРЕКТ

Све је мање село а... (4,4)

УКРШТЕНИЦА

1	2	3	4	5	6
7			8		
9		10			
11		12			13
	14			15	
16			17		
18					

ВОДОРАВНО: 1. Глумац са слике горе; 7. Хвалоспев; 8. Део тениског меча; 9. Радио-локатор (скр.); 10. Ауто-мото друштво (скр.); 11. Глумац са слике у средини; 14. Гнојни пришт; 15. Симбол иридијума; 16. Управник племићког дворца у Шпанији; 17. Упитна заменица; 18. Глумац са слике доле.

УСПРАВНО: 1. Име музичара Харисона; 2. Добра особина, врлина; 3. Симбол натријума; 4. Град у Турској; 5. Пловити једрењаком; 6. Иницијали научника Тесле; 10. Енглеска земљишна мера; 12. Бенигни тумор мишићног ткива; 13. Азијска држава; 16. Упишите: А.Ц.; 17. Шаховско друштво (скр.).

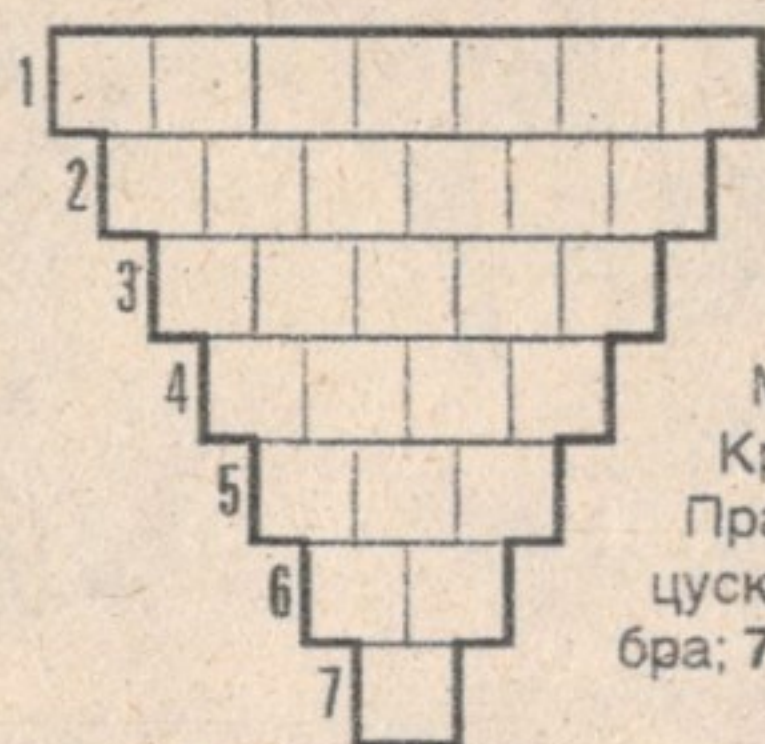
Решења се налазе на страницама "Мале поште".

ПОЛИТИКНИ

52

ЗАБАВНИК

КЛИН

1. Троугласти музички инструмент; 2. Грејна плоча на решоу; 3. Масна земља; 4. Кројачка алатка; 5. Прастановник Француске; 6. Символ сребра; 7. Грам (скр.).

МОЗАИЧКА ЧИТАЉКА

ЕМАЛО – ЕЋКОМ – НИЈЕБ – ОГАТК
ОИМАВ – ОМНОГ – ТРЕБА

Групе од по пет слова поређајте једну иза друге, али тако да слева надесно добијете једну народну пословицу.

АНАГРАМ

АРИЈА - МЕРАК

ДОДАВАЉКА

О Л А Р
Л Р А
Ф У Т А
М Р К А
Ф А Н А К

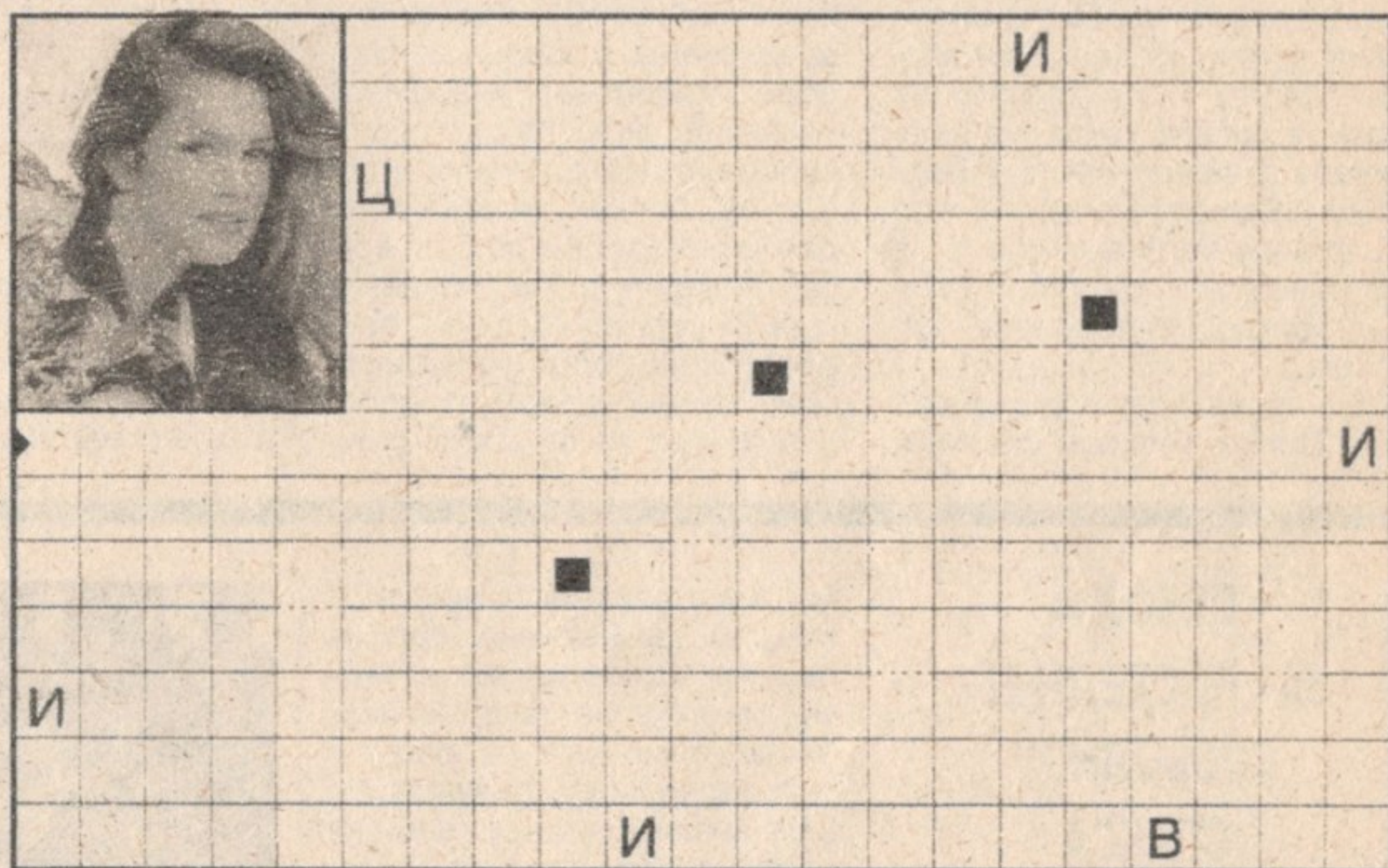
Упишите на сваку цртицу по слово које недостаје, па ћете добити доста девизног новца, а уписана слова даће наш нови...

УКРШТЕНИЦА ЗА СТРЕЉИВЕ

У смеру стрелице упишите име и презиме чувене манекенке са слике, а укрштеницу даље решавајте распоређујући речи из пописа. Потребно је уцртати и црна поља која су распоређена несиметрично и којих има укупно 30.

ВОДОРАВНО: АБОРТИ, АМ, АНЕТА, АНОДА, АНТЕНОР, АРИВИСТ, АТАКЕР, ВАТРЕН, ВН, ИВАНКА, КАРАН, КАСТА, КИМ НОВАК, ЛАВАНДА, МИЛ, МИЊА, МИРОН, НАВИГАТОР, НИТОВАТИ, НОС, НР, ОГОТАЈ, ОКО, ОРИБАТИ, ОСТАТИ, ОТАТА, ПРЕЦРТАВАТИ, РИВАЛИ, САБОР, СО, СОКА, СРАМ, СС, ТЕЛЕСКОП, ТРНОВИТО, ЋИРА, УТИЦАЈ.

УСПРАВНО: АВА, АКТИВИРАТИ СЕ, АНА, АНОМАЛИЈА, АОН, АТ, АТИ СОС, ВО, ДАР, ДНЕВНИК, ДНО, ДРН, ЕТАР, ИВЕР, ИКС-НОГЕ, ИМИТАТ, ИТАНА, КАТАРИ, КОТ, ЛОТАР, МИРА БАЊАЦ, НАГОВОРИ, НАКОВО, НАЛ, НИ, ОБОР, ОКАТ, ОРИ, ОСТ, ОУ, ПВЦ, РА, РЕЕМИТОВАТИ, РОМ, САВИЋ, СИТНИНА, СМРТ, СОКАК, СССР, ТАЛПА, ТЈ, ТНТ, ТОРБАРИ, ЦРНА КАФА.

ОСМОСМЕРКА

У осмосмерци пронађите украсне биљке из пописа. Неискоришћена слова, читана редом, дају коначно решење – још један цвет.

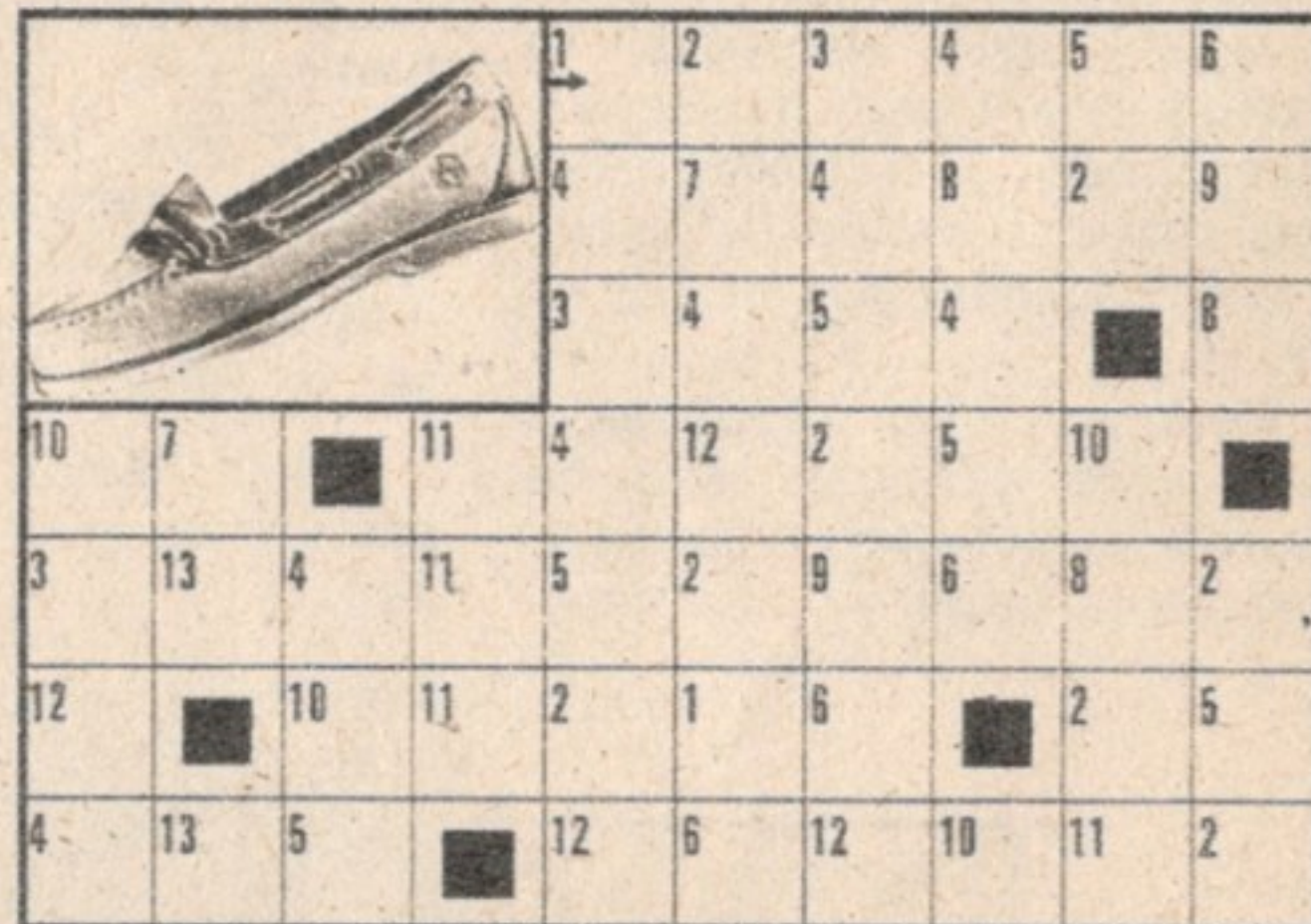

АГАВА, АЗАЛЕЈА, АЛОЈ, АСПИДИСТРА, БРОМЕЛИЈА, ВИСИБАБА, ЖЕРАВАЦ, ЈАГЛАЦ, КАРАНФИЛ, КЛИНЧИЋ, КРИН, КРНА, ЛАЛА, ЛОВОРИКА, ЛОЗА, ЛОПАРИНА, МАК, МАРАНТА, МАЦА, НЕДИРАК, ОЛЕАНДАР, ПАЛМА, ПЕЛАГОНИЈА, ПЕПЕЉУГА, ПОДАРКА, ПОМОЋНИЦА, ТРСКА, ТУЛИПАН, ТУСТИКА, ЦАРЕВИЋ, ЦИКЛАМА, ЦРВОТОЧИНА, ШИЉ.

П	Е	Л	А	Г	О	Н	И	Ј	А	А	Ц	Ћ	П	Ц	Љ	А	А
Л	А	К	Р	А	Д	О	П	С	Н	О	И	И	А	А	Т	Ц	Ј
О	К	Р	Н	А	Ј	Е	П	И	Т	Ч	Л	В	К	Н	Л	А	Е
В	С	И	Ш	Е	П	И	Ч	У	Н	А	А	Е	А	Л	Г	М	Л
О	Р	Љ	И	Е	Д	О	Л	И	А	Р	Г	Р	А	Л	А	Ј	А
Р	Т	М	Љ	И	Т	И	Л	Е	Е	К	А	А	А	Н	О	М	З
И	А	У	С	О	П	К	Р	Ж	М	М	Р	Ц	В	Л	Д	З	А
К	Г	Т	В	А	Н	И	Р	А	П	О	Л	И	А	А	А	А	А
А	Р	Р	Н	Т	У	С	Т	И	К	А	Р	А	Н	Ф	И	Л	Р
А	Ц	И	Н	Ћ	О	М	О	П	А	Б	А	Б	И	С	И	В	Н

БРОЈЧАНА УКРШТЕНИЦА

У смеру стрелице упишите појам са слике, а укрштеницу даље решавајте по принципу "исти број – исто слово".

ФОРМУЛА ЗА ЗЛОЧИН

Може ли се статистички утврдити колика је вероватноћа да ће једна особа починити неко кривично дело или злочин? Може, гласи одговор до кога је дошла група математичара с универзитета у Ворвику у Великој Британији и то на основу података које јој је обезбедило британско Министарство унутрашњих послова.

Екипа на челу с професором Џоном Копасом опериса-

ла је подацима узетим са великог узорка затвореника и осуђиваних лица и на крају дошла до формуле која гласи:

$$S = 31 - A - C + 75 \sqrt{\frac{Vg}{F+S} \pm K}$$

Једначину професора Копаса и сарадника објавио је, иначе, чак и угледни „Инди-пендент“. Свако слово означава одређене податке. Тако, рецимо, А означава старост починиоца дела, С број затворских казни које је издржао(ла) као малолетник, Vg укупан број хапшења, F трајање последње затворске казне. Слово K је променљива величина, а зависи од природе последњег извршеног кривичног дела. Кад се све то сабере, одузме, подели и пошто се, богами, извади и један корен, добија се број који се заокружује по принципу који је установио лично професор који, тврди се математички тачно одређује вероватноћу да ће се дотично ли-

Полицијска лабораторија у Скотланд јарду

це поново огрешити о закон.

Шта на то кажу упућени, Скотланд јард и судије, рецимо? Чему формуле да би се открило нешто што се одавно

зна? Велики број кривичних дела у младости, прилично велики изгледи да ће се сукоб са законом наставити и у зрелим годинама... **М. И.**

ДЕВОЈКА ЗА ПОСЛЕДЊЕГ СЛОБОДНОГ СПИКСА НА СВЕТУ

Све до пре неколико година веровало се да је изумро, бар у свом природном станишту, Бразилу. Онда је 1990. године у шуми на северу те земље нађен један примерак: жив, здрав и леп мужјак папагаја спикс (Cyanopsitta spixi), једне од најређих птица на свету.

Вест је силно обрадовала љубитеље природе, али се одмах наметнуло и питање: шта да се ради, у читавој шу-

ми, а и шире, нигде женке?... Невоља је недавно срећно решена. Оринтолози су, наиме, између не тако великог броја женки које се чувају с одговарајућим резултатима DNK анализа чије су генетске особине оцењене као „високо компатибилне“ с особинама усамљеног спикса.

У сваком случају, изабраницу су пустили на слободу у шуми у којој живи последњи слободни спикс на свету и за сада изгледа да је све у најбољем реду. Он и она су се, то се зна, нашли. Чека се срећни тренутак: да мама спикс снесе неко јаје. Причу о њиховој судбини објавио је чак и „Тајмс“.

Спикс, иначе, припада роду ара, плав је и има дугачак реп.

Није било лако, али она је ипак нађена. Да је „права“ гарантују DNK тестови кроз које је прошла

ЈАДНИ ПИЛИЋИ!

Јадни пилићи, пронашли смо још један начин да нам буду слађи док их једемо. Треба их само зачинити одговарајућом мешавином зачина – али док су још живи. Читав штос је у томе да се храни која им се даје извесно време пре клања додају: мускат, бибер, љута папричица, каранфилић и ђумбир.

Како то у пракси изгледа, за сада најбоље знају двадесет и два дегустатора који су за рачун јапанске фирме „Кангафучи“, чији су стручњаци и смислили читаву ствар, први пробали батаци произведене на овај начин. „Одлично је!“, рекоше дегустатори који су зачињене батацине листом оценили као далеко укусније од обичних.

Додатна погодност је што пилетина добијена новим поступком дуже остаје свежа у

фрижидеру. „Нисмо потпуно зауставили процес оксидације масти који је основни узрок кварења mesa, али смо га успорили“, објашњава технолог из „Кангафучија“.

МА КАКАВ СИЛИКОН, СОЈА!

Већ од ове јесени вештачке груди више неће бити обавезно силиконске. Швајцарска компанија „Липоматрикс“ из Нешатела избацила је на

АЛО, КО ЈЕ, РЕЧЕ ТЕЛЕФОН...

Збогом препотопске телефонске секретарице, стигао је „Кол мајндер“ (енгл. Call Minder). Не ради се ни о новом новом чуду електронике, него о новој врсти услуге коју је недавно увела британска телефонска компанија „Бритиш телеком“.

Кад год нису код куће или им је телефон заузет, поруке намењене претплатницима у трајању од највише пола сата дневно снимају се у централи. Власник броја може да их преслуша кад му је угодно и то једноставним „откуцавањем“ личне шифре на тастатури кућног телефона. При том нема шта да се мисли: „Кол мајндер“ га сам обавештава о приспећу поруке тако што

сигнал за слободну везу претвара у непрекидни „бип-бип“ заузећа. Уколико овај то не примети, „Кол мајндер“ ће га лично назвати обавештавајући га синтетизованим компјутерским гласом шта треба да уради да би преслушао снимљени позив. Није епохално, ал' није ни лоше, а и крајње је јевтино: 4,99 фунти месечно.

тржиште нови модел који је, уместо силиконом, испуњен сојиним уљем. Производ је добио одобрење одговарајуће комисије Европске заједнице и има две предности у односу на силиконску варијанту: искључује могућност да га организам одбаци и омогућава да се лакше открије рак дојке.

У сваки соја-модел уграђен је чип с датумом производње и основним производачким појединостима. Век трајања: двадесет година. Онда се старо сојино уље лепо замени новим...

М. И.

● Кери блу – ирски теријер

СРЧАНИ ОСТРВСКИ ЧУПАВАЦ

*Ирска нема много
раса паса,
али све које по-
тичу из ове зем-
ље занимљиве
су и необичне*

Ирска је домовина ирског вучјег хрта, ирског воденог шпанијела, ирског теријера и кери блу теријера. Свака од ових раса, у својој групи, заузима важно место пре свега по својим необичним особинама.

Ако о отмености, као особини, може да се говори код паса, онда кери блу теријер овакако заузима једно од првих места. Примера ради, у Чешкој ову расу називају „модри кавалир“.

Кери блу теријер врло је стара раса настала у Ирској укрштањем блу теријера и бедлингтон теријера. Од пешчаног црвеног ирског теријера разликовао се само по боји. По легенди, боја кери блу

теријера потиче од плавог пса који се спасао из брода који је тонуо у Трали Бејн (Ирска). Године 1888. у књизи „Британски пси“ објављен је текст извесног господина Ричардсона из 1847. године који описује харлекин теријера. Сличност овог са кери блу теријером је велика. Харлекин теријер је описан као пас сличан енглеском теријеру боје шкриљца са тамним шарамима и легама често са палезом на

шапама и њушци. Посебно се истиче храброст и одлучност пса да се при хватању плена бори до смрти.

Раса кери блу теријер призната је и регистрована 1913. године у Irish Kennel Club. Једног од првих приказаних кери блу теријера довео је господин Филип Дојл 1916. године. На изложби је било приказано двадесет плавих паса. Сви су потицали из грофовије Кери. Били су то прави спортски пси, пријатељи деце и могли су се препоручити и као пси за кућу. Стога није ни најмање чудно што је ова раса доживела велику популарност у Енглеској.

Кери блу је један од најелегантнијих теријера. То је изу-

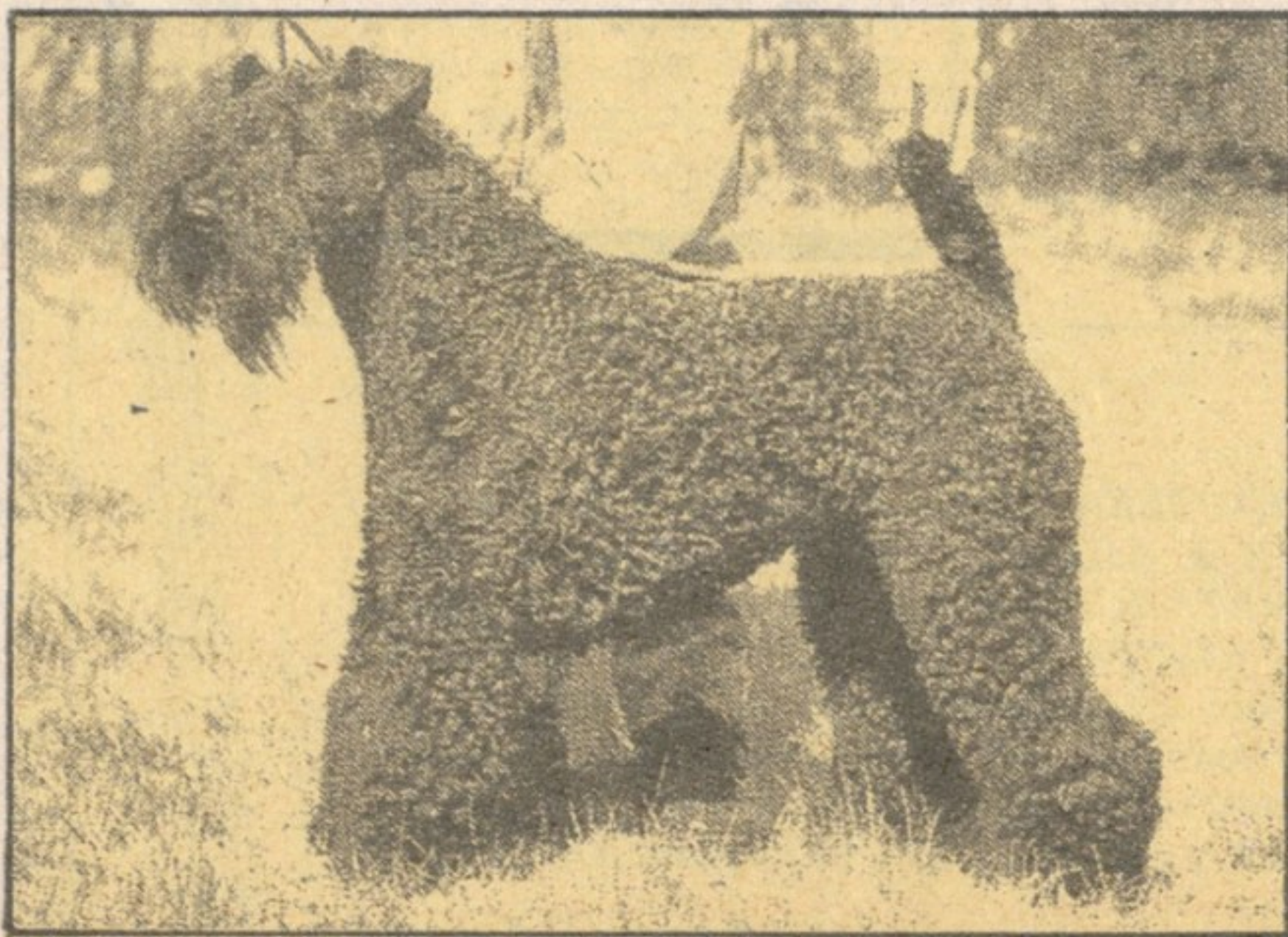
зетно покретљив пас, пун енергије, спреман да учини све што његов господар тражи од њега. Интелигенција их је сврстала међу кућне псе, али и погодне за службену обуку и лов. Занимљиво је да кери блу теријеру не отпада длака тако да су они подесни пси за стан. Наравно, њихова длака захтева и одређену негу. За разлику од осталих теријера, кери блу се не тримује већ шиша. Кери блу је пас пун шарма. Спреман је да учини и много више само да би се пао свом господару.

Према људима и деци спонтано испољава љубав, одушевљење и радост. Он тада постаје разиграна чупава плава лопта која од радости непрестано маше својим репом.

То су веома храбри пси. Они не траже борбу, али једном увучени у њу, неће тако лако одступити.

Због свега овога власници и одгајивачи кери блу теријера често кажу: „Једанпут кери, увек кери“!

*Раде Дакић Кића
међ. кинолошки судија*

ПОЛИТИКИ

55

ЗАБАВНИК

ЈА ♥ ПТТ

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

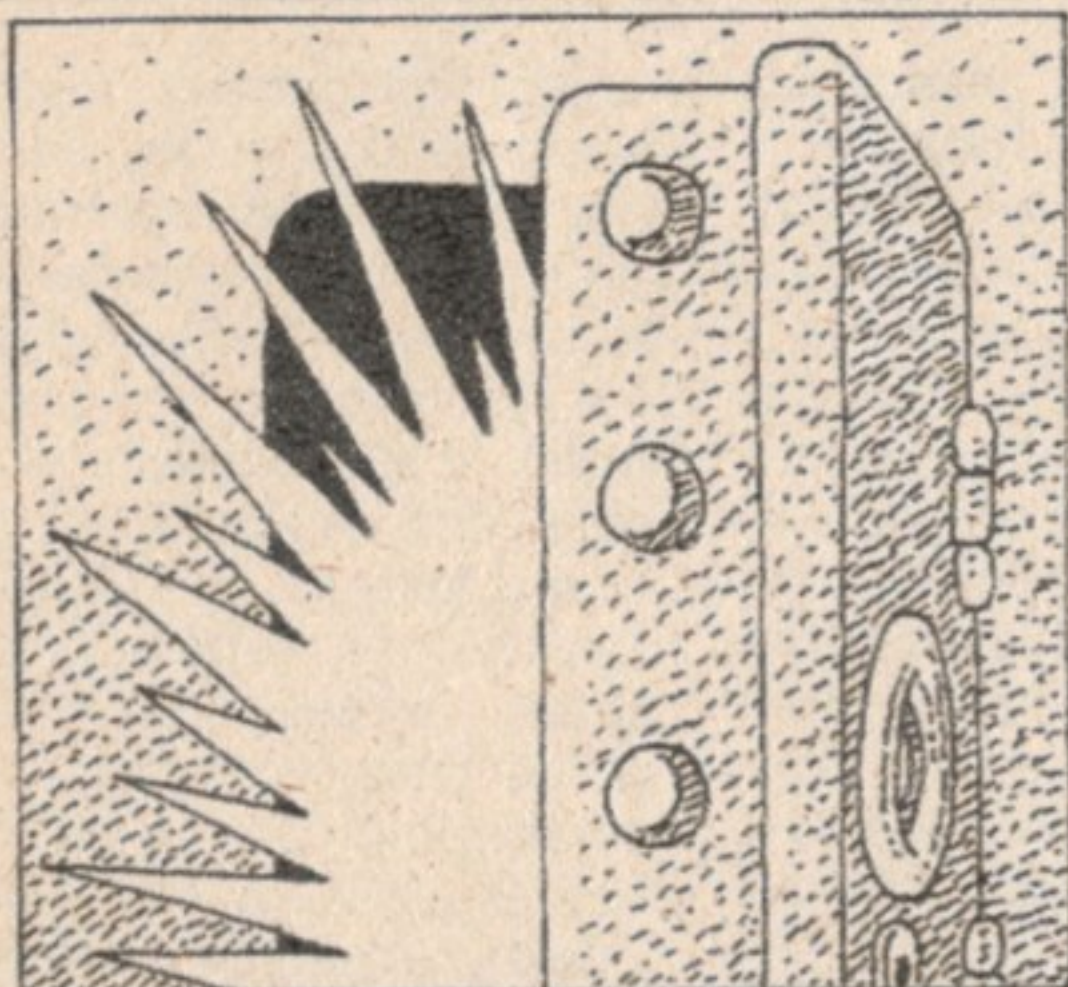
Највише злата на једном месту

Занима ме где се у свету на једном месту налази, или чува, највећа количина злата? Овај податак, обећавам, нећу злоупотребити.

МИРКО

Нови Београд

Највећа количина злата која се чува на једном месту налази се у трезору Америчке државне банке у Њујорку. Ту се чувају златне резерве државних банака великог броја страних земаља. У септембру 1994. године у трезору се налазило (16,5 хиљада тона злата). Злато

се чува у шипкама од по 12,5 килограма, у дивовском трезору смештеном на дубини од 26 метара. Трезор је широк 30,5 и висок 15,5 метара, а затварају га челична врата тешка 89 тона.

БИБЛИОТЕКА САЗНАЊА - КЊИГЕ ЗА ВАШ УСПЕХ У ЖИВОТУ... На Ваш захтев шаљемо **БЕСПЛАТАН КАТАЛОГ** са потребним подацима за преко **120 НАСЛОВА КЊИГА** из алтернативних и граничних области и рејкинг а неопходних знања. Све књиге имају **ГАРАНЦИЈУ: Незадовољним читаоцима одмах враћамо новац!** Телефон: 021 / 881-483, или писмом на: "БИБЛИОТЕКА САЗНАЊА", б.п. 23, 21205 СРЕМ. КАРЛОВЦИ.

Не од рођења

Имам 15 година и веома сам гадљив на храну, рецимо на мед. Не подносим ни његов изглед ни укус. Мама каже да сам од рођења био такав. Занима ме да ли је гадљивост на нешто стварно урођена?

БАНЕ

Врњачка Бања

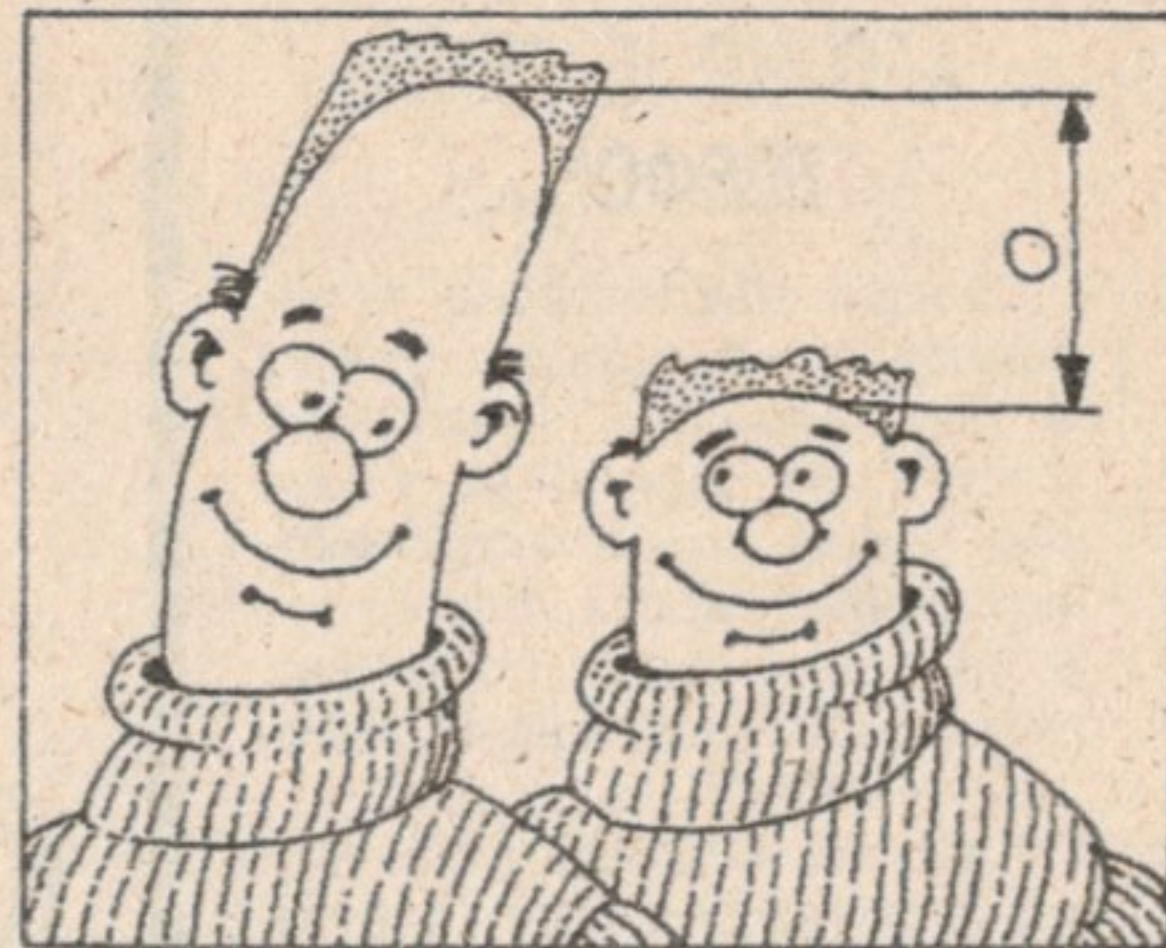
Психолози и лекари одавно су утврдили да је гађење сложен спој укуса, осећања и наслеђених навика које се развијају у детињству до седме године живота. Према томе, ти ниси могао да будеш гадљив на нешто „од рођења“ јер је познато да деца скоро до седме године трпају у уста свашта, уколико нема неког да их опомиње да је ово прљаво, а оно гадно и тако им се у подсвест уграђује гадљивост на нешто.

Као што си ти гадљив на мед, односно не волиш га, тако је неко гадљив, рецимо, на лигње или сир. Како је дошло до гадљивости и шта је у развоју детета било „оно нешто“ што га је одбило од неке хране, тешко је рећи. То је, као што смо на почетку рекли, посао за психологе.

Светлана Јевтовић, Светозара Марковића 24/2, 11000 Београд – 13 година, жели да се дописује са вршњацима.

Ивана Рашић, Првوماјска 3, 11423 Азања – тренира карате, сакупља украсна писма и жели да се дописује са вршњацима од 11 до 13 година.

Чело није мерило

Моји другови и ја често се шалимо и за неког кажемо да „има прст чела“, то јест ниско, што значи да није баш много паметан. Желео бих да ми одговорите да ли висина чела заиста има везе са памећу?

Л. Ђ.

Бијело Поље

Одавно је научно доказано да интелигенција не зависи од величине и облика лобање, као што није одлучујућа ни величина мозга. Зато је веома погрешно схватање да су људи са високим челом интелигентнији од других. Иначе, интелигенција је разумност, односно разборитост. Постоје три основне дефиниције интелигенције – прва је способност мишљења, друга је способност учења, а трећа способност сналажења у новим околностима.

ЕНИГМАТИКА

РЕШЕЊА

Скандинавка: Кораб, сто, да, Амур, исправак, струна, о, еротичар, Мајстор је за лажи, опарати, шина, ус, Самер, врева, трн, кратак, Уна, орао, вареника, Теренс, Атина, антимон, Т; **Мини мозаик:** Никола, отоман, Мојана, аноним; **Ребус:** фигура ("Ф", "И" гура); **Анаграм:** шибица; **Помицаљка:** Милан, Ирина, Тодор, Емина, Рајан; **Чаура:** Куба, Уб; **Индирект:** Вишеград (више град); **Укрштеница:** Џон Вејн, ода, сет, рл, АМД, Џим Кери, чир, Ир, ајо, шта, Џемс Дин; **Клин:** триангл, рингла, глина, игла, Гал, Аг, г; **Мозаичка читаљка:** Није богат ко има, већ коме мало треба; **Анаграм:** Мараја Кери; **Додаваљка:** динар; **Укрштеница за стрпљиве:** прецртавати, Сока, ватрен, око, Каран, ц, Анета, трновито, срам, орибати, ам, сс, Ким Новак, Ђира, остати, Мирон, Мил, Синди Крафорд, ривали, и, Иванка, лаванда, Оготај, телескоп, абрти, отата, нр, вн, каста, нитовати, и, анода, Миња, сабор, со, навигатор, Антенор, нос, атакер, утицај, ариivist; **Осмосмерка:** Љиљан; **Бројчана укрштеница:** ципела, еметик, Пеле, т, ом, сенило, пресликати, н, осица, ил, ерл, наносити; **Палиндромни ребус:** стари лисац ("Ц" ас и лира "ТС").

Енигматске стране припрема:

ЕД "Борђе Натшевић", Сомбор

Уређује Славко Бован

Аутори: Димовић, Милин, Ј. Недић и Бован.

НОВО!

кроз игру и забаву научите највеће

МАЂИОНИЧАРСКЕ ТАЈНЕ

свих времена! Лако, брзо и гарантовано!

ПОПУСТ 50%

ПОКЛОН: мађионичарске новчанице,
телепатске картице за читање мисли, путоказ

1. КАКО ПОСТАТИ ХИПНОТИЗЕР (I и II)

Научићете како да хипнотишете људе и да раде оно што им наредите.

2. МАЂИОНИЧАРСКЕ КАРТЕ

Трикови се изводе лако и са овим картама мађионичар може бити свако. Карте + објашњење за 25 трикова.

3. КОМПЛЕТ МАЂИОНИЧАРСКИХ КЊИГА (1-5)

Најновији трикови са картама, новчићима, новинама, каналима, коцкицама, шибицама, гумицама и другим реквизитима које сигурно имате код куће. Око 200 првокласних трикова.

4. МАГИЧНА КАРТА

Кад на такву карту ставите палидраце оно ће остати да мистериозно лебди у ваздуху а може чак и да плеше гледаоцу испред носа. Трик се може 1000 пута поновити али га никада не могу открити.

Наручите телефоном или писмом. Шаљемо одмах.
Плаћате поштару по преузимању пошиљке.

Телефон: (011) 493-045 од 8 до 20 часова
АДРЕСА: Поштански фах 6, 11090 Београд 75.

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
БРОЈ 2289

YU ISSN 0032-339X

Први број «Политикиног Забавника»
изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Директор «ПОЛИТИКЕ»
Хаши Драган Антић

Издаје НП ПОЛИТИКА Д.О.О.
11000 Београд, Македонска 29

Штампа графичко предузеће
«Штампарија Политика»

В. д. председника комитије «ПОЛИТИКА»
Томица Раичевић

Уредник сјајила Мирјана Маринковић
Ликовно графички уредник Соња Јашовић
Редакција Олга Вукадиновић, Бојана До-
жић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић,
Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера
Милићевић, Весна Минић, Вито Недељ-
ковић, Биљана Орловић, Љубомир Па-
трногић, Весна Софреновић, Војислав
Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко
Тодоровић и Бранислава Црномарковић

Техничка редакција

Душан Глушац, Радоје Савић,
Зоран Петканић и Радана Весовић

Секретаријат Зорица Филиповић

Дописници «ПОЛИТИКЕ» из иностранства:

Петар Поповић (Москва), Дарко Рибни-
кар (Њујорк), Мирослав Стојановић
(Бон), Душан Симић (Лондон), Бошко
Јакшић (Рим), Верица Рупар (Будим-
пешта) Момчило Пантелић (Пекинг),
Радислав Ђук (Атина)

Редакција «ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК»
Македонска 29, 11001 Београд, П.фах 124.

Телефони: секретаријат 3224-471,
редакција 3224-483, техничка редакција
3226-620, централа 3224-191 и 3225-761,
претплата: 3228-776.

Маркетинг агенција: Македонска 31/1,
телефон 3220-645.

Рукописи, фототографије и цртежи се не
враћају.

На основу мишљења Републичког секретари-
јата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од
22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата за нашу земљу
1 месец 19,50 дина. 3 месеца 58,50 дина.
6 месеци 117,00 дина.

Претплата на жиро рачун број:
40801-603-3-42104, уз обавезу назнаку:
Н.П. «ПОЛИТИКА» — ПРЕПЛАТА НА
ЛИСТ «ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК»

ПРЕПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

Полугодишња — возом: 90 DEM, 40 USD
или противвредност осталих валута.

Полугодишња — авионом:

I група-Европа: 129 DEM. II група-Блиски исток:

130 DEM. III група-Африка, Азија: 135 DEM.

IV група-Америка, Канада: 136 DEM. V група-

Далеки исток: 138 DEM. VI група-Јужна Америка:

144 DEM. VII група-Аустралија: 146 DEM.

или противвредност осталих валута

Претплата се врши преко фирме

«EINS PLUS ZWEI» GmbH, FRANKFURT/M

у противвредности валута USD или DEM и то:

DEUTSCHE BANK AG, F/M. (BLZ 50070010)

За DEM — КОНТО — 092430800

За USD — КОНТО — 05092430801

Код уплате ОБАВЕЗНО навести — «Сврха плаћања»

ПРЕПЛАТА НА «ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК» —

откуп дуга.

Копију уплате ОБАВЕЗНО послати на факс

бр. ++ 381 11 3228 776 или на адресу:

ПРЕДУЗЕЋЕ «ПОЛИТИКА» 11000 БЕОГРАД,

29. НОВЕМБРА 24/1, ЈУГОСЛАВИЈА

Годишњу претплату на лист не примамо.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину.

BOOKLAND

ДЕЦИ С ПОШТОВАЊЕМ

НАЈЛЕПШИ
НОВОГОДИШЊИ
И БОЖИЋНИ
ПОКЛОН
ЗА ВАШЕ НАЈМЛАЂЕ

ЧАРОБНИ КОВЧЕЖИЋ

1.

2.

3.

4.

5.

6.

Браћа Грим
1-6

Андерсен
1-6

Афанасјев
1-6

Шарл Перо
1-6

Езоп
1-6

Лафонтен
1-6

„Чаробни ковчежић” кошта 90,00 динара, а за читаоце „Политикиног Забавника” који купују путем приложене наруџбенице, или директно од издавача преко телефона 011/3222-737, цена је 75,00 динара.

ЧАРОБНИ КОВЧЕЖИЋ садржи 25 најлепших бајки света и 70 најлепших басни које су икад испричане. Написане јасно и лепо, ове чудесне приче прихватљиве су деци свих узраста, па и онима који по годинама старости више нису деца.

Свака страна ових 36 књига богато је илустрована у пуном колору. Нежне и племените боје допуњене су и финим сунђером постављеним корицама књига, што их чини меканим – као дечије руке.

Све књиге, штампане ћирилицом, налазе се у нарочитом поклон-коферчићу, с дршком и кључем. ЧАРОБНИ КОВЧЕЖИЋ је најлепши поклон и најдража успомена. Трајна лектира из детињства, замена за тридесет и шест паметних бака и за триста шездесет успављивања.

Свако ко има пиџаму, треба да има ЧАРОБНИ КОВЧЕЖИЋ. То се не раздваја.

С ЧАРОБНИМ КОВЧЕЖИЋЕМ ДЕЦА САЊАЈУ ЛЕПО!

НАРУЏБЕНИЦА („ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК”)

Овим неопозиво наручујем један или више „Чаробних ковчежића” по цени од 75,00 динара, по примерку

1. Браћа Грим	1-6 ком. _____	Име и презиме
2. Андерсен	1-6 ком. _____	
3. Афанасјев	1-6 ком. _____	Улица и број
4. Шарл Перо	1-6 ком. _____	
5. Езоп	1-6 ком. _____	Место
6. Лафонтен	1-6 ком. _____	

- Заокруживањем броја наручујете један од „Чаробних ковчежића”
- Наружбенице слати на адресу: Издавачко предузеће за децу „BOOKLAND”, Мајке Јевросиме 39/6
- Испорука одмах. Плаћање поузећем – поштару.

Неко остари као злато и мрамор, а неко као ципела.

Јован Дучић
српски песник и
дипломата
(1871–1943)

Има много начина да се човек обогати и већином су ружни.

Франсис Бекон
енглески филозоф
и државник
(1561–1626)

Најбољом женом сматра се она која је кадра да својој деци замени оца ако он умре.

Јохан Волфганг фон Гете
немачки песник и писац
(1749–1832)

Част се не може одузети, она се може само изгубити.

Антон Павлович Чехов
руски писац
(1860–1904)

Италијански сам научио да бих разговарао с папом, шпански да бих разговарао с мајком, енглески да бих разговарао с тетком, немачки да бих разговарао са својим пријатељима, а француски да бих разговарао са самим собом.

Карло V
шпански краљ, немачки и
аустријски цар
(1500–1558)

ПОЛИТИКИ

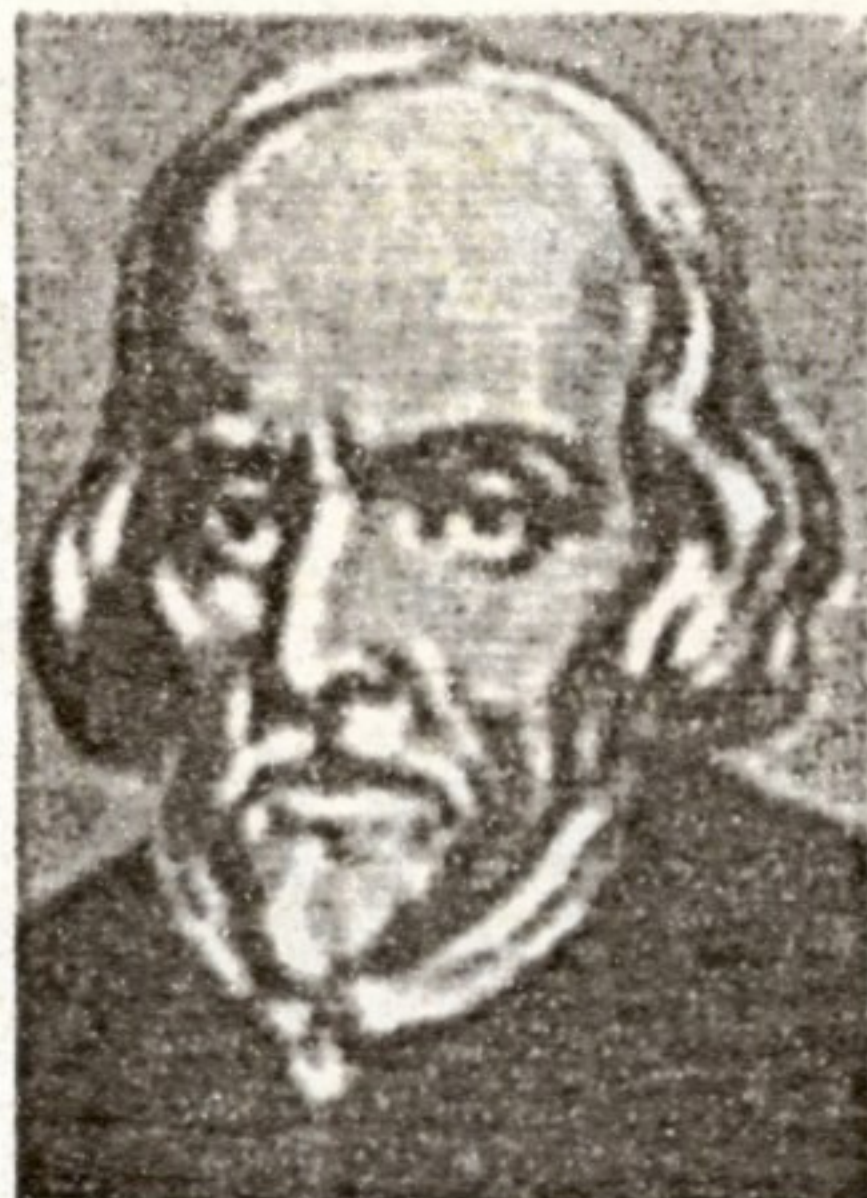
59

ЗАБАВНИК

РЕКЛИ
СУ...

Знати истину и говорити о њој је добро, али још је боље знати истину и причати о палмама.

Арапска пословица

Никада немој делити савете ономе коме је потребан новац.

Дон Педро Калдерон Де Ла Барка
шпански драмски писац
(1600–1681)

Онај ко није леп у двадесетој, снажан у тридесетој, богат у четрдесетој и мудар у педесетој, никада неће ни бити леп, ни снажан, ни богат, ни мудар.

Џорџ Херберт
енглески песник
(1593–1633)

Читање је најбоље учење.

Александар Сергејевич Пушкин
руски песник
(1799–1837)

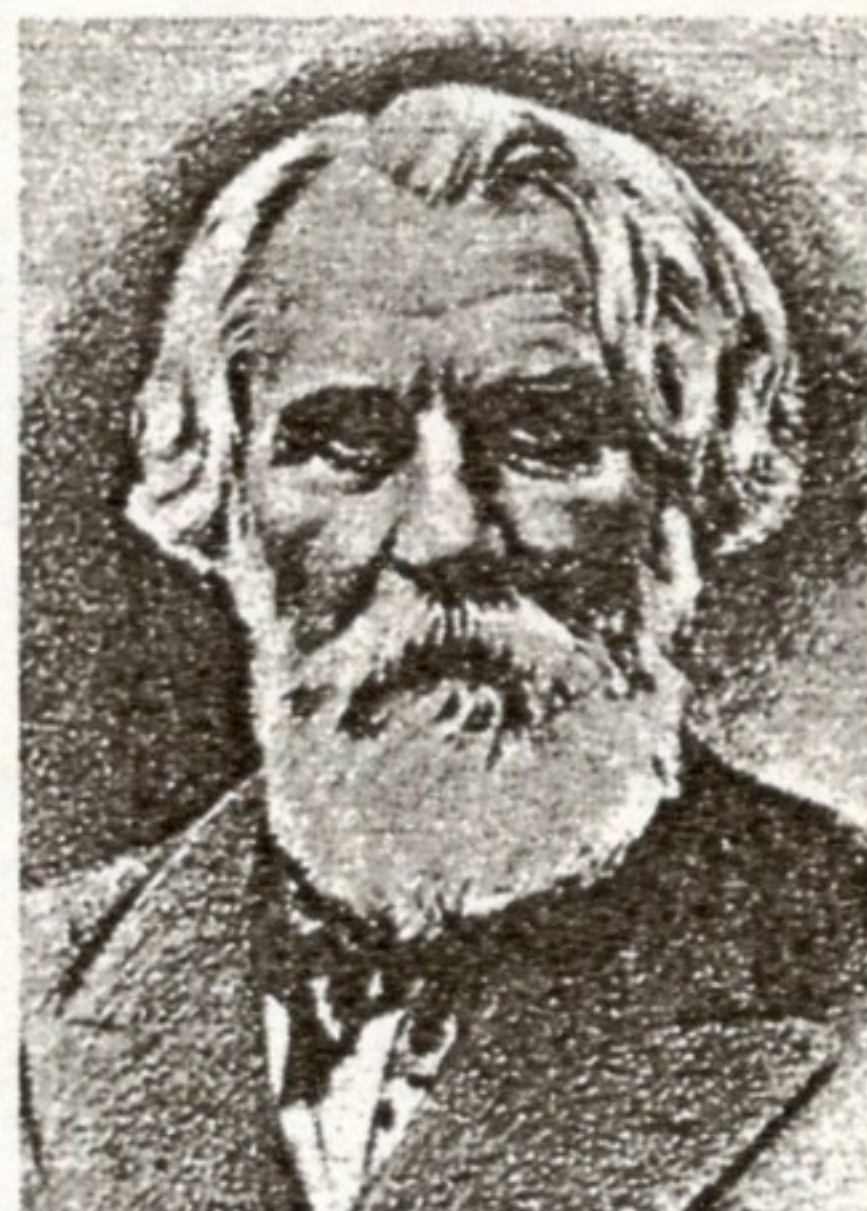
Ако те снађе какав бол, стани мирно и питај шта од тебе жели.

Емануел Гајбл
немачки писац
(1815–1884)

Немаштина и беда не чине људе бољима него их, на против кваре.

Мадагаскарска пословица

... мушкарац може, на пример, рећи да два пута два нису четири него пет или три и по, али жена ће рећи да су два пута два – стеаринска свећа.

Иван Сергејевич Тургенев
руски писац и песник
(1818–1883)

